

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelése alatt:
Főszerkesztő és kiadósági felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buda Barna.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 35. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Közteleken.

1908 február 22., 23. és 24. d. e. és d. u.
Gazdasági előadások.
" " 25. d. e. 10 órakor. Igazgató-
választmány ülése.
" " 27. d. u. 4 órakor. Közgazda-
sági szakosztály ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
igazgató-választmányának ugyis mint a
„Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége”
végrehajtó-bizottságának

1908. évi február hó 25-én (kedden) d. e. 10
órákor a „Köztelek” székházában (Budapest,
IX., Köztelek-u. 8. sz. alatt) tartandó

III. rendes ülésére.

(Tárgysorozatot lásd a „Köztelek” 14. szá-
mában).

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
közgazdasági szakosztályának

1908. évi február hó 27-én (csütörtökön) dél-
után 4 órákor a „Közteleken” tartandó ülésére.

Tárgy:

Pósch Gyula dr. előadása az „Ingó jelzalog-
bitel szervezéséről”.

Zselénski Róbert gróf s. k.,
szakoszt. elnök.

Gazdasági előadások a Közteleken.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a
mezőgazdasági élet fontosabb kérdéseinek meg-
beszélése céljából gazdasági előadásokat rendez.

Az előadások ideje: 1908. évi február hó 22.,
23. és 24. napja.

Az előadások színhelye: Budapest, IX., Köz-
telek-utca 8. sz. (Az OMGE. székházának nagy
ülésterme.)

Részvételi jegy kötelező. Ára 2 korona. Jogosit
az előadások meghallgatására, esetleges fel-
szólalásra az előadások után és a rendezendő
kirándulásokban való részvételre.

Programm:

Első nap, február 22. szombat.

Délelőtt: 9—11 óra: Eljárások a szálas-
takarmánynövények termesztésének biz-
tosítására. Előadó: Kerpely Kálmán.

11 óra: A Kellner-féle keményítőérték-
elmélet gyakorlati alkalmazása. Előadó:
Cselkó István.

Délután: A m. kir. mezőgazdasági muzeum
megtekintése.

Második nap, február 23. vasárnap.

Délelőtt: 9 órától: Az Országos Növényter-
mesztési Kísérleti Állomás működésének
főbb eredményei. Előadó: Cserháti Sándor.

Ezt követőleg: Magánjárógözekek. Elő-
adó: ifj. Sporzon Pál.

Délután: A Magyar Élelmiszer Szállító R.-T.
hűtőházának megtekintése.

Harmadik nap, február 24. hétfő.

Délelőtt: 9 órától: A tengeri amerikai rend-
szerű mivélésének eredményei. Előadó:
Teleki Arvéd gróf.

Ezt követőleg: Gabnafélék kapálása és
magnemesítés. Előadó: Marton Andor.

Délután: Az állami pinczemesteri tanfolyam
és a Magyar Gazdák Értékesítő Szövet-
kezete pinczegazdaságának megtekintése
Budafokon.

Részvételi jegy 2 K-ért váltható az OMGE.
pénztáránál (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz.)

Felhívás műtrágyázási versenyre.

A műtrágyázási verseny jelentkezési határidője
január 20-ára volt kitűzve, de indokolt-
nak látta egyesületünk a jelentkezési határidő
meghosszabbítását, úgy, hogy a jelentkezési határidő
február hó 29-re állapított meg. Fel-
kérjük a résztvevni óhajtokat, hogy jelentkezé-
seiket február 29-ig okvetlen küldjék be az
OMGE. titkári hivatalának. A verseny iránt
érdeklődőknek a titkári hivatal megkeresésére
megküldi a pályázati feltételeket.

XXV. tenyészállatvásár.

Az OMGE. XXV. tenyészállatvásárját f. évi
március 7. és 8. napján tartja meg Budapesten
a Tattersall R.-T. istállóiban.

A bejelentési határidő február 15-én letelt.
Több bejelentést helyszüke miatt el nem
fogadhatunk.

A bejelentések szerint a felhajtott anyag
az idén jóval több lesz, mint az előző években
s így a vevőknek bő alkalom kínálkozik, hogy
szükségletüket a kívánt minőségben e vásáron
fedezhessék. A rendező-bizottság.

Luxuslővásárok a Tattersallban.

Az „OMGE.” védnöksége alatt a Budapesti
Tattersall-társaság által rendezett f. évi tavaszi
luxuslővásárok a következő napokon tartatnak:
az első tavaszi XXXVIII. sz. vásár március hó
21., 22. és 23-án, a második tavaszi XXXIX.
sz. vásár április hó 26., 27. és 28-án. Mindkét
vásár díjazással lesz egybekötve, melyeknél a
díjazás feletti bírálatot az „OMGE.” kebeléből
kiküldött bizottságok végzik. Az első vásár
bejelentési határideje március 5-én, a második
vásáré április 10-én jár le. Bejelenteni csakis
a vásárszabályokat magukon foglaló bejelentő-
lapokon lehet, melyeket bárkinek felszólítására
a „Tattersall” titkársága (Budapest, Kerepesi-ut
5.) küld meg.

MAGYAR ♥♥

Gazdasági és kerti ♥♥

MEZŐGAZDÁK MAGYAK

SZÖVETKEZETE

legjobb beszerzési forrása

Mel számunk 29 oldal.

Az 1908. év január havában befizettek alapítványi kamatot, oklevél, beiratási és tagsági díjat:

Alapítványi kamatot fizettek.

Aimásky Dénes gróf 50 K., Beniczky Ádám 20 K., Borsod m. g. e. 20 K., Dungsersky Bogdán 20 K., Hoyos Miksa gróf 21 K., Somssich Andor 20 K., Széchenyi Kálmán gróf 105 K., Széchenyi Emil gróf 24 K., Teleki Gyula gróf 21 K., Teleki József gr. 20 K., Vizsolyi Ákos 20 K., Zichy Béla gr. 20 K.

Tagsági, beiratási és oklevél díjat fizettek.

90 koronát: Ivánkovich Béla.
60 koronát: Világhy Gyula, Szász János.
40 koronát: Braun Oszkár, Cziriák Frigyes, Goger László, Grünér Lipót, Haracsek László, Heinz Albert, Iszai Gábor, Jármay Elemér, Lichtenberger Ignác, Malcomes Jeromos báró, Molitorisz Ákos, Mandel Sándor, Prág Lajos, Prégler Miklós, Rónay Pál, Sántavy József, Stolicska József, Schaffer Nándor, Teleki László gróf.
36 koronát: adai földmiv. iskola, Fuchs Miklós, Gosztöny István, Hartváni Imre, Hódmezővásárhelyi földmivésisk., Hufnagel Ernő, Kedi László, Ortutay Gyula.
34 koronát: Beniczky György, Fittler Dezső, Friedrich Géza, Giesswein Sándor dr., Hartván Imre dr., Jenovay Zoltán, Komáromi földmivésisk., Kürti Emil, M. kir. földmivésisk. Algyógy, Mantuans Ernő, Ováry Ferenc, Perczel Tibor dr., Sajó Elemér, Somogyi Béla, Szalánty Jenő, V. Szabó Lajos dr., Teleki Domokos gróf.
32 koronát: Babes Izaiás, Halatschka György.
30 koronát: Derék Gyula, Geiger Jenő, ifj. Kovács Miklós, Lassovszky Gyula, Manassy Barkó József báró.
26 koronát: Strausz József.
25 koronát: Egan Imre.
24 koronát: Ábrai Lajos, Andráskovics József, Ajtics Horváth Dezső, Baross Miklós, Bálint Venánt, Bátor Karoly, Bauer Richárd, Boróczy László, Bolza Pál gróf, Bácskai Izidor, Beer Henrik, Bruck Vilmos, Bujanovics Sándor, Bornemissza Lajos, Csikvándy Ernő, Czobor Gyula, Dulánszky József, Dénes Imre, Dáni József, Dessewffy Emil gróf, Degenfeld Ottó gróf, Engel Henrik, Endrédi Zsigmond, Engel Lajos, Felker Dezső, Festetics Andor gróf, Fritze Arthur, Forster István, Gaál Gaszton, Geréby Pál, Gemesy Károly, Gottfried Ludwig, Goldschmid József, Graef Andor, Grünfeld Ignác, Gyertyánffy László dr., Hegyi István, Halmos Henrik, Hensch Árpád, Holtscher Károly, Horváth István, Ivánka István, Joób Albert, kecskeméti földmivésisk., Kégl György, Klein és Meisels Klein Andor, Klein Lajos, Kollmann Károly, Koszits Pál, Koronghy Gyula, Kovács Antal, Kovácsévics Radivoj, Kraft Viktor, Krausz Zsigmond, Kvassay Jenő, Kubinyi Márton, Lederer Arthur, Litscken Ottó, Liptay Jenő, Löwenstein Gyula, Melcsok Lajos, Meidinger Dezső, Meliorisz Kálmán, M. kir. földm. isk., M. kender- és lenipar r.-t., Makarovic Arthur, Márk Béla, Milasevics József, Margalit Gyula, Masát Mihály, Magyar Szőlőtelepítő R.-T., Márkus Gyula, Metternich Sándor herceg urad., Nemet-czernyei G. E., Nestor S., Pillér Kálmán, Prakatúr Vincze, pápai földmiv. isk., Pajer Géza, Rosenberg Jakab, Radics István, Reich Alfréd, Scheiber Hems, Springer Gusztáv báró tisztartósága, Schertz Géza, Simon Pál, Schwartz Rezső, Schwarcz J., Solymos Gusztáv, Spitzer Mór, Szemethy Elemér, Szemere Huba, szentimrei m. kir. földmiv. iskola, Szentkirályi Kálmán, Szentiványi Gábor, Szájbély Árpád, Váry Szabó Elemér, Szántó Ödön, Szelless János, Szomjas Lajos dr., Sztáray Sándor gróf, Tárcazy István, Tóth Béla, Ugron Ákos, Weisz Ödön, Wagner Vilmos dr., Weiner Jakab, öz. Wigner Fülöpné, Zathureczky István, Zichy Andor gróf.
22 koronát: ifj. Kovács Miklós.
20 koronát fizetett: Agnelli József, Albisy Ákos, Almásky Imre dr. gr., Aldorfer Lajos, Ambrózy Béla br., Ambró István, Andrányi Gerő, Andrányi Péter, Ardó Alfréd, Aubin Károly, Árvay Ferenc, Adamecz Elek.
Babics József, Babochay László, Baghy Pál, Back Herman, Bartal Ferenc, Baly Kálmán, Barcza Géza, Bálintti György báró, Baich Iván br., Baja város pénztári hiv.,

Bayerthal Lávy, Bajza Kálmán dr., Bakó Gyula, Balla Géza, Balla Kálmán, Bauer Ottó, Banner Jenő, Baráth Kálmán, Balku Gyula, Barthodeiszky Béla, Barta Emil, Bartal Béla, Bartos Károly, Basch Simon, öz. Batthyány Józsefné grófné, Batthyány Ernő gróf, Batthyány Pál gr., Bathó Aladár, Bauer Antal, Bánffy Ernő dr., Bárczay Gyula, Bárczay Sándor, Bezeredy Andor, Bereczky László, Bedő Albert dr., Beér Antal, Begyits Lénárd, Beliczey Tibor, Béli Tivadar, Beyer Károly, Beleznay uradalom, Beökényi Viktor, Bellán Mátyás, Berzeviczy Zsigmond, Benik István, BergerRezső, Bernrieder József, Berger Gyula, Berg Ottó br., Beck Károly, Brunner Béla, Bekény Gyula, öz. Biedermann Ottóné, Bittó Béni, Biró Albert, Blum B., Blantz Jenő, Blayer Lajos, Blaskovich János, Blau Mór, Bonis Károly, Braun Adolf dr., Bock Géza, Bokor István, Bodó Péter, Boróczy László, Bogáthy József, Borsodm. G. E., Bornemissza Elemér, Boross Károly, Bolza József gr., Brachfeld Sándor, Braun Lajos, Braun Pál, Brezovay István, Bezuk Lajos, Braun Lajos dr., Brokés József, Brezovay László, Böhm Ignác, Bőjtös Árpád, Bölönyi Imre, Buday Barna, Budapesti Tattersall, Bügler Vilmos, Bernrieder János.
Csekonics Sándor gr., Csák Gyula, Czukor László, Csáky Vidor gr., Cselka Jónás, Csetke Béla, Cselkő Árpád, Cselkő István, Csengery Loránt dr., Csengery Mihály, Győrössi Csepregy István, Csiffáry József, Csiky Kálmán, Csima Jenő, Cziffer József, Czocher Géza.
Dadányi Sándor, Dankó Adorján, Draxler Ferenc, Debreczeni ker. és iparkamara, Degenfeld Pál gr., Dégen Árpád dr., Domokos Géza, Dely Imre, Dory Ödön, Deutsch Ernő, Deutsch Gábor, Deutsch Miksa, Dóra Miklós, jó Dömötöri Károly, Döry Béla, Dörnel Márton, Dorschug Antal dr., Drasche Lázár Arthur, Dreher A. urad., Driesz Lajos, Dudás József, Dungsersky Novák, Darányi István, Dungsersky G. dr., Dungsersky István.
Eberling Ede dr., Eckstein Fülöp, Edelsheim Gyulay Lipót gr., Eibenschütz Vilmos, Elek Albert, Elek Izsó, Első h. gazd. gépgyár r.-t., Emödy Vilmos, Engel Ernő, Eösz Ferenc, Epstein Gyula, Erendits Ernő, Erényi Ignác, Erl Richárd, Esterházy Ferenc gróf, Etényi Lajos, Etlér Gyula, Edvi Ilés Ödön, Erdélyi Szász G. E.
Fáy Béla, Fleischi S. Dezső, Fehér Zoltán, Fogarasz-vármegyei G. E., Farkas Geiza dr., Fechtig Imre báró, Forster Dezső báró, Forster Elek, Fiáth Pál báró, Fischer Jenő, Felzenburg Gyula, Fest Lajos, Fenyvessy Adolf, Ferner Ödön, Feldmann Aladár, Fekete Imre, Fáy Viktor, Fáy Gyula, Farkas László, Farkas Géza dr., Farkas Bertalan, Fahn László, Foitsik Károly, Fürst Adolf, Fromm Antal, Frint Tibor, Fried Ernő, Freund Ferenc, Francisics József, Flasnó József, Fischer Kálmán, Fokányi László, Forgách István gróf.
Gabányi József, Galter Frigyes, Gajzágó Elemér, Galba Béla, Galgóczy A., Galgóczy Béla, Galgóczy Géza, Garay Sándor, Garzó Imre, Geiringer Károly, Gerentsér Jenő, Gergely Károly, Gergely Béla, Geréby Gyula, Glück Benő, Glück Ernő, Goldberg Ignác, Golubits József, Gosztönyi Miklós, Ghillány Imre báró, Ghyezy Imre, Grabner Emil, Griebisch Béla, Griebisch Viktor, Gross Jenő dr., Gröz Sándor, Gröber Károly, Gröber Károly, Gröfner Viktor, Grün Dezső, Grünfeld Géza, Grünfeld Jakab, Grünwald Lajos, Gunst Sándor, Gindele Géza, Guttman Andor.
Gyémánt Jenő dr., Gyémánt Mihály, Gyika Elemér, Györfi László, Gyömöréy Gáspár, Györgyei Jenő, György Miklós, Gyömöréy Vincze.
Haimann Sándor, Hary Ágost, Hajdu István, Hainrikffy Pál, Hajnal János, Halassy József, Halbrohr Adolf, Haidekker Sándor, Hajdin Károly, Hammersberg Jenő, Hammerstein Richard báró, Hankiss János dr., Hanvay József, Hámory László dr., Hanyi Gyula, Harasztí Tivadar, Harasztí Oszkár, Hartstein József, Havas József, Hedry József, Hetényi Ákos, Hirsch Ignác, Hirsch Armin, Hirsch Jakab és fia, Hitter Lajos, Hirschmann Konrad, Hirsch Alfréd dr., Hilbert Ferenc, Hickisch Károly, Hirsch Jenő, Hirschler Ernő, Horthy Gyula, Horváth Miklós, Hoffmann Ede, Horváth Károly, Hoifar Sándor, Holényi Ferenc, Horváth Bertalan, Horovitz Lipót, Hoffmann József, Honkár Dénes, Huszár Elemér, Huszár Tibor, Huethausen Vilmos.
Ilyés Lajos, Imre Lajos, Imreh Antal, Isaák István, Ivánka László.

Jalics Géza, Jagicza István, Jászárokszállási polgári oivasókör, Jenisch Ádám, Jáross Sándor, Jancsó Lajos, Jakabfy Sándor, Jablonowski József, Jungresz Sándor, ifj. Jedlicska Pál, Jeszenszky László, Jeszenszky Imre, Józsa László, Jókay Géza, Justh Zoltán, Justus Gyula.
Kárász István, Kasztl László, Kasza Ferenc, Károlyi Gyula gróf, Karcsey Lajos, Károlyi Imre gróf, Károlyi Rezső dr., Mádi Kovács János, Kende Zsigmond, Kennesey Antal, Kégl Lajos, Kemény Kálmán báró, Kerpely Kálmán, Kendeffy Gábor, Klein Sándor, Kleiszner Károly, Klinger Zsigmond dr., Kreutz József, Kienitz Károly, Kiss Károly, Kopérniczky János, Koller Pál, Kozma Ede, Korda Ilés, Kornstein testvérek, Kolozsvári m. kir. gazd. akad., Koleszár István, Koráb József, Kommer Gyula, Kopasz János, Kovács Zsigmond, Koller István, Kovács István, Kollmann Gyula, Mádi Kovács László, Kohn József, Kövér Péter, Kólcsey Antal, Köhler Albert, Körmendy László, Kövess Béla dr., Kerek Ferenc, ifj. Koch János, Kürti Jakab, Kulcsár István, Kenyeres Károly, Kállay András, Kautz Gyula dr., Kecs-keméthy Géza, Keszlerfy János, Kintzig Géza, Kissell Zsigmond, Krozetz Gyula, Krausz Jakab, Krausz Samu, Kralitz Gyula, Kisvárdavidéki gazdakör, Kralovanszky Kálmán, Kuliffay Árpád, Kun Árpád, Kukányi Lajos, Küllely János, Kulai Nép kör.
ifj. Lakner László, Lakath János, Lamos B. és fia, Land-thaler D., Landgraf János, Lakatos Árpád, László Márton, Lévy Ferenc báró, Láng Mór, Lázár Lajos, ifj. Lég ády B., Laban Károly, Lederer Rudolf, Lengyel Ákos, Lebach László, Lebach Keresztély, Leduczky Péter, Lészei Ferenc, Lederer Sándor, Leveky Armin, Leidenfrost Tivadar, Lichtenekert Mihály, Lichtenberg Mór, Lippay Zoltán, Linhardt György, Lindslof H. báró, Lihenberg Sándor, Liszka Károly, Lichtenegger Gyula, Lyka István, Liphay Frigyes báró, Löwensohn Gyula, Lónyay Gábor gróf, Lonkay Armin, Lovassy Ferenc, Lohner Gyula, Löke Árpád, Löwy Károly, Löwensohn Gáspár, Löwenfeld Joachim, Löwenstein Emil, Lővész Nándor, Lukács Gyula, Lux Alfréd, Luczenbacher Pál.
Malatinszky György, Málnassy Ferenc, Mezey Ödön, Mahler György, a m.-óvári m. kir. gazd. akadémia hall-gatók gazdasági egylete, M. kir. szabadalmi hivatal, Marton István, Mayer Pál, Manassy Gyula, Mak-falvay Géza, Marossy Pál, Manndorf Géza br., Matleko-vits Sándor, Máriaassy Mihály, Margalit Alfréd, Mayer-hoffer Ödön, Máriaffy Lajos, Mogyay Sándor, Marsovszky Viktor, Málty György, Magyar Károly dr., ifj. Manzin Lajos, Márkfy Ferenc, Metternich Sándor, Mezey Gyula, Melik István, Melik Andor, Mesterházy Rezső dr., Mező-turi G. E., Mechle József, Mezőberényi Gazdakör, Miszsy Péter, Mester Dávid, Meller Hugó, Mendi Jeromos, Mező-hegyesi cukorgyár, Meller Dávid, Merkel János, Med-veczky Árpád, Mihályfy Ernő, Mihály Ignác, Mike Sándor, Mihályfy Sándor, Miklóssy Gyula, Miskolczy István, Mihály Géza, Mokasay Miklós, Molnár Gusztáv, Molnár István, Moldován István, Mohorai uradalom, Monostori Károly, Motolity István, Moskovis József, Mudry János, Mutter Jónás, Mutschenbacher Emil dr.
Natorp Tivadar dr. báró, ifj. Nagel Henrik, Nákó Sándor gróf, Nagyváradí földmiv. gazd. köre, ifj. Nágel Vilmos, Nagy Ákos, Nagy János, Nagy Antal, Nagy Elek, Nagy Ferenc, R. Nagy Mihály, Németh Pál, Nemes Károly, Nopcsa dr. br., Nyitrai Jenő, Nywelt János, Nérei Ödön.
Ollath Lipót, Oskolicsányi Dénes, Oláh Sándor, Oppen-heim Emil, Oppenheim Henrik, Ováry Ferenc dr., Or-szagh Lajos, Ostor Lajos, Ostroluczky Miklós, Ostro-luczky Géza, Otkik Iván.
Papp Galén, Paál Viktor, ifj. Paál Dénes, Papp János, Patay Tibor, Pápa-ugodi hb. uradalom, Pátkai Dániel dr., Pataky Dániel, Palmay Emil, Pálinskás Endre, Pálffy János gr., Paikert Henrik, Pallavicini György gr., Pókay Dezső, Paraghy Mihály, Paulinyi János, Perczel Béla, Peregi Mihály, Pécsi kápt. uradalom, Perczel Lajos, Pethő György, Piroksa Lajos, Polyák Béla, Pogány Károly, Podmaniczky Levente br., Pozga Jenő, Pöschl Béla, Pollitzer Géza, Posch Gyula, Pottyondy József, Prónay Mihály, Prande Ernő.
Ráczkevei uradalom, Razgha Ernő, Rajnesih József, Rákóczy Lajos, Rafaisz József, Ráski Mihály, Róth Ferenc, Rácz Miksa, Rappenberger, Rakovszky Antal, Rákos Béla, Rácz György, Radvánszky Albert br., Rázso Imre, Réh Mór, Rácz Jenő, Rédi Pál, Réthy Kálmán,

Legtökéletesebb rendszerű Gőzcséplő-készletek

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZEKÉNTI TÁRSULAT BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Külön árjegyzékek mindenféle gazdasági gépekről

Réba
Jenő,
Rosa
Sár
közé
br., S
Lajos
Sándó
Jenő,
Károly
berg,
Sóter
Seges
Richá
Somn
Somn
Somn
Soós
Gyula
Stovic
dor b
János.
Szab
Szabó
dor,
mári p
Szavoz
Gyula,
Péter,
Dezső,
Szemz
iványi
gróf, S
Széche
Károly
lád F
Sztehló
Szunyó
Taká
Lajos,
roly, T
Péter,
jos, Tó
G. E.,
Troll
mezőga
Udva
Ujjalus
Ödön,
Vajda
Gyula,
Vasvár
Ambrus
ván, Vá
báró c
Zsigmo
Béla,
Vucskic
Walla
Weisz
Weinber
Weinber
Widder
békai és
Árpád,
Mihály,
János,
Weisz I
Zalesk
Lajos, Zé
Jenő, Z
gróf ká
gróf kis
Zoltán J
mann Ar
18 kor
12 kor
Bulyovsz
Miksa, Fr
Jászberér
10 kor
csabai
gazd. aka
raszti T

Rébay Dezső, Reismann Hermann, Riffer Gyula, Riedl Jenő, Ribianszky Elemér, Rosinger József, Rosa Imre, Rosa József, Rudnay Béla, Ruttkay Béla.

Sándor Armin, Sardagna János br., Sárközy Jenő, Sárközy Imre, Saághy Sándor, Salzberger József, Schell József br., Schmidt K. R., Schwarz Mór, Schwarz Pál, Schnell Lajos, Schell Ferencz, Schlesinger Imre, özv. Schlesinger Sándorné, Scheidl Ágoston, Schuster Ferencz, Schreiner Jenő, Schwarz Arthur, Schwarzer Nándor, Schlettner Károly, Schlauch Nándor, Schwarz Jakab, Schwarzenberg Aron, Schwarz Arthur, Schwarz Károly és Albert, Sótér Viktor, Senyey Viktor, Seebach Károly báró, Segešváry N., Serényi János gróf, Seidel D., Sebők Richárd, Sigray Pál, Skubics István, Skubics Károly, Sommer Ignác, Soóky László, Somsich Béla gróf, Somsich Antal gróf, Schmid F. K., Somogyi Elek, Somogyi Agost, Solymossy Gyula báró, Somsich Andor, Soós Géza, Somogyi Gyuláné, Sporzon Pál, Spitzer Gyula, Stubenberg József gróf, ifj. Sternthal Adolf, Stovicsék Károly, Stojkovic Emil dr., Stummer Sándor báró, Sockinger János, Standinger Béla, Strasser János, Strobl Géza, Svastits Aladár, Sváb Sándor.

Szabó Lajos, Szabó Elemér, Szabó László, Szabó Ernő, Szabó Dezső, Szalay János, Szalay Béla, Szaláchy Sándor, Szalay Simon, Szalai András, Szalay Gyula, Szatmári püspökség pusztahidvégi uradalma, Szanter Gusztáv, Szavod Richárd, Szántó Dezső, Szász Ottó, Szahlander Gyula, Szahlander Károly, Széchenyi Géza gróf, Székely Péter, Szeberényi Lajos, Szerenszky Gyula, Szentmihályi Dezső, Székér Gyula, Szentiványi József dr., legifj. Szemző István, Szentkirályi K., Székács István, Szentiványi Egon, Széchenyi Jenő gróf, Széchenyi Viktor gróf, Széchenyi Antal gróf, Széchenyi Domokos gróf, Széchenyi István gróf, Széchenyi Frigyes gróf, Sutányi Károly, Szikszay Lajos, Sziklay Ede, Sutányi Béla, Szilárd Ferencz dr., Szobonya Bertalan, Szónoky Béla, Sztéhló Kálmán, Sztanky Ába dr., Szöllösy Rezső, Szunyogh Szabolcs, Szűts János.

Takács Ferencz, Tasnádi Kaszinó, Tarján Ödön, Takács Lajos, Telegdi Tibor gróf, Telegdi Arthur gróf, Topler Károly, Telegdi László gróf, ifj. Thassy Imre, Thuranszky Peter, Thassy Elemér, Tóth József, Tóth Imre, Tóth Lajos, Tóth Arisztid, Tóth József, Torda-Aranyosvármegyei G. E., Tölgyessy Károly, N. Török Gábor, Török Gyula, Troll László, Trégele Jakab, Turkevei G. E., Tiszavidéki mezőgazd. szöv., Tuss Miklós.

Udvartelyvármegyei G. E., Udvardy J., Ugron Zoltán, Ujfaluzy Dezső, Ujhely József, Ulrich József, Ulrich Ödön, Unszuncz Lajos, Ungár és Spitzer.

Vajda Manó, Valkó József, Vancsó Gyula, Vargha Gyula, Varjas Adolf, Vásárhelyi József, Vasdinnyey Béla, Vasvármegyei Kaszinó-Egylet, Várady Károly, Váczy Ambrus, Váraly Ferencz, Vay Lajos, Vásárhelyi István, Vámosmikolai bérnök, Vásárhelyi Dezső, Vécsey báró csegöldi uradalma, Vécsey László báró, Veszeli Zsigmond, Vertán Arthur, Verényi Sándor, ifj. Vimmer Béla, Vitéz Viktor, Vimmer Lajos, Vojnits Sándor, Vucskics Béla.

Walla Gyula, Wampetics Ferencz, Wass Ármia gróf, Weisz Manó, Weinberger Jenő, Weinberger Kálmán, Weinberger Zsigmond, Weisz Ignác, Weltmann Adolf, Weinberger Samu, Wertheimer Alfréd, Weber Gyula, Widder Mór, Wieland Andor, Wiener-Welten lovag békei és gombai uradalma, Wittecz Sándor, Wildmann Árpád, Willinger L., Windisch Richárd dr., Witthmann Mihály, Wittmann János, Wolf B., Wolf Soma, Wolf János, Wolfinger Miksa, Wosching J., Wurm Ignác, Weisz Imre.

Zalesky Jenő, Zágrábi érseki uradalom, Zerkovitz Lajos, Zempléni László, Zedvics Curt gróf, Zechmeister Jenő, Zeller Frigyes, Zichy Antal gróf, Zichy Agost gróf kálnoki uradalma, Ziermann Viktor, Zichy Agost gróf kisoroszi uradalma, Zigler Nándor, Zoltán Elek, Zoltán József, Zongor János, Zichy Rafael gróf, Zuckermann Arnold, Zsilinszky Mihály, Zsváček Ferencz.

18. koronát: Bánffyúnyadi gazdakör.

12. koronát: Bácsföldvári népkör, Balogh Ferencz, Buljovszky Jenő, Földéai polg. olvasókör, Friedmann Miksa, Fried Miksa, Hajós Ignác dr., Hefty Frigyes dr., Jászberényi földmivesiskola, Krachun Lajos, Nagy Sándor.

10. koronát: Ábrahám Gyula, Bergel Adolf, Békéscsabai földmivesiskola, Christ György, Debreczeni gazd. akad., Despits Kálmán, Ferch József dr., ifj. Harasztí Tivadar, Holczér Béla, Imre István, Kemény

József, Kiskundorozsmai Gazdakör, Kántor János, Kirchmayer Gergely, Kassai m. kir. gazd. akadémia, Klein Bernát, Kálmán Gyula, Munk István dr., Mester Árpád, Nagykanizsai Gazdakör, ifj. Nozdroviczky Miklós, Pápai földmivesiskola, Schlesinger Henrik, Schmit János, Somogyi Béla, Schilinger Mór, Szódfri József, Szilárd Gyula, Szentes Árpád, Török András, Varga Pál, Vild Ernő, Wagner Vilmos dr., Wuest Jenő, Weisz Jenő, Zsoldos Elek.

4. koronát: Dralipusztai bérzadás, Foitsek Károly, Herub Ignác, Lippay Zoltán, Nagy Károly, Pálmai Emil, Reinacher Ottó, Skavszky Ferencz, Szánthó Dezső.

Közgazdasági, földmívelési, növénytermesztési, állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályok együttes ülése.

(1908 február 10.)

Jelen voltak *Dessewffy Aurél* gróf elnökle alatt *Bujanovics Sándor*, *Zselénski Róbert* gróf és *Pallavicini Ede* ögróf, az OMGE. alelnökei, *Bajnóczy Károly*, *Baross János* dr., *Beliczey Géza*, *Bogáthy József*, *Bolla Mihály*, *Cselkó István*, *Dáni József*, *Dellimánics Lajos*, *Draxler Bruno* dr., *Dubravszky Róbert*, *Emödy József*, *Fenyvessy Adolf*, *Ferdinándy Bertalan*, *Förster Lajos*, *Gaal Jenő*, *Gaal Kálmán*, *Grassely Miklós*, *Hankovszky Zsigmond*, *Hartvány Imre* dr., *Herczegh Sándor*, *Hermandinger Hermann*, *Hornitzky Henrik*, *Isépy Viktor* dr., *Józsa László*, *Kádár Árpád*, *Kállay András*, *Károly Rezső* dr., *Kenéz Zoltán*, *Kerekes Jenő*, *Kerpely Kálmán*, *Kodolányi Antal*, *Koerfer István* dr., *Koppély Géza*, *Koritsánszky János*, *Kosovány Tamás* dr., *Kövér Lajos*, *Kusza István* dr., *Kvassay Jenő*, *Landgraf János*, *Lédeker Arthur*, *Löherer Andor*, *Makra Imre*, *Marton Andor*, *Málnássy Ferencz*, *Menzl Jeromos*, *Mike János*, *Nagy György*, *Nemet Pál*, *Paikert Alajos*, *Péterfy Tamás*, *Propper Samu*, *Reusz Henrik*, *Sierbán János*, *Somogyi Aladár*, ifj. *Sporzon Pál*, *Szalay Dezső*, ifj. *Szapponas Elek*, *Szegedy György*, *Szent-Iványi Zoltán*, *Székely Győző*, *Székely Péter*, *Tallán Béla*, *Tóth Jenő* dr., *Ujhely József*, *Zalesky Jenő*, *Zsoldos Elek*; az egyesület tisztviselőikara részéről *Rubinek Gyula* igazgató, *Buday Barna* szerkesztő-titkár, *Jeszzenszky Pál* ügyvezető-titkár, *Mutschenbacher Emil* dr. segédtitkár, *Fabricius Endre* és *Kovácsy János* gyakornokok.

Előadó *Cserhádi Sándor*.

Dessewffy Aurél gróf üdvözlőlvén a szép számban megjelent tagokat, megnyitja az ülést s felkéri *Cserhádi Sándort*, hogy előadását tartsa meg.

Cserhádi Sándor az Alföld mezőgazdasági viszonyairól ily című tanulmánya alapján előadást tart, amely a „*Köztelek*” f. évi 9. számában „Az Alföld mezőgazdasági viszonyainak reformja” czímen részletesen ismertette volt. Fontosnak tartja az Alföld mezőgazdaságának reformját azért, mert az összefügg az Alföld magyarságának megtartásával, mert ha a jelenlegi viszonyok rövid idő alatt megváltoztatva nem lesznek, a magyarság az Alföldön elpusztul. Mikor az Alföldről szól, a közép Alföldet érti, ahol a baj a legnagyobb; az északi Alföldön is meg vannak azok a bajok, míg a Déli

Alföld sincs ennyire rossz viszonyok között. Legrosszabbak a viszonyok J.-N.-K.-Szolnok Pest, Csongrád, Csanád és Békés vármegyékben, az a része tehát az Alföldnek, ahol a tanyarendszer uralkodik. Az Alföld mezőgazdasági viszonyainak egyik főbaját látja abban, hogy a gazda nem a tanyán, hanem a városban lakik. A tanyára csak a munkaidőre megy ki s mikor elvégződik az őszi munka, bemegy a városba és onnan tavaszig ki sem mozdul, úgy, hogy nagyon csekély vagy éppen semmi trágyával, rossz műveléssel hozza meg azt a kevés termést az a régen Kánaánnak nevezett föld. Mindaddig, amíg a viszonyok oda nem változnak, hogy a gazdáknak a tanyájuk lesz állandó lakóhelyük és a városba csak vendégnek mennek be, addig az Alföld középrésze mezőgazdaságának lényeges javulásáról nem beszélhetünk.

A másik nagy baj, hogy nagy az adó és különösen a vízszabályozási adó. Hogy jogosan panaszkodnak-e emiatt, vagy sem, annak megítélésére nem érzi magát szakembernek, de érti a panaszt. Megnehezíti még a gazdálkodást a klíma, az Alföldön uralkodni szokott nagy szárazság. Mindezekhez hozzájárul az Alföld legujabb és egyik legnagyobb baja, a parcellázás. A parcellázásra kerülő birtokból megvesz a gazda egy-két parcellát s ugyanazon felszereléssel és állattalományval azután kétszer akkora területen dolgozik, mint eddig, ahelyett, hogy arra törekednék, hogy gazdaságát belterjesebbé tegye. Ezek az Alföld főbb bajai, ebből kifolyólag az Alföld mezőgazdasági viszonyainak javítására a következő intézkedéseket tartja haladéktalanul megteendőknak. Első és legfőbb teendő, hogy a gazdák a városból kitelepíttessenek a tanyákra. Hogy ez lehetséges legyen, gondoskodni kell arról, hogy a gazdának ne kelljen minduntalan a városba bemenni, tehát, hogy legyen ott künn pap, tanító, legyen fogyasztási szövetkezet, csendőrség, szóval ami a legszükségesebb. Szükség van azonkívül jó közlekedési utakra. Mindezekhez pénz szükséges, amit szóló véleménye szerint az államnak kellene megadni. Azután a vízszabályozási díjakat kell enyhíteni. A kamatterhek a lehetőségig apasztandók, a parcellázás pedig törvény útján szabályozandó. További dolog volna a klimatikus viszonyok okozta hátrányoknak a lehetőségig való mérséklése. Azt mondják, hogy öntözéssel lehet ezen segíteni. Ahhoz azonban, hogy öntözni lehessen, vízre van szükség, már pedig a legnagyobb baj, hogy annyi vizet, amennyire szükség van, nem tudunk a szántóföldekre eresztetni, hiszen ki van mutatva, hogy ha Szegednél a Tiszát az utolsó eszeppig kiöntöznék és csak a hajózási czélokra hagynának benne vizet, akkor is mindössze 200,000 holdat lehetne vele megöntözni.

Legtöbbet tehetünk a kedvezőtlen klíma ellen, ha minél több fát ültetünk, mert ezzel a szél erejét tudnánk jobban megtörni, amely a leesejt csapadékot a földből kiszáritja. A kitelepítés után természetesen ott az eddigi gazdálkodási rendszert lényegesen meg kell változtatni. Így elsősorban a gazdálkodást ma csak úgy lehet haszonnal üzni, ha a kizárólagos szemtermeléssel felhagyunk és az állattartásnak valamely ágazatát felkaroljuk. Van az Alföldnek egy jó

Vöröslóhere-magot vásárolok.

Kisarankás áruért 190 koronáig, Arankamentes áruért 200 koronáig fizetek métermázsanként ab vidéki állomás, ott átvéve és kifizetve.

Ajánlatot és 5 kilós mintát utánvétellel kér, az eladó mennyiség közlésével

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magnagykereskedése **Budapesten, VII., Rottenbiller-utca 33.**

takarmánya, a luczerna. A legmegfelelőbb állattartás lenne az Alföldön a hizlalás, mert mindig a takarmányhoz mérheti a gazda a hizlalandó állatok számát, tehát itt a rizikó a legkisebb. De állatot tartani, gazdálkodási rendszert változtatni nem lehet, ha az illetőt erre meg nem tanítják. Azért az alföldi gazdálkodásnak egyik elengedhetetlen feltétele a szakértelem fejlesztése. Szólo szerint a vándortanítói intézmény szervezésével lehetne ezt elérni. A szakértelem fejlesztéséről egy növénytermesztési kísérleti állomás létesítésével is gondoskodni kell, mely a legközvetlenebbül mozdíthatja elő a gazdánál a szakismeretek fejlesztését. Mindaz, amit szólo elmondott, csak úgy történhetik meg, ha lesz valamely szerv, amely ez ügyet a kezébe veszi és ezeket az ideákat megvalósítja. Szólo legmegfelelőbbnek tartja e célra a mezőgazdasági kamarák intézményének mielőbbi felállítását. Ajánlja javaslatainak elfogadását.

Dessseffy Aurél gróf elnök köszönetet mond Cserhátinak érdekes előadásáért és kéri a szakosztály tagjait, hogy a felhozott javaslatokra nézve észrevételeiket megtegyék.

Tallian Béla hozzájárul a javaslatok nagy részéhez, de egy részükkel nem ért egyet. Elsősorban ennek a kérdésnek tárgyalásánál abból indul ki, hogy az egész Alföldet mezőgazdasági szempontból egy kalap alá vonni nem lehet. Minden vidéknek megvan a maga speciálitása és ehhez kell alkalmazkodnunk, ha eredményt akarunk elérni. Nem egészen van egy nézetet előadóval a község vagyonának kezelése tekintetében. Szólo nem barátja annak, hogy testületek kezeljenek vagyont. Testületi gazdálkodás mellett, ahol 200—300 ember parancsol, lehetetlen jól gazdálkodni. E tekintetben csak a bérleti rendszer lehet megfelelő. Hogy az alföldi nagy kerületeknek iskolákat, utakat és templomot építsünk, azt feltétlenül helyesnek tartja. Csak az a kérdés, hogy ki építse ezeket. Meg van győződve, hogy az államnak ma erre módja nincs, de arról is meg van győződve, hogy a községek is képtelenek ezeket belátható időn belül felépíteni, ha csak a községi terheket igen nagy perccel nem emelik. Más megoldást ebben az irányban nem lát, minthogy az államnak kell olyan bőkezűnek és áldozatkésznek lennie, hogy ezt a költséget rendelkezésre bocsássa. Azt kizártnak tartja, hogy az állam a vízszabályozási adót leszállíthassa. Már pedig az alföldi gazdálkodásnak intenzívebbé tételét kizárólag a pénz körül látja forogni. Amíg ott a kisgazdák úgy el lesznek adósodva, mint ma, addig a gazdálkodásnak intenzívebbé tételét lehetetlennek tartja. Az állattartás és állattenyésztés egyike azon pontoknak, amelyeket a legfontosabbaknak és legszükségesebbeknek tart. E téren érezhetjük is az államnak meglehetősen támogatását, de még sem olyan mértékben, mint arra szükség van. Elsősorban az alföldi rossz legelőket kellene az államnak vagy jó legelőkké vagy jó kaszálókká átalakítania. Az öntözést ismét pénz szempontjából nem tartja lehetségesnek. Ellenben azt gondolja, hogy az alföldi állattenyésztést a kormány útján a felvidéki legelőkkel kellene kapcsolatba hozni. A szakértelem szintén feltétlenül tárgyalandónak tartja, azonban nem nagy

reményt fűz a vándortanítói intézményhez. Évek óta jönnek az Alföldre ilyen vándortanítók és tartatnak előadásokat, de az eredmény meglehetősen mindig egyenlő a semmivel. Teoreticze hiába beszélünk annak az alföldi gazdának, nem hisz nemcsak a vándortanítónak, de nekünk sem, akik köztük élünk és állandóan érintkezünk velük. Ami a növénytermelési kísérleti állomásnak az Alföldön leendő felállítását illeti, ezt az eszmét melegen üdvözlö. A mezőgazdasági kamarákban nem bízik. Azt hiszi, a mezőgazdasági kamarák is azt az eredményt érnék el, mint a gazdasági egyesületek, amelyek sok helyütt nagyon kevés eredményt produkáltak és semmi tőkét sem gyűjtöttek. E tekintetben szólo azt ajánlja, hogy kéressék fel a miniszter, hogy arra a mintára, amelyre a rutén, vagy az erdélyi székely kirendeltséget szervezte, szervezzen az Alföldre nézve is egy ilyen kirendeltséget. Nem osztja a kormányt az az eljárását sem, hogy az Alföldet olyan gazdag tevékeny földnek tartotta, hogy annak semmiféle támogatásra szüksége nincs. Nemesak, hogy maga nem létesített az Alföldön semmiféle gyárat, de egyenesen megátolta, hogy ott ilyenek létesüljenek. Amíg ebben a kérdésben sürgős intézkedés nem történik, addig az alföldi gazdának helyzete jobbra nem fog fordulni.

Sierbán János annak ad kifejezést, hogy az előadó tulsötéten színezte az Alföld gazdasági viszonyait. Olyan nagy eladósodás és visszafejlődés, amelyet az előadó festett, általánosságban nincs, — eltekintve egyes szórványos helyektől, amelyeket talán ez alá a színezés alá lehet vonni. Számtalan oly községet tudna felemlíteni, ahol a kisgazdák helyzete nagyon tekintetében ma sokkal magasabb színvonalon áll, mint 15—20 évvel ezelőtt. Ez érthető, mert sok olyan termelvény, melyből azelőtt a kisgazda semmi jövedelmet nem látott, ma tekintélyes jövedelmet hoz neki. Hanem hogy a gazdálkodás rossz, meg nem felelő, abban teljesen osztja az előadó nézetét. Ennek megjavítására elsősorban a tagosítást kellene előmozdítani. Indítványozza tehát, hogy a miniszterhez intézendő felterjesztésben kérjük a tagosításnak békés birtokesere útján való lehetővé tételét, hogy ha t. i. két gazda tagosítás szempontjából cseréli össze birtokát, ez illetéktelenesen történhessék. A parcellázás tekintetében osztja előadó nézetét, mert azt a nyilvános rablást, ami ma parcellázás címe alatt folyik, tovább nem szabad nézünk. Az egész alföldi mezőgazdálkodás javításának a tengelye az állattenyésztés, mert egy virágzó mezőgazdaságnak csak virágzó állattenyésztés kepezheti alapját. Meri állítani, hogy sehol sem olyan könnyű állatot tartani, mint éppen az Alföldön. Ahol egy kis trágyázás mellett könnyen lehet holdankint 3—400 mm. takarmányrépát természetien s ahol a luczernát 3—4-szer lehet évenként — még rossz esztendőben is — kaszálni, ott könnyebben lehet állatot tartani, mint az ország bármely más vidékén. A kísérleti állomás felállításához örömmel járul hozzá, mert kétségtelen, hogy annak kiszámíthatatlan hatása lesz.

Löherer Andor különösen Hódmezővásárhely gazdasági viszonyairól beszél és szintén abban látja a legfőbb bajt, hogy a kisgazdák nem laknak kinn a tanyán.

Németh Pál, a Hódmezővásárhelyi Gazdasági Egyesület titkára előterjeszti az ottani gazdasági egyesület választmányának az alföldi gazdálkodás reformjára vonatkozólag elfogadott határozati javaslatát, melynek szövege és megokolása a következő:

A hódmezővásárhelyi egyesület a legnagyobb mértékben megszívlelendőknek tartja Cserhát Sándor javaslatát s az alföldi ódon gazdasági rendszer megváltoztatására az általa előadottakat helyeseknek és célravezetőnek tartja.

A helyes tanyarendszer a kisgazdaságok biztos alapja, természetesen olyképp, hogy a kisgazda maga is ott lakjon a birtokán.

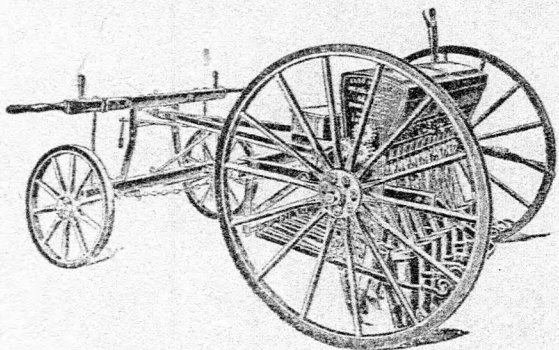
A tanyai rendszernek és a gazdák tanyán való kintlakásának köszönhető Hódmezővásárhelyen a nagymértékben üzhető baromfitenyésztés, mely ma már odafelldött, hogy a kisgazda több jövedelmet kap a baromfiakból és baromfitermékekből, mint a földje összes terményeiből.

Kivéve a szikes területeket, a tanyák környéke mindenütt be van fásítva s mindenütt, ahol a föld alkalmas, a tanya mellett feltalálható a szőlős- és gyümölcsösök. Igen sok helyen még kisgazdánál is ártézi kut van a tanyán, ami nagyban elősegíti a lud- és kacsatenyésztést. A tanyák közt levő ártézi kutak száma meghaladja a kétszázat. Mindez annak a jele, hogy népünk a tanyán lakást kedveli, kisgazdaságában jól érzi magát s jószágait szeretettel ápolja.

Hódmezővásárhely város eddig is sokat tett a tanyai lakosok érdekében; már eddig 30 iskola van a tanyák között felállítva s most is minden évben egy új iskola állítatik fel mindaddig, míg a szükséglet kívánja. Egy pár iskolánál lelkésztanítók működnek, akik vasárnapokon az iskolában isteni tiszteleteket tartanak. Ezenkívül az egyházak segédlelkészei ünnepnapokon kijárnak a tanyai iskolákba iseni tiszteletek tartása végett, sőt a református egyháznak van egy lelkésze, aki egyenesen a tanyai isteni tiszteletek tartására van alkalmazva. A természetes szükségből kifolyólag alakult már két tanyai központ, ahol kerületi orvosok laknak, csendőrlaktanya és anyakönyvvezető hivatal van s járlatírás történik. A tanyák között mindenütt kerületi szülésznők működnek s a határ minden részében olvasókörök alakultak.

Amilyen előrehaladott állapotban van a fentebbiek tekintetében városunk határában a tanya-rendszer, a továbbiakban annál szomorubb képét festhetjük annak. Utaink az őszi és tavaszi esőzések alkalmával járhatatlanok, némelyik határreszen néha hetekig szünetel a közlekedés.

Gazdálkodási rendszerünk ma is a régi rabló-gazdálkodás, mely még akkor lett behozva, mikor talajunkon az őserő csekély munkával trágya nélkül ontotta az áldást; az őstermőerő már kifogyott talajunkból, de azért még ma is szántó-földünk 50 százalékát vetjük be buzával és 33 százalékát kukoricával. Nyáron nem ugarolunk, mert kell a tarlómező sovány barmainknak, hogy azon még jobban leromoljanak s így azután vetjük a buza után a buzát egyszeri szántásba. De azért a kisgazdák közt is kevés van már, aki be ne látná, hogy az örökös buza, buza, kukoricatermesztés egyoldalúsága folytán földjeinket végképp kizsaroljuk s tisztességes ta-

LOSONCZI DRILL

tolókerekes SORVETOGÉP, alul- és felülvető szerkezettel.

Első losonczi mezőgazdasági gépgyár

BASCH ÉS TARJÁN mérnökök LOSONCZ.

Kizárólagos vetőgépgyár.

Tessék árjegyzéket kérni.

Kitüntette:

1906. Kolozsvár: Aranyérem.

1906. Nagyvárad: Elismerő oklevél.

1906. Nagyvárad: Elismerő oklevél újításokért.

1907. Sepsiszentgyörgy: Aranyérem.

1907. Pécs: Állami ezüstérem.

kormányunk nem teremvén, csak a legszükségesebb igás jószágot tartatjuk s így földeinket nem vagyunk képesek trágyázni.

Szükséges tehát, hogy átterjünk egy észszerűbb vetésforgóra.

Legalkalmasabb volna nálunk ezidőszerint a következő ötös forgóra térni: Ahol a talaj alkalmas rá, luczernás alakítandó, mely a vetésforgóból kivetetik. Ha akar aranka miatt, akár más okból a luczernát fel kell törni, helyette új luczernás alakítandó, a feltört luczernaföld pedig a vetésforgóba beosztandó. A luczernason túl fennmaradt összes szántóföld 5 egyenlő nagyságu táblára osztandó fel s a következő termékek jönnék bele: 1. Mesterséges takarmány. 2. Buza. 3. Kapás. 4. Buza. 5. Tavaszkalásos. Ez volna a legkönnyebb átmenet a régi rendszerrel az újba, mert jelenleg szántóföldünk 50 százalékát vetjük be búzával, az új forgó szerint 40 százalék lenne a buza. A 20 százalékos takarmánnyal megnyernék azt, hogy ha árpa-, zab- és tengertermésünket is feleltetnénk a szalastakarmánnyal együtt, akkor bizonyára képesek volnánk annyi trágyát termelni, hogy minden évben megtrágyáznánk egy vetésforgót s így földünk minden 5 évben át volna trágyázva, ami pedig a mi talajunk természetét ismerve, tökéletesen elég. Öt év múlva, ha egyszer az ötösforgó már keresztülment földünkön, látja majd meg a gazda, hogy átlag évenként mennyivel többet terem már a 40 százalék búzaföld, mint termelt azelőtt az 50 százalék.

Hosszabb gyakorlat után, midőn belátják gazdánk a takarmánytermesztés és ezáltal az állattenyésztés és trágyakészítés rendkívül jövedelmező voltát; akkor önként át fognak térni a norfolki négyesforgóra, mely a mi alföldi egyhajlatunk alatt és a mi talajunkon a legideálisabb és egyuttal legpraktikusabb vetésforgó.

Cserháti javaslatának az állattartásra vonatkozó részét is bátran el lehet fogadni, hogy akinek legelője nincsen, tartsa nyáron is jászlon a jószágát, csak jó tagas kifutót készítsen, különösen a növénydeklózágnak. Sokkal szebben kifejlődik az ott, jó takarmányozás mellett, mintha akármilyen tágas legelőre járna koplalni.

Cserháti Sándor azt javasolja, hogy a tanya-rendszer átalakítása először csak néhány ponton kezdessék, az itt elért eredmények majd ugy az állatot, mint a gazdákat arra fogják ösztönözni, hogy minél gyorsabb tempóban keresztül vigyék a kiépítést.

Tekintve, hogy Hódmezővásárhely város határában már teljesen ki van fejlődve a tanya-rendszer, az első kísérletre bizonyára ez a legalkalmasabb hely. Más vidékeken a kísérletet még a gazdák kitelepítésével kell kezdeni, ami éppen a legnehezebb feladat, míg a hódmezővásárhelyi határában ezt már készen kapjuk, csak az utak jókarbanhozása és a kitelepítés után — második sorban legfontosabb dolog, a gazdálkodási rendszer megváltoztatása viendő keresztül.

Ennek folytán felkérjük az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, hogy az első kísérlet területi Hódmezővásárhely város határát jelölje ki.

Cserháti Sándor reflektál az egyes felszólalásokra. Hogy Tallián nem ért vele egyet álta-

lánosságban, az csak félreértésből származhatik, mert szóló is kijelentette, hogy az Alföldet nem lehet tárgyalni a maga egészében, hanem ott meg kell különböztetni egyes részeket és ezért szóló főleg a Közép-Alföld hibáit és hátrányait tárta fel. Talliánnal szemben ismétlen hangsúlyozza szóló, hogy nagyon fontosnak tarja a vándortársi öi intézményt. Természetesen olyan embereket kell odaállítani, akik gyakorlatilag épp úgy, mint elméletileg képzetek és tudnak a nép nyelvén beszélni. Sierbán azt mondta, hogy tul-öét szemüveg, elnézte az alföldi gazdálkodási viszonyokat. Ennek oka talán az, hogy szóló, aki sokat utazik Szeged, Nagyvárad, Arad felé, ott semmi egyebet nem lát, mint kukoriczát, búzát, zabot, de ezeket is akárhányszor látja, hogy az csak szomorúságot kelt benne. A tagosításra nézve elfogadja Sierbán indítványát.

Beliczey Géza egynehány olyan intézkedést javasol, amelyekkel talán gyorsabban lehetne az alföldi bajokon segíteni. Így pl. a közterhek könnyebb elviselhetőségre üdvös dolog volna a községi takarékpénztárak létesítése, mert ha ezek úgy működnek, hogy üzleteket is csinálnának, akkor az üzleti hasznót a közsegi terhek részbeni csökkentésére lehetne felhasználni. Szükségesnek tartja azonkívül szóló a háziipar fejlesztését. Hogy az alföldi legelők mind rosszabbak, az bizonyos, de ezen a bajon némileg úgy lehetne segíteni, hogy a legelőtársulatoknak csak oly feltétellel engedjenek meg alapszabályok készítése, hogy tőkéjüket és vagyoniukat csakis a közlegelők javítására fordíthassák. Nagyon helyesli a kísérleti állomás felállítását. De a kiszáradást nem csak szemléltető módon kellene oktatni, hanem anyagilag is be kellene vonni a mintatelepekbe, vagyis mintahaszonbérleteket kellene teremteni.

Ij. Szporzon Pál a hódmezővásárhelyi egyesület határozata kapcsán az artézi kutakkal való öntözés kérdését veti fel. A szántóföldeknek szélérővel való megöntözése oly egyszerű, hogy bármely kisgazda könnyen elvégezheti, semmi szaktudás és lehetetlen tőkebefektetés nem kell hozzá. Ajánlja tehát a szélmotoros öntözőtelepeknek az alföldi mezőgazdálkodásban való meghonosítását.

Marion Andor kiváló sulvt kíván helyezni az alföldi mezőgazdálkodás reformjában a mezőgazdasági iparra és az új mezőgazdasági szeszgyárak létesítéséről most készülő törvényjavaslatnál az Alföldet is tekintetbe kívánja venni.

Kenez Zoltán az alföldi bajok egyik legfőbb okozójának tekinti azt, hogy a termelés rá volt utalva a búzára meg kukoricára, amely búzának az ára a termelési áron alulra szorított volt, mert be hagyott özönlenni a rman búzát. A kukoricát pedig nem tudtuk értékesíteni, mert hiába hizlatunk vele, bejött a szerb sertés. Hozzájárult ehhez, hogy kiszállítottuk a terményeinket a külföldre és ott nagyon olcsón eladtuk. Kéri az OMGE-t, hogy adjon módot a kecskemétieknek is, hogy földjüket és gazdálkodási viszonyait hasonló kis könyvben megírhasák, mint ahogy már négy vármegyének a gazdasága megíratott.

Kvassay Jenő egynehány speciális kérdés-

ben kíván felvilágosítással szolgálni. Ami a vízszabályozási járulékokat illeti, adatokkal igazolja, hogy az armentesítő társulatok nagy részénél a hozzájárulás magasabb, mint az állami adó. S ha egyes esetekben a vízszabályozási járulékok különösen igen magasak, ez érthető, mert a birtokosok ellenértékül mocsaras földek helyett kitűnő talajt kaptak, amelyek értéke nem ritkán a tiszteresére emelkedett a szabályozás előtt. De ettől eltekintve, minél nagyobb vízszabályozási járulékot fizet valaki, annál kisebb lesz az állami adója, mert a vízszabályozási járulékok az állami adó kivételével „gazdasági külön költség” czimén a tiszta jövedelemből leszámítatik. A székes legelők és kaszálók megjavítására igen alkalmasnak tartja azoknak skatulyázását, vagyis alacsonyabb töltésekkel sakkáblaszzerű beosztását, mert ezek a csapadékvizet magán a területen visszatartják és beszivárgásra kényszerítik. Alkalmos erre továbbá a hárszat bevezetése is, mert nem nagy mennyiségű vizet és sokkal kevesebb befektetést kíván. Az artézi kutakkal való öntözését czélszerűnek bár, de költségesebbnek tartja, annyival is inkább, mert az artézi viznél legkevésbébbé nélkülözhetjük a trágyázást, amennyiben az az oldóanyagoknak jóformán minden híjával van.

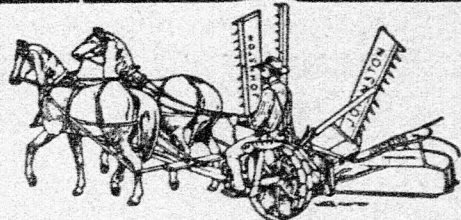
Rubinek Gyula: Egy olyan kérdést akar megvilágítani, amely a vitában csak futólag érintett. Ha az OMGE. multján végig tekint és az előtte fekvő évkönyvek között lapozgat, úgy azokban a magyar mezőgazdasági kultúra emelésére vonatkozólag igen sok határozati javaslatot talál. Ha azonban ezen javaslatok megvalósítása után kutatna, akkor azt talánná, hogy ezen határozatokból a gyakorlatban minél kevesebb van keresztülvive. Azt hiszi, a mai igen érdekes vitának a tanulságait is le fogjuk szűrni, igen sok hasznos dolgot fognak elhatározni, de mikor azután a végrehajtásra gondolunk, akkor megkád mindenki, hogy ki legyen az a szerv és közeg, amely ezt a sok eszmét a gyakorlatba kivigye a legutolsó tanács emberig, hogy az tényleg testté valjek. Képviselősege korában szóló a Házban beszédet tartott az általános mezőgazdasági helyzetről és kifogásolta a földmivelésügyi miniszternek azt a ténykedését, hogy ő egyes mezőgazdasági vidékeknek a jólétét különböző kirendeltségekkel igyekszik emelni, mert ez nem egy átfogó földmivelési politika, ez csak helyi tüneteket és bajokat orvosol, de nem alkalmas az egész beteg mezőgazdaságnak helyzetén való javításra.

Előre megjósolta, hogy nemcsak a Felvidéken és Erdélyben fognak újabb és újabb vármegyék jelentkezni, hogy ők is bekapcsolóssanak ebbe az akcióba, de hogy az ország leggazdagabb vidéke, a Banát is meg fog mozdulni és hasonló kirendeltséget fog kérni a maga részére.

Ez akkor meglehetősen furesán hangzott, de néhány év múlva három vármegye gazdasági egyesülete tényleg kirendeltséget kért a földmivelésügyi minisztertől a Banát részére. Most pedig a mai ülésen éppen a volt földmivelésügyi miniszter, Tallián Béla, aki a Banátnak is ismerője, azt mondja, hogy igenis a Banát részére is egy ilyen kirendeltség kell és csakis

JOHNSTON

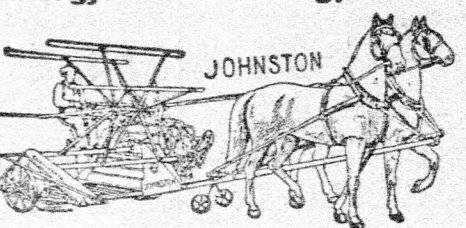
mélyvágású fűkaszalógépei
marokrakó aratógépei
és kéveköto szénaforgató és szénagyűjtőgépei

a legjobbak a világpiacon

és kiválóan alkalmasak a magyar viszonyokra. A Johnston-pek

dőt, kavardott gabonában is jó munkát végeznek s feltűnően csekély vonóerőt igényelnek.

A gépek szerkezetének tökéletességeért s anyaguk elsőrendű voltáért kész éggel szavatolunk.

Vezérképviselet és főraktár: **Bächer Rudolf Melichar Ferencz** cégnek

BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 63. szám.

Tessék ismertető leírást kérni.

Tessék ismertető leírást kérni.

ezen a réven lehet megvalósítani azokat az eszméket, amelyeket a szakosztály elfogadott. Ha mi a magyar gazda sorsán javítani akarunk, ha mi gyakorlati kérdéseket megoldáshoz juttatni akarunk, akkor nekünk állandó, megbízható, kellő szakértelemmel bíró és anyagi eszközök felett rendelkező szervezetet kell létesíteni, amely állandóan rendelkezésre áll a gazdaközönségnek, hogy az ő érdekeit szolgálja felfelé és lefelé. A kirendeltségeket szülő a leg-határozottabban perhorreszkálja. Nem tartja azt helyesnek, hogy állami közegek vezessenek egy ilyen akciózt állami pénzen, amikor elsősorban magának az érdekelt társadalomnak kötelessége, hogy a saját jól felfogott érdekeit karolja fel. Nem tartja ezt egészséges állapotnak már abból a szempontból sem, mert ez az öntevékenységek megölője. Látjuk, hogy az illető vidékeken a gazdasági egyesületek teljesen ezen kirendeltségeknek a kezébe kerültek. Már pedig ha mi szervezeteket létesítünk, azoknak első feladatuk az kell, hogy legyen, hogy az öntevékenységet felébresztjük, amelyet a gazdasági egyesületek nem tudtak felébreszteni legfőként az anyagi eszközök hiánya folytán. Ellene van az ilyen állami kirendeltségeknek azért is, mert nehézségek, mert rengeteg költségbe kerülnek, mert amíg egyes ideákat a gyakorlatba visznek, igen hosszú ideig tart. Ellenzi a kirendeltségeket azért is, mert ott centralizálva van minden. Egyetlen ember határoz a kérdések felett, melyeknek megoldása kizárólag az ő tetszésétől vagy nemtetszésétől, tudásától vagy nemtudásától, jóindulatától vagy nemtörődőségétől, sőt a politikai irányok mindennapi változásától is függ. Ennek az egyetlen egyénnek személyváltozása egy óriási nagy fordulatot okoz az egész intézménynek vezetésében, amely lehet káros, vagy lehet hasznos. Ha azonban decentralizált szervek vannak, amelyek egymás mellett parallel dolgoznak, akkor remélhetjük, hogy a mezőgazdasági kultúra kellő mértékben elő fog haladni, hogy a gazdasági tapasztalatok egyszerre közkinccsé fognak válni, vagy legalább is gyorsabban, mint az eddigi rendszer mellett. Szólok tehát egyetlen megoldásnak tartja azt, ha a mezőgazdasági érdekképviselet keretében a mezőgazdaság szervezetit, hogy annak keretében minél több alkalom nyíljon hasonló gyűlekezetek megtartására, mint a mai, hogy ott egyes gazdák tudásukat közkinccsé tegyék, hasznosítsák. Mert azt nem fogadhatja el irányadóul, amit Tallián Béla mondott, hogy t. i. ezen érdekképviseleti tényezőknek munkáját a nagybirtok is elvégezheti. Igen sok nagybirtok van az országnak, amely maga is rászorolna egy akcióra az ő mezőgazdasági kultúrája színvonalának emelése tekintetében, nem hogy attól még tanulni is lehessen. Azonkívül a nagybirtok nem lehet mintaképe egy kisgazdaságnak, mert az egészen más eszközökkel működik, mint egy kisgazda.

Ami a vándortanítói intézményt illeti, ez a mezőgazdasági érdekképviseleti szervezet gerincét képezi. Az a baj, hogy a most folyó előadások nincsenek megfelelőleg szervezve és ezért nem érvényesül ezeknek hatása kellőképp a gyakorlatban. Egy ilyen óriási szervezetet tehát állami intézkedésekkel fenntartani és meg-

mozgatni nem lehet, vagy csak óriási nagy költséggel. Mi a német kamarák példájából azt látjuk, hogy azok tulajdonképpen önjelölt tartják fenn magukat; intézményeket tartanak fenn és az ezekből befolyó összegekből tartják fenn ezt a nagy apparátust. Ha pedig ezenkívül a kormánynak is van erre pénze — amint-hogy igen sok pénze van erre a célra — természetesen, hogy ez sokkal gyümölcsözőbben helyezhető el a mezőgazdasági kamarák révén, mintsem a jelenlegi módon. Szólok tehát a szakosztálynak a mezőgazdasági érdekképviselet szervezését, mint sine qua non-t állítja oda és mindenféle akciózt akár az alföldi mezőgazdaság kulturájának emelésére, akár általában a mezőgazdaság helyzetének javítására csak akkor tart keresztülvihetőnek, ha azok végrehajtására a megfelelő organumokat is megteremtjük. Ajánlja, hogy az előadó javaslatának legutolsó pontját, a mezőgazdasági kamarák létesítésére vonatkozót, a szakosztály különös figyelemre méltassa.

Tallián Béla ismételt hangoztatja, hogy az ő pozitív meggyőződése szerint a mezőgazdasági kamarák útján célt érni nem fogunk és hogy csak az állami kirendeltségeknek állanak rendelkezésükre azok az eszközök, amelyekkel ezeket a kérdéseket megoldani lehet.

Desseffy Aurél gróf elnök a kamarai rendszer mellett foglal állást azért is, mert a gazdasági egyesületek inkább az intelligencia, az uri osztály szervezete, amely talán nincs is annyira rászoritva arra, hogy gazdasági kultúrájában előmozdíttassék. Kamarai rendszer mellett a kamarákba a gazdasági kultúra legalacsonyabb osztályait is bele tudjuk vonni, amire eddig egyleti téren sem voltunk képesek.

Pallavicini Ede ögróf szerint az alföldi gazdálkodási viszonyok kedvezőtlenységének egyik főoka a gazdálkodók szellemi és anyagi erejének csekélysége, valamint különösen a birtoklás állandóságának a hiánya, mely utóbbit a parcellázás igen nagy mértékben előmozdította. Ennek megszüntetéséről is gondoskodni kell és ezt is kidomborítani kívánja a miniszterhez intézendő felterjesztésben.

Desseffy Aurél gróf elnök tekintettel az idő előrehaladott voltára, javasolja, hogy a tárgyalás szakittassék félbe és a ma előadott indítványok egy határozati javaslatba foglalva egy következő szakosztályi ülés tárgyává tétessenek.

A szakosztály ezt elfogadja és ezzel az ülés véget ért.

Tejgazdasági bizottság ülése.

(1908 február 11.)

Jelen voltak Sierbán János elnöke alatt: Bogdányi Mór, Inkey Pál báró, Koerfer István dr., Szily Tamás és Jeszenszky Pál titkár, mint előadó.

Sierbán János elnök üdvözlővén a megjelent bizottsági tagokat, az ülést megnyitja.

Nemzetközi tejgazdasági kongresszus.

Jeszenszky Pál előadó előterjeszti, hogy a magyar kormány meghívása folytán a múlt év

szepember havában Hágában tartott nemzetközi tejgazdasági kongresszus egyhangulag elhatározta, hogy a IV-ik nemzetközi tejgazdasági kongresszust 1909-ben Budapesten fogja megtartani. A kongresszus előkészítése céljából a földmívelésügyi miniszter egy nyolcz tagú előkészítő-bizottságot szervezett Desseffy Emil gróf elnöke alatt, amelybe a maga részéről Pirkner János miniszteri tanácsost, Hutyra Ferencz dr. udvari tanácsost, az Állatorvosi Főiskola rektorát, Sierbán János jószágigazgatót és Tolnay Pál állattenyésztési felügyelőt küldötte ki, míg a főtisztvári teendők elvégzésével Koerfer István dr. miniszteri fogalmazót bízta meg. Felkérte egyúttal a földmívelésügyi miniszter az OMGE. tejgazdasági bizottságát, mint a Brüsszelben székelő nemzetközi tejgazdasági szövetség magyarországi képviselőjét, hogy a maga részéről az előkészítő-bizottságba szintén négy tagot küldjön ki.

A bizottság a felkérés folytán kebeléből kiküldötte Inkey Pál báró, Jeszenszky Pál, Miklós Ödön és Szily Tamás tagokat. Az ekképp megalakított kongresszusi szervező-bizottság Desseffy Emil gróf elnöke alatt a legközelebb már megkezdte működését s a kongresszus előkészítése érdekében érintkezésbe lép a Brüsszelben székelő nemzetközi tejgazdasági bizottsággal.

A nemzetközi tejgazdasági szövetség alapszabályainak módosítása.

Szily Tamás előterjeszti, hogy a nemzetközi tejgazdasági bizottság szükségességnek tartotta alapszabályainak módosítását, aminek indoka az, hogy a tagdíjak nem folynak be kellő mértékben s az államsegélyek sem lettek az egyes kormányok által állandósítva. A nemzetközi állandó szövetség olyképp kívánja az alapszabályokat módosítani, hogy a tagdíjak az egyes államokban szervezett nemzeti bizottságokhoz (ez nálunk pl. az OMGE. tejgazdasági bizottsága) folyjanak be, melyek meghatározandó évi hozzájárulással járulnának a nemzetközi állandó bizottság költségeihez. Ez a hozzájárulási összeg Hágában 200 frankban lett megállapítva s a budapesti nemzetközi tejgazdasági kongresszus fogja a hozzájárulási összeget újra megállapítani.

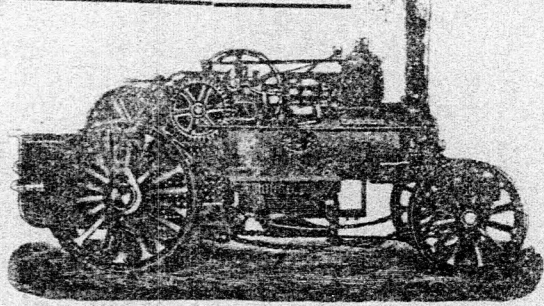
A nemzetközi állandó bizottság azzal a kérelemmel fordult a nemzeti bizottságokhoz, hogy ezek évnegyedenként jelentéseket küldjenek be az országukban történt fontosabb tejgazdasági mozzanatokról, u. m. új törvényes intézkedésekről, szabályrendeletekről, továbbá a tejgazdaságra vonatkozó statisztikai kimutatásokról, tejgazdasági kiállításokról, versenyekről s egyáltalában mindarról, ami tejgazdasági téren tudományos fejlődés tekintetében történt.

A bizottság a nemzetközi tejgazdasági szövetség alapszabályainak módosításához hozzájárult s ennek kapcsán elhatározta, hogy működésének szélesebb alapokra való fektetése érdekében felkéri a földmívelésügyi kormányt, hogy 2000 korona államsegélyt bocsásson rendelkezésre azon célból, hogy a nemzetközi szövetségnek a magyarországi tejgazdasági mozgalmakról állandó jelentéseket küldhessen.

A bizottság a jelentések megszerkesztésével

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és szelvény feltételek.

Előrangú külföldi és magyarországi referenciák.

**Teljes gőzeke-készleteket
és gőz-utihengereket**

legtökéletesebb kivitelben szállit:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár ■ ■ ■ Magyarországi igazgatósága
BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

Kerfer István dr.-t bizza meg. Az országos tejjgazdasági felügyelőséget pedig felkéri a bizottság, hogy a nemzeti bizottságba új tagok gyűjtése végett akciózt indítsion meg, illetve tagul való belépésre felhívja az érdekelt faktorokat.

A tej, vaj és sajt minőségének megállapítása.

A nemzetközi tejjgazdasági szövetség az összes államokban szervezett bizottságait felkérte, hogy a tiszta tej, vaj és sajt minőségének precíz megállapítására vonatkozólag véleményüket vele közöljék, hogy azután általános érvényűvel ezen vélemények alapján a nemzetközi tejjgazdasági bizottság megállapíthassa a nevezett tejtermékek definícióját. A bizottság Székely Salamon fővegyész véleményének meghallgatása után a nevezett tejtermékek alábbi definíciójában állapodott meg.

A tej.

A tej külön megjelölés nélkül a tehén, származásának megjelölésével pedig az illető állatfaj nőtényének emlőmirigyének olyan természetű és egészséges váladéka, amelynek alkatrészeiből semmi elvéve és idegen anyag hozzáadva nem lett, annak mennyisége a normális határok között van és amelynek alkatrészei elváltozást nem szenvedtek.

A vaj.

A vaj a természetes tej zsírja, mely abból vagy közvetlenül vagy annak édes vagy meg-savanyított tejszínéből mechanikus úton nyertett és amelyben a higgyrás után még 12—20% iró visszamaradt.

A sajt.

A sajt a teljes vagy sovány tejből vagy tejfelből megalkalmazás által kiválasztott fehérje, amely egyéb tejalkatrészeket is foglal magában, konyhasón és esetleg ártalmatlan festő- és az egészségre ártalmatlan anyagokon kívül semmiféle oly anyagot nem tartalmaz, ami nem tejből származik, de megfelelő kezelés által tápszerré alakítottat át és amelynek vegyi összetétele, különösen zsirtartalma egyezik azon sajtjéle rendes összetételével, illetőleg zsirtartalmával, amelynek neve alatt forgalomba lesz hozva.

A bizottság a felsorolt tejtermékeknek definícióját fel fogja terjeszteni a nemzetközi állandó tejjgazdasági szövetséghez. Ezzel az ülés véget ért.

Közzgazdasági szakosztály ülése.

(1903 február 13.)

Jelen voltak: Zselénski Róbert gróf elnökele alatt Desseffy Aurél gróf, az OMGE. elnöke, Bartók József dr., Barta Richard dr., Bethlen István gróf, Böresök Andor dr., Burchard-Béla dr., Dömötör László dr., Károly Rezső dr., Kemény Andor dr., Mezössy Béla, Péch Kálmán, Rochlitz Dezső szakosztályi tagok, a tisztviselőkar részéről Rubinek Gyula igazgató, Buday Barna szerkesztő-titkár, Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár, Szilassy Zoltán szövetségi titkár, Mutschenbacher Emil dr. segédtitkár, Fabricius Endre gyakornok és Sebess Dénes dr. mint előadó.

Zselénski Róbert gróf, a szakosztály elnöke üdvözlő a megjelenteket s a szakosztály ülést megnyitja. A mai ülés tárgya Sebess Dénes dr. ur előadása a közös birtok jogi helyzetéről. Mielőtt azonban a napirendre tűzött tárgyra térne, engedelmét kér a szakosztálytól, hogy egy cikkre reflektálhasson, amely a napokban jelent meg a napilapokban.

Tisztelt szakosztály!

A „Társadalomtudományi Társaság” a napokban folytatta „A nagybirtok szociális hatásai Magyarországon” című felolvasó és vitaciklusát s ezen alkalommal Szende Pál dr. tartott előadást „A nagybirtok és adórendszere” címen. Mindenekelőtt azt fejtette ki, mely irányokban érvényesíti a nagybirtok befolyását az adórendszer megalkotására és végrehajtására. Elsősorban odatörekszik, mondja, hogy az adó minél kevésbé érje s hogy minél kényelmesebben kibujhasson alóla. A nagybirtok oda törekszik, hogy a jövedelmének más okok által előidéztet csökkenését egyrészt adóügyi rendszabályok útján pótolja, másrészt pedig az állam támogatását minél hatékonyabban vegye igénybe.

Természetesen, mint írja az idézett cikket hozó lap, a nagy számmal egybegyűlt közönség az előadást élénk tetszéssel fogadta.

Tisztelt Szakosztály!

Ha bá'orkodom napirend előtt felszólalni, teszem ezt azért, mert amit fölolvastam, nem egyéb elferdítésnél, rágalomnál, ilyen állításokat pedig visszautasítás nélkül nem hagyhat az OMGE.

Ha valami vagyon nem tud az adó alól kibujni, az a föld és ház utáni jövedelem, akármi legyen nagysága leszen.

Adómentes volt az előbbi századokban nem a földbirtok, de a nemesség, de miért? Azért, mert a leglényegesebb állami kiadásokat, a honvédelmet közvetlenül leróta.

Az adómentességben részesült ugy a gazdag, mint a szegény nemes.

Institúciók legtöbbszörre sokáig fennállanak, még akkor is, midőn az azokat előidéző ok már rég megszűnt létezni.

Igy volt a nemesség adómentességével is.

Kiküzdöttek azonban ellene? A Széchenyiek és társaik, tehát éppen nagybirtokosok és az 1848-ik évek vezérférfiai csak elhamarkodva tetőzték be azt, amit a mult század első felének önzetlen és lelkes bölcsői alapoztak.

De igazságot ne várjunk azoktól a radikálisoktól, kiknek Magyarország csak 1848 óta létezik. Hogy legyenek ezek képesek a magyar történelmi fejlődést megérteni?

Egy a történelemben egyre és mindenhol előforduló jelenség az, hogy az uralkodó társadalmi osztályok sokszor iparkodnak az adóterhet a minoritások vállára harítani.

Régebben az arisztokráciák a tömegeket terhelték meg lehetőleg adóval, de nemcsak a középkor, de még a római és görög köztársaságoknak arisztokráciái is, sőt ez utóbbiak még jobban, vagy ami talán még inkább divott, a győző nemzet az adó terhének legnagyobb részét megfizettette a legyőzött nemzettel.

Jelenleg a folyton erősödő demokráciák az egész adóterhet a vagyonosokra harítani iparkodnak.

Régebben sokszor megtörtént, az adót fizették a tömegek és élvezték a vagyonosak.

Egy demokráciában, hol az egész demokratikus program érvényesült, fizetni fogják az adót a vagyonosak, legtöbbszörre a szorgalmasok és takarékosok és élvezni fogják annak előnyeit a tömegek, nem ritka esetben a lusták, a pazarok.

Az utolsó ötven év alatt a földbirtokos-osztály nemcsak teljes mértékben járult hozzá a közterhekhez, de sokkal több adót fizetett, mint bárki más Magyarországon.

Ez az egyik oka annak, miért adósodott el, miért pusztult el oly rohamosan nálunk a

közép- meg egy tetemes része a nagybirtokos-osztálynak is.

Az 1896-ban tartott egyenes adó szaktanácskozmány alkalmából számszerűen kimutattam négy birtoknak összáadóterhét, mely kitétt 16, 20, 33, illetőleg 38 százalékát a tiszta jövedelemnek, ezzel szemben a pénz alig fizet valami adót, a nem fundált jövedelem pedig egy pár százalékot.

Csak a községekhez hozzácsatolt pusztai birtok fizetett eddig fél községi pótdadót, de egészen jogosan, mert alig veszi igénybe a községet, a legtöbbre rugó iskolázási költségeket pedig rendesen saját jövedelméből fedezi.

Tehát merő kohlomány és rágalom, hogy a birtok, jelesen a nagybirtok eddig nálunk az adózás alól kibujni iparkodott és ki is bujt.

Vizsgáljuk azonban egy demokráciának adózási rendszerét.

A szociáldemokraták 1905-ben vették át Brest franciaországi város kormányzatát.

A pótdadót, mely 1904-ben volt 9 centime, 1905-ben 16-ra emelték, 1906-ban 17-re, 1907-ben pedig 21 centimera. A létminimum összegének emelésével a megadóztattak számát ellenben, mely 1904-ben volt 14,080 egyén, 1905-ben 6385-re apasztották. Ez a szám kitétt 1906-ban 6691 és 1907-ben 6911 egyént.

Az adónak ezen szociáldemokratikus alapra való fektetése után a nem kedvelt kis adófizetők hányada 50%-kal, a közép adófizetők hányada 70%-kal, a nagy adófizetők hányada pedig 100—200%-kal emelkedett.

Természetesen a szociáldemokrata polgármester jövedelme a létminimum határát át nem lépte és Aubert elvtárs semmi adót nem fizetett, noha a szociáldemokrata uralom kezdetén a polgármester fizetése 6000 frankról 9000 frankra lett emelve. Épp ugy lett adómentes a tanácsnak nagyrésze.

Hogyan fejlődhetett ilyen igazságtalan adóztatás folytán a város büdzséje?

1903-ban a bevételek nagyobbak voltak a kiadásoknál 462,842 frank 88 centime-al. 1907-ben a deficit ki fog tenni hozzávetőleg, írja Condurier Lajos, 30,000 frankot, a pénztárok üresek, hitel nincsen. Meg is szökött a tanácsnak legnagyobb része és anarkhia fog uralkodni a városi adminisztrációban az idej májusi új választásokig.

Egész adminisztrációjának ideje alatt támasztott a bresti szociáldemokrata polgármester és tanács a francia központi kormányban.

Hogyan fejlődött a szociáldemokrata uralom alatt Brest városa?

1903-ban építettek Brestben 94 új házat, 1904-ben 63-at, 1905-ben 47-et, 1906-ban 32-öt és 1907-ben 15-öt.

A szociáldemokrata adminisztráció alatt Brestnek 71,163 lakosából 23,584 lakos volt államilag illetőleg városilag segélyezett szegény (1906-ik évi statisztika).

Az 1907-ik előirányzatnak egy érdekes részlete: ingyen tej beszerzési költségei 17,000 frank, ennek adminisztrációs költségei 18,000 frank.

Igy néz ki egy modern demokratikus adórendszer, ilyenek egy ilyen adórendszernek következményei.

Találjon hasonlót a birtokosok által fizetett adó tárgyában a mult 50 év alatt és akkor joga lesz beszélni, mint teszi azt Szende Pál dr. ur. Miután hasonlót azonban nem találhat, nincsen joga, ha az igazságot nem akarja lábball tiporni, olyan hangon szólani, mint tette.

HEUCKE A. Hausneindorfl gőzeke-gyár kitanó rendszerű **gőzeke-készleteit**

szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.

Daczára birtokos létemre, mindig óvást emeltem a hasznak, bornak fogyasztási adój, a cukornak, sörnek m gas fogyasztási adója ellen; mindig sürgettem a szeszadónak emelését, főképp pedig rend-zabályozását annak a lelketlen rendszernek, mely a nép butítását, kiszorítását egyes érdekeltségek monopoliumává teszi.

Közgazdaságilag hasznosabb, humánusabb lenne, ha a társadalomtudományi tansulat bölcsei ezekkel a kérdésekkel foglalkoznának. De ezek bőven jövedelmező privilégiumokat érintenek, tehát ezekhez nyulni nem szabad. Népzerűbb és hasznosabb a földbirtokos, egyelőre pedig a nagyobb birtokkal rendelkező birtokos-osztályt rágalmazni.

Ezen rágalom visszavonásának céljából emeltem napirend előtt szót és reményem, hogy a gazdaközönségnek nagyobb része helyeselni fogja főlshólasomat. (Egyhangú helyeslés.) Most felkérem Sebess Dénes urat előadásának megtartására.

Sebess Dénes dr. előadása a közös erdő és legelőről földbirtokpolitikánkban.

T. Szakosztály!

Alig van nagyobb jelentőségű földbirtokjogi és gazdasági alakulat hazánkban, mint az erdő- és legelőközösségek alakulata. A nagy terület — amelyet felöllelnek — nagy számuk és a népesség óriási kontingense, amelynek gazdasági berendezésének sokszor egyetlen alapját, de mindig főirányítóját képezik, mind felkel hívják az illetékes szakközvegek figyelmét ezek mai és jövőbeli helyzetére, melylyel Magyarország gazdasági politikájában bírnak.

Daczára e jelentőségüknek, azok jogi fejlődésével, mai jogállásával és helyzetével foglalkozó irodalmi művek száma igen csekély. Nagvobbára elszórtan, a közösségek egyes sajátos oldalait vizsgálják meg. A jogirodalom csak azok jogi konstrukcióit elemzi, a gazdasági és pénzügyi művek viszont a közösségek nemzetgazdasági jelentőségével foglalkoznak. Azoknak — hogy úgy fejezzem ki magamat — úgy jogi, mint gazdasági vonatkozásban egész lényét felöllelő irodalmi mű alig van. Az ország első nagvtekintélyű érdekképviselője érdeklődését szándékozik felhívni a következőkben e gazdasági és jogi formátumokra, mert azoknak a jövő gazdasági politika alapvető kérdései között kell, hogy helyet foglaljanak.

Mindenekelőtt rövid vázlatát kell adjam a közösségek jogfejlődése történetének, mert annak megvilágítása nélkül hiányos volna mindennemű következtetés.

A középkori földbirtok jogrend összeomlása a jobbágyág megszüntetésével egy csapásra nem alakítható át ténylegesen is a gazdasági berendezkedést, főképpen azonban a tulajdon új formáit nem ültethette át az új rendbe minden átmenet nélkül.

Az új magánjog és a tulajdonjog telekkönyvi rendszere a földtulajdon erős individualizálását segítették elő a legkategorikusabb jogszabályokkal. A nemesi vagy urbéri birtok egyforma szabad tulajdonként jelentkezik a jogrendszerben.

Amde az új jogrend is kénytelen számolni a közösségek sajátos alakulásával. Így mind

járt az 1853 március 2-án kelt patens megállapítja azon magánjogi korlátolást az urbéri elkülönítet erdőközösségekre nézve, hogy azok állandó közössége olyképpen óvando meg, hogy azok közösségük gyanánt kezelendők.

A közsegerdő fogalmát felváltotta az első alkotmányos törvényünkben, az 1871. évi LIII. t.-cz. 32. §-ban az *urtelesek közös erdeje* fogalma, de a használat közösségének korlátolása megmaradt napjainkig.

A közösségek másik faja, a legelőközösség, már az 1832—1836. évi országgyűlés urbéri törvényei szerint a nemzeti ipar előmozdítása szempontjából s „hogy kiki maga szorgalma gyümölcseivel szabadon élhessen”, feloszthatónak mondatott ki s ez alapon áll az említett alkotmányos törvény is. A közösség állandóságát, illetve a felosztás korlátolását jogrendszerünkbe az 1894. évi XII. t.-cz. 12. §-a iktatta be.

Az ugynevezett nemesi eredetű erdőközösségekre egészen más jogszabályok allanak érvényben. Így amai nap is hatályban levő 1836. évi XII. t.-czikk rendelkezései szerint a Királyhágón innen eső jogterületen a közbirtokosági közös erdő és legelő felosztása arányosítás után semmi korlátolás alá nem esik. Bármelyik kisbirtok tulajdonosa kívánhatja illetményének az erdő és legelőből elkülönítetten való egyéni tulajdonná való alakítását. Ellenben az ország erdélyi részeiben hatályos törvény (1880. évi XLV. t.-cz. 25. §.) rendelkezései szerint csak a volt földesur és azon közbirtokos kívánhatja az erdők, havasok és legelőkből az egyéni külön tulajdoni kihatását, kinek legalább 100 kat. hold illetménye van.

Mindkét jogterületen azonban fennáll a már arányosítás, elkülönítés folytán keletkezett és közösségben maradt közlegelőre az a korlátolás, hogy azok csak a földmivelésügyi miniszter engedélyével oszthatók fel.

Az erdélyi részekre tehát nemcsak az urbéres erdők, de a közbirtokoságiak is a birtok kiterjedéséhez képest korlátolás alá voltak helyezve, míg a Királyhágón inneni jogterületen csak a volt urbéresek köteleztettek állandó közös használatra, míg a volt nemesi természetű erdőközösségekben e korlátolás nem állott fenn.

Pedig az erdő- és legelőközösségek fenntartása, illetve a felosztás korlátolása nem az ingatlanok jogtörténeti fejlődéséhez fűzött következmény vagy társadalmi osztályok privilegizálása volt, hanem tisztán és kizárólag *gazdasági politikai intézkedés*.

Az erdő- és legelőterületek, mint extenzív gazdasági területek okszerű kihasználásra csak mint területegységek alkalmasak a népesség céljaira ott, hol a kultura csekély, maga a népesség tökeszegény, az éghajlat melegezít a másnemű gazdasági indusztriát.

Daczára azonban az eltérő intézkedéseknek, e közösségek használata és birtoklása mindkét jogterületen ugyanazon káros közgazdasági folyamat által zavartatott meg.

A nemesi jellegű közbirtokosságok felosztásánál az ország erdélyi részeiben a terület mennyiséggel felállított korlátolása nem bizonyult a magántulajdon kiválása és közös tulajdon kon-

zerválása hatékony eszközének a kisbirtokosok érdekei szempontjából.

A nagyterjedésű székelyföldi nemesi jellegű közbirtokosságokon valóságos orkánja vonult végig az utolsó évtizedben a szabad tulajdon jelszavával a legmerészebb földbirtokszpekulációknak.

A tulajdonilag kisbirtokosokból álló területek az arányosítások során valósággal ki lettek sajátítva az ugynevezett aranyfogvással, mely alatt a kapandó illetményeket értjük, melyek vásár tárgyát képezték. Közudomásuak azok az üzelmek, melyek itt papiros ingatlanokra költettek, hol a kis tökepezés az általa potom áron összevásárolt aranyjogokat nagyobb vállalkozónak adta el hátratos szerződésekkel, ki megint továbbadta azt, míg 8000—10 000 holdas, sőt nagyobb területű komplexumok alakultak ki ott, hol ezelőtt kisbirtokosok homogén tömege képezte a birtokoságot. Nem egészséges és természetes kialakulása volt ez a közép- vagy nagyobb birtokosok gazdasági területének, hanem szomorúsága a kisbirtokos-osztály egészséges rendjének, átvaltoztatása a tulajdonosoknak napszamos népelemmé, az okszerű erdőgazdaságnak mint üzemnek átalakítása rablógazdasággá, mely százezer hold zamra trolja le ugynevezett tarvágással félévmegek területét.

A Királyhágón innen fekvő jogterületen — hol a nemesi közbirtokosságok tulajdonát képező közös ingatlanok korlátlan felosztását a törvény biztosítja — nem volt szükség a törvény megkerülésére a cselbó, hogy a reménybeli hányadok összevásárlásával 100 holdon felüli illetmények képeztesse. Itt a kisbirtokosok mindenike egyéni külön kihatásra jogosult az 1836. évi XII. t.-cz. rendelkezései szerint.

Ezen elvnek alkalmazása, mely a maga idejében nyilvánvalólag a kevesebb és intenzív jellegű gazdaságterületek felosztását akarta lehetővé tenni, a legreményesebb eredményekett idézi elő a Királyhágón innen fekvő jogterületen is.

Ez az elv a szántó, a földi legelő közös területeknél, legalább kirívó elferdüléseket a földbirtok megosztásában nem eredményezett. Mihelyt azonban az extenzív területekre, a havasok, erdők, havasi legelőkre került a sor, nyilvánvalóvá vált a törvény teljes alkalmatlan volta arra, amire rendelkezett, t. i. birtokrendezésre.

Vegyük pl. a jelenben Máramaros vármegyében arányosítás alá kerülő, részben már ott álló 128,001 kat. hold közbirtokosági erdőterületet. A népesség szegény, elmaradott. Egyetlen megélhetési módja a legelő- és erdőgazdaság. Egyes közbirtokosságok arányosításánál az egyéni tulajdon kiválásának korlátolansága a következőképpen mutatja. A felső- és középvívi arányosítandó közös ingatlan területe 8500 hold. Ebből a jogosultakat aránykules szerint 509,379-ed részek illetik meg. Az aránykulesot a belsőség képezi, melynek megint tulajdonosai századrészekben társtulajdonosai. Az egyes jogosultaknak számtalanlag kifejezve hárribilis numerussal ellátott menovjég jut. pl. 8500 holdból e belsőségre jut 908/509379-ed rész. Ebből illeti 360 d részekben a felső-égtulajdonosait a részesedés. Tehát a 8500 hold

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE. BUDAPEST

908/509879-ed része, mely megint 360-ad részekre oszlik fel, melyből 12/260-ad rész illeti Alb Pétert az erdőbirtokból, melyen ő erdőgazdaságot üzhet, ha tud, de nem tud.

A természetben kihatva egy-egy ily részese seds sokszor nem is egy rögöt, de egy por szemnek ezredrészt képviseli, azt sokszor ki sem lehetne fizikailag hasítani. Azonban ezen nehézséget elhárítja itt is az arányjogvásárló. Az egyes milliomodrészek átvándorolnak és összesítetnek a vállalkozónál, míg testet öltve mint 6000—10,000 holdas egységes üzemterületek kikerülnek a káoszból. Az eredmény tehát egy mindkét jogterületen.

Mihelyt a tulajdonrészesedések arányosítása, kitüntetése vagy kihatása kezdetét veszi, a közös terület átváltozik egy-két tulajdonos magánterületévé.

Hogyan áll a dolog azon közösségeknél, melyek állandósága hatékonyabban van biztosítva? Az urbéres erdőközösségeknél, a legelőterületeknél? Az a gazdaságpolitikai és észlelőterületi rendszabály, mely ez extenzív területek állandóságát biztosítja, jogilag itt sértetlenül fennáll. Amde gyakorlati érvényesülése az állandó közös használatnak nem állja ki sem a jogi szempontok, sem a gazdasági érdekekből hangoztatott kritikát.

Az agrárius erdő- és legelőközösségek használatának szabályozása az 1894. évi XII. t.-cz. (mezőrendőri) és az 1898. évi XIX. t.-cz. (az erdőterület) rendelkezései szerint történhetik.

Mindkét törvény a tulajdonjog magánjogi alapjait érintetlenül hagyva a használati szabályozását tartja szem előtt.

A használati jogosultság alapja mindkét nembeli közösséggel a közös tulajdonból való részesedés aránya. A tulajdonjog létesítésére és nyilvántartására szolgál a telekkönyvi bejegyzés. Tehát a használati részesedés megállapításánál a telekkönyvek szolgálnak alapul.

Es ezen használati állandó közösségek rendezésénél itt van a legnagyobb hiba, mely sokszor, sőt legtöbbször lehetetlenné teszi az akadályok leküzdését.

Annélkül, hogy a vonatkozó telekkönyvi jogszabályok félszázados fejlődésének menetét részletesen kifejteném, jelezni kívánom azt, hogy amíg a magánjog rendszabályai a gazdaságpolitikai érdekek parancsolta szükségéből legalább az urbéres jellegű erdőközösségeknél, a kisbirtokos erdélyrészi nemesi közösségeknél és a mezőrendőri törvény óta a legelőközösségeknél általában biztosítani akarták az állandó közös használatot, tehát a tulajdonközösség fenntartásával a közösséget alkotó jogosult jogalanyok használati jogát állapították meg, a telekkönyvi rendszabályok a tulajdonjog merev individuálisálásának elvén haladtak tovább. Így alakították át az urbéres közös fogalmát az urbéres közös tulajdonává, majd így engedték a telekkönyvben külön kitüntetését a közösből járó osztatlan illetőségnek, mint közös tulajdonból való részesedésnek s alakították át az állandó jellegű használati közösségeket közösleges tulajdonközösségekké.

Ez elv folyománya az, hogy a közösségek arányosítása folytán az osztatlan tulajdonilletőségek telekkönyvezés tárgyát képezik s mint ilyenek a használati részesedések állandó alapjai és szabályozói.

Megemlítendő itt az, hogy a közösségek szabályozását elrendelő törvények végzeteljes mulasztása az volt, hogy akkor, amikor az állandó közösség kategóriáit felállította, nem gondoskodott e közösség jogi szervezetről, annak magánjogi kihatásában. A nemesi közbirtokosság, úgy mint az urbéres elkülönítés folytán keletkezett közösség jogi helyzete megállapítása nem lett, a közösség szervezése, képviselése gondoskodás tárgyát nem képezte. Így a közösségek középpontját foglalnak el a közösleges közös tulajdon és jogi személyes tulajdona között. A telekkönyvi jog szempontjából pedig határozottan közösleges tulajdonrészesedések,

holott nem egyebek, mint közös használati jogok.

Mi ezen magánjogi hiányosságnak és ellentmondásnak gazdasági kihatása?

A közösségek a magánjog és telekkönyvi jog szabályai szerint a legkülönbözőbb formákban jelentkeznek.

A fennálló rendszabályok szerint kilenc különböző módon telekkönyvezetnek. Tehát az előbb kifejtettekhez képest nemcsak jogtörténeti jelentőségükhez és fejlődésükhöz képest, de a magánjog tételes rendszabályai szerint is különböző formákban jelennek meg, aminek gyakorlati kihatása is különböző.

A telekkönyv megállapítója a tulajdonrészesedésnek és használati részesedésnek. A közösségek megjelölésén kívül azonban a telekkönyvek legtöbbször más megjelölést nem tartalmaznak. Sőt van olyan közösség, hol a tulajdonos egyáltalában meg sem állapítható, pl. Turmezőn „közös térek” megjelölésén kívül más bejegyzés nincsen, vagy pl. közös fekvőségek megjelölésében minden mivélési nem érthető.

Vannak azonban közösségek, hol a közösségek, mint olyanok, a fennálló rendszabályok szerint egyik telekkönyvben, az osztatlan illetőségek a külön egyéni telekkönyvben tartatnak nyilván, mint közös tulajdonrészesedések. Itt természetesen az illetőségek további jogváltozások tárgyát képezhetik, megterhelések, örökösödések, osztály stb. tárgyát.

Ilyképpen az eredetileg csekély hányadban megállapított illetőség, pl. 1/240-ed rész, rövid idő alatt a kezelésben oly nagy arányszámokat nyer, melyeken eligazodni lehetetlen.

A közösségek megjelölése a legváltozatosabb.

„Volt urbéres és telkes gazdák közös legelője vagy erdeje.” „Közbirtokosság közös legelője”, „fordulós birtokok közös legelője”, „szabadosok és kivételek közös területe”, „tehéntársulat legelője”, „csordajárás”, „fejős tehenet tartó gazdák közönsége”, „iskola földekből visszavágtott részek közbirtokossága” stb.

Igen gyakori a német nyelvű megjelölés is, pl. „Religion Fond zum Herschaft Czegléd gehörig im Mitbesitze und Genusse der Gemeinde Berzel.”

E területek természetesen az erdő és legelő megjelölés dacára a legkülönbözőbb rendeltetéssel bírnak. Van szántó, rét, ház, udvar, csatorna, itatóhely, ut, köztér, révtöltés, agyaggödör, dögter, vásártér, malomhely, téglavető, káposztás, kenderföld, kenderáztató, itatóhely, pálkalahely, sőt vár is (a somorkeői közbirtokossági) és izraelita temető is.

Mindezen ingatlanok a fennálló jogszabályok szerint akképpen képezik telekkönyvi nyilvántartás tárgyát, hogy a jogosultak illetménye mint tulajdonrészesedés képezi bejegyzés tárgyát.

A tulajdon arányosítása és annak mint tulajdonrészesedésnek, illetőségnek telekkönyvi kitüntetésére az állandó közösség mint gazdasági korlátozás fenntartása mellett legképtelenebb helyzeteket teremt az erdőközösségeknél, melyek a gazdasági kihasználás módját tekintve, állandó közösségekben kezelendők. A helyzet még zavarosabb válik ott, hol a közösség fizikailag is osztatlan.

Lássunk egy pár példát. A nyiregyházi telekkönyvi hatóság területén van a „berzeli volt urbéres telkesek közös legelője” megjelölés alatt egy agrárius közösség. E területen van ház, udvar, szántó, legelő, rét, vízállás, csatorna, itatóhely, ut, köztér, védtöltés, agyaggödör és agyagverem. A jogosultak, amint a megjelölésből látszik, a volt urbéresek és jogutódai.

Az ingatlanok mivélési nemei olyanok, hogy azok állaguk káros megváltoztatása nélkül vagy gazdasági rendeltetésük megszüntetése nélkül fel nem darabolhatók. A természetben áll a közösség tényleg mint a közös érdekű birtokok egyetemének agrárius közössége. A telekkönyvben azonban a közösség hányadokra bontott fel, az abból járó osztatlan illetőség mint tulajdonrészesedés mindenkinek egyéni telekkönyvben vagy betétjében vezetetik. Ilyké-

pen tehát minden jogváltozás tárgyát is képezi, adásvétel, osztály, megterhelések különböző nemei, a tényleges egység és osztathatlansággal szemben egy olyan jogállapotot teremtenek meg, mely a közösség gazdasági rendeltetésének mindenben ellene mond. Pl. az alsómezőturi tehénjárás közbirtokossága, vagy szentgyörgyábrányi közbirtokosság stb. mind állandó jellegű gazdasági területességek, melyek jelentősége éppen a terület, az ingatlan egységének állandóságában van s dacára ennek, a mai telekkönyvi jog szerint nem mint közösségek, de mint tulajdonrészesedések tartatnak nyilván. Megterhelés, elidegenítés tárgyát képezi a jogszabályok szerint a homokbánya, itató, temető, épp úgy mint nincs kizárva annak lehetősége, hogy egy társtulajdonos adósságáért az egész közösség árverés alá kerüljön. Sőt tapasztalatok mutatják, hogy e közösségek felbontásának gyakori esete az, hogy szinleges adásvételi szerződésekkel kevés, vagy egy kézbe egyesítetik a közösségből minden tulajdonrészesedés s így változtatja meg azután jogállását és gazdasági rendeltetését.

Ehhez járul még a szervezet nagy hiánya. Sem a nemesi, sem az urbéri agrárius közösségek szervezetről s amint már réá mutattunk, egész magánjogi lényét felülő formájáról tételes jogszabály nem gondoskodott.

A nemesi közbirtokosságokról, melyek tehát a telekkönyvi rendszer életbeléptetése ideje előtt is már léteztek — mint közös tulajdon alakulatai — azt tartja a joggyakorlat, hogy azok jogi személy rendelkezési képességével bírnak. Az urbéri közösségekről ellenben az a tulnyomó felfogás, hogy azok közönséges közös tulajdonjogi alakulatok, a condominium pro partibus indivisis jogalkataival bírnak.

Egységesen kívánja ugyan a közösségeket rendezni bizonyos vonatkozásban a mezőrendőri törvény, mikor a legelőterületességet szervezettel látja el és az erdőterület, amidőn az erdőterületességet látja el képvisellel. Mind a két törvény azonban csupán a használati közösséget rendezzi, az állagfeletti rendelkezés joghatóságát kizárja a közösség szervezetről.

Ennek azután az a következménye, hogy a gazdasági érdek követelte állandó közösség mint jogállapot megóvásáról nem történt gondoskodás. A közös erdő vagy legelőből egyes területek elidegeníthetők, mivélési nemeik megváltoztathatók; legelőből szántó, szántóból házhely, szőlőterület lesz, ami ha a mezőgazdaság ipusztrialis fejlődését jelenti, nem lenne baj, de igen gyakran éppen nem az intenzív gazdálkodás okozta alakulás.

A tételes jogban nem lévén sem a nemesi, sem az urbéres jellegű közösségek magánjogállása, az állagfeletti rendelkezési jogképessége szabályozva egyöntetűen, a legellentétebb eljárásokkal találkozunk a gyakorlatban.

Az urbéri jellegű erdő- és legelőközösségekre nézve egy 1889-ben kelt igazságügyminiszteri rendeletben az a megállapítás foglaltatik, hogy az állagfeletti rendelkezésre szükséges minden osztatlan illetőség tulajdonosának névalírása. Ebből azután a gyakorlatban az következik, hogy sohasem sikerül az összes tulajdonostársak aláírását megszerezni a szükséges telekkönyvi nyilatkozatokhoz. Így ott is, ahol a közösség fejlődése, érdekei azt hozzák magukkal, hogy a közös területből bizonyos részek kihatással legyenek, jogilag ez nem sikerül. Tényleg azonban birtokba veszik a közös területet az egyes magántulajdonosok, házak épülnek, köztér, vásárhely, sőt temető céljaira is átengedik. Itt ott a törvényes jogszabályok ellenére megtörténik az, hogy gyűlést tartanak az urbéresek s többségi határozattal ruházzák át az oly ingatlanokat, de ezt ritkán fogatosítja a telekkönyvi hatóság. Ilyképpen keletkezik a jogállapottól eltérő tényleges birtoklás.

A nemesi közbirtokosságoknál ilyen rendelkezés nincsen érvényben, a telekkönyvi rendelkezések azonban ezekre nézve is akképpen határoznak, hogy nem a közbirtokosság, mint

egység, mint jogi személy, de mint tulajdonostársak telekkönyveződök a jogosultak s az osztatlan illetőségekre bontatik a közösség telekkönyvileg.

Mindkét fajtájú közösségnél hiányzik teljesen az ellenőrzés. A hiányos jogképeség folytán ez okozza azután a közösségek káros felosztását, elidegenítését, az illetőségek elfecsérlését.

Azok a közös erdők és legelők, melyeket az eredeti helyszínelés a község mint jogi személy nevére jegyeztetett be, a közigazgatási kezelés és ellenőrzés alá tartozván, ezen zűrzavaros helyzetbe nem jutottak. Amde ezen közösségek jogi személyi szervezete, mely a község közigazgatási szervezetében nyer kifejezést, csak ideiglenes jellegű. Annak telekkönyvi igazítása bármikor kérhető a község nevének és jogainak törlesztésével, az urbéres közösség nevének kitüntetésével.

A közösségek jogviszonyait a telekkönyvi jogszabályok irányítván elsősorban a fennálló jogrendszer szerint, egy és ugyanazon telekkönyvi hatóság területén a bejegyzés formái szerint más és más anyagi szabályok nyerne alkalmazást. Hihetetlennek tűnnek fel az a jogállapot, ha — sajnos — tények nem beszélnek a legvilágosabban.

Vegyük például a délmagyarországi temesvári telekkönyvi hatóság jogterületét. Itt a következő alakulatokkal találkozunk:

Gyökös község közös legelője a község mint politikai testület nevére helyszíneltetvén, a tulajdonjog feletti rendelkezés és hasznóvételnek szabályozása a községi közigazgatás és annak törvényes ellenőrzése alá tartozik.

Ugyanott Gyarmathai község urbéri telkesgazdaközönéje nevére előforduló közös legelő már 1854-beli eredeti helyszínelési felvétellel az urbéresek közös tulajdonaként telekkönyveztetvén, azok rendelkezése alá tartozik, az urbéresek jogi szervezete hiányozván, az illetősége felett minden egyes urbéres egyénileg van jogosítva rendelkezni, ellenben az egész ingatlan feletti rendelkezéshez minden egyes urbéresnek nyilatkozata szükséges. Az illetőségek nem lévén a telekkönyvben kitüntetve, a hasznóvétel a telekkönyvön kívül szabályoztatik.

Egyes illetőségek elidegeníthetők ugyan, de az elidegenítéssel be nem jegyezhető a telekkönyvben, mert az illetőségek külön kitüntetve nincsenek. Ellenben ugyanott Medves község volt urbéresek közös legelője már az 1889-ben létesített rendszabályok szerint akként lévén telekkönyvezve, hogy az osztatlan illetőségek egyénenként is telekkönyvezve vannak, a jogváltozások az illetőségekre kitüntethetők s a hasznóvétel is a telekkönyvi jutalékok alapján rendezendők.

Szaká háza község közbirtokossága már jogi személy lévén, az állagra vonatkozóan nem az osztatlan illetőségek tulajdonosai, de a közbirtokosság mint jogi személy rendelkezik. Mindez egy telekkönyvi hatóság területén.

Avagy vegyük például a kisújszállási telekkönyvi hatóság jogterületét.

A *gyalpárbeli közbirtokosság* ingatlanai egy telekkönyvben vezetettek az 1869-ben létesített rendszabályok szerint, azonban az osztatlan illetőségek telekkönyvezés tárgyát s így telekkönyvi forgalom tárgyát nem képezik. Ellenben a *kisújszállási tehéntartó társulat* ugyanilyen jellegű közös legelőjéből az illetőségek a forgalom tárgyát képezik, az egész ingatlan felett a közbirtokosság mint jogi személy közgyűlési határozattal és többség útján diszponál. Ugyanott a *kenderesi volt urbéresek* közös legelője osztatlan illetőségekre bontottan van telekkönyvezve, az állag felett azonban minden egyes jogosult külön-külön és az összterülete nézve pedig együttesen van jogosítva rendelkezni. Ugyanígy van ez a *czeglédi, halmi, losonezi stb. jogterületeken*, hogy pl. a *felsőmagyarországi turócszentmártoni*, vagy az *erdélyrészi tunsádi telekkönyvi hatóságokról* ne is beszéljünk, hol mind a kilencféle mód-

szer különböző eltérésekkel alkalmaztatik. Ami az egyik községben magánjogi szabály, az a másikban nem az. *Ugyanaz a gazdasági rendeltetésű közös terület más jogszabályok alá tartozik itt, mint amott.*

Ha a fennálló jogszabályok szorosan betartatnak és mind követetnek, akkor is a legképtelenebb helyzet állhat elő.

Például a trencsényi telekkönyvi hatóság területén a *nolesói közbirtokosok és urbéresek erdő- és legelőjénél* a következő szervezetek kellene fennálljanak a törvény szerint: 1. Az 1894. évi XII. t. cikk szerint legelőbirtokosság, 2. az 1898. évi XIX. t. cikk szerint erdőbirtokosság, 3. a közbirtokosság régi szervezete az utóbbi törvény életbeléptetése előtt, mely szervezet az állag felett is diszponálhat. Ha még a nyomásos rendszerből kifolyólag is szervezkednek a birtokosok, akkor a községi adminisztrációval együtt ötféle jogi szervezet működhetik a községben. Legtöbbször azonban egyik közbirtokosság sem alakul meg, hanem a tényleges állapottól messze eltérő telekkönyvi jogállás és jogszabályok irányítják a közös terület sorsát, legtöbbször annak gazdasági rendeltetése ellenére.

A közösségek a m. kir. földmivelésügyi minisztériumban vezetett kimutatás szerint a következő kiterjedésűek:

	kat. hold
Van kis és nagy községi erdő	902,803
Vagyonközörségi erdő	37 202
Elkülönített urbéri erdő	196,282
Elkülönített urbéri erdő	812,746
Urbéri elkülönített legelő	58,385
Urbéri vásárolt erdőt	111,763
Közbirtokossági erdő	742,239
Összesen	2,861,450

Van ezen kívül:

Gyep, erdei, cziheres legelő	4.085 772
Van tehát összesen	6.888,837

Ezen területben benne vannak a községi szervezet kebelében működő községi agrárius közösségek is.

A tulajdonképpeni szervezettel nem bíró erdő- és legelőközörségek száma az ország összes telekkönyvi hatóságainál eszközölt pontos összeírás szerint 10'33 f.

Felesleges bővebben fejtegetnem, hogy milyen nagyjelentőségű e közösségek teljes jogállása és gazdasági elhelyezkedése rendezésének kérdése és megfelelő közigazgatási ellenőrzés alá való helyezése. Ezen extenzív gazdasági terület-egységek az ország egész területén mindenütt előfordulnak. Az Alföldön természetesen leginkább legelőközörségek, míg a hegyvidékeken erdőközörségekkel együtt. A legelső feladat az lenne, hogy e közösségek megállapítottassanak illetve pontosan összeírassanak és osztályoztassanak gazdasági jelentőségükhöz képest. Más hivatással bír egy legelő felparcellálásának esete egy sűrű népességű, indusztriális fejlődésben levő község határán és más az elmaradott kulturájú hegyvidéken a község gazdasági alakulatára.

A hajduböszörményi ökörléglő közbirtokosság vagy debreczeni csapóutczai közbirtokos fejős tehenet tartó gazdaközönéje, Hajdubagos és Sáránd volt urbéres telkesgazdak és zsellérek közös legelője, avagy a czeglédi határon Füle Mihály és 209 társa nevére telekkönyvezett legelőközörségek, mint legelőgazdaságra alkalmas egységes területek bizonyos körülmények beálltával az okszerű mezőgazdaság érdekében, vagy más községi érdekből célszerűen feldarabolhatók, mivelési nemei megváltoztathatók stb. A mai jogállás szerint azonban nem lévén a birtokosságoknak egységes szervezete, mely jogképeséggel bírjon s mely szervezet a telekkönyvi és magánjogszabályokkal összhangban álljon, nem rendelkezhetik e tekintetben a tulajdonjogra, illetve a tulajdon állagára kiható joghatállyal, viszont azonban a telek-

könyvezésnek a közösség állandóságával és rendelkezésével ellenkező formája a tulajdonjogosultságot teszi zavarossá és teremti meg a legnagyobb eltérést a telekkönyvi és tényleges jogállapotok között, mely lehetetlenné teszi az egyes osztatlan illetőségek tulajdonosainak rendelkezését.

A hegyvidéki legelő- és erdőgazdasági területek felosztása a legtöbbször nem természetes folyamat. Azok káros spekuláció céljaiból történt szétmorzsolása egész községek gazdasági lételemét rendítik meg. Amde a jogszabályok hiányossága folytán ma alig lehet újat állani az ily törekvéseknek.

Még rosszabb a helyzetük a fizikai természetüknél fogva oszthatatlan közös objektumoknak. Avagy nem áll minden józan községi elvvel ellentétben az a jogállapot, mely ma azon közösségekre nézve fennáll? A ház, malom, kocsma, csatorna, itatóhely, köztér, ut, védtöltés, gyógyforrás, fürdőhely, fürdőüzlet ma nagyrésztben mind osztatlan tulajdonilletőségnek vannak telekkönyvezve. Amennyiben az eredeti helyszínelés alkalmával akképpen jegyeztették be a telekkönyvekbe, hogy az egyeseket megillető tulajdonilletőség ki nem lett tüntetve, a későbbi rendszabályok a tulajdonarány kitüntetését kötelezőleg elrendelik.

Hogyan néz ki tehát egy olyan közösség, mint a megnevezettek, hol Nagy Jánost és többi társát megillető jutalék legtöbbször minden fogalmat meghaladó hányadrészekben van kitüntetve, mint milliomodrészek. E közösség fizikailag fel nem osztható, de a tulajdonos társak legtöbbször belekényszerítettek abba, hogy e reájuk nézve mint tulajdonrészesedéseket, érdektelen hányadokat egy kézbe egyesítsék, eladják s így ott is megszüntessék a közös használatot, hol az okszerűtlen, nem is szólva a megterhelések különböző hatásairól. Hogy néz ki egy fürdőüzlet, faiskola, birkauszató, temető, melynek osztatlan illetőségein pénzintézetek és kincstári terhek vannak bejegyezve, pedig ez általános jelenség.

Az újabb gazdasági politikai törekvések arra irányulnak, hogy a szegényebb néposztály érdekében mindenütt — hol ez szükséges — akár kényszerszabályokkal is közös legelők hasíttassanak ki a tagosítások alkalmával. Az erdélyi részekre hatálylyal bíró szentesítés alatt álló törvény a tagosító érdekeltségtől birtokaránylagosan vonja le a közös területet s így rendeli el a közös legelők létesítését. Az ország-szerte folyó parcellázások alkalmával igen gyakori eset az, hogy bizonyos közterek, közös helyek, vásártér, libalegelő, sőt már marhalegelő is hagyatik közösben.

Mindezen közösségeknek ma nincsen más telekkönyvi megjelölési formája, mint a történelmi fejlődésű agrárius közösségeknek és nincsen más szervezete, mint amit mezőrendőri törvény, vagy erdőtörvény hiányosan megállapít.

Ha a gazdasági tudomány elfogadta azt az elvet, hogy ily extenzív gazdasági területek fenn-tartása indokolt, sőt bizonyos esetekben szükségesség, hogy bizonyos gazdasági területek fizikai természetüknél fogva közös használatra rendelkezék az összesség érdekében, úgy az ilyen közösségeket szakavatott gondozásába kell vegye.

Ha a jelenlegi rendszeren változtatás nem történik, egészen bizonyosra lehet megjósolni azt, ami még ma csak szórványos jelenség, hogy a *legalsóbb néposztály tudatlanságát felhasználva, a közösségek hányos jogállásán támadt részen benyomul az élelmes vállalkozó és könnyű zsákmányként alakítja át az egész népességet illető közös tulajdoni magántulajdonná, a község részesei csekély pénzüsséggel elégitetnek ki, ha egyáltalán ellenértéket kapnak.*

Igy történt ez a Nyugaton is, hol a közösségek felosztása mint feltétlenül célszerű gazdasági elv és mint a földbirtokjogrendszer liberális princípiuma foganatba vétetett ott is, hol a népesség ökonomikus berendezkedésének nélkülözhetetlen tényezője volt.

A kesen schen tott fe osztás tették állított jogért ben 24 bontott

A p elpuszt ban vá

Nem mint a sulag fe reamutá tulásra. fejtetter birtokpo még ne tényleg

az az a irányva v nos ke ugy gon érdekör e közsös boltassar Szakitan tulajdonj hol az a Nem az szövetkez bástyázás e indivi don forn

Eszeri bályok a közösség ellenőrzé A gaz intellige szövetkez alakulato ha a 10, egységes a gazdas Nemcs nemzeti nyugtató hogy ezt tökeerőt, vegye go

Sebess miután e teriumbar jén vélen kelt fakt végett.

Zseléns szakosztál előadásáé törvényjav kozni fog

Desseny sület a f hez intézz egyuttal megalkotó kér előad ezen szö petuálása.

Sebess a törvény ez már a megtörtén jegyi, ho száz máró lajdonná, szerint ala történetik kérelmezés niszter ott válja.

A délnémetországi arányjogvásárlásokat érdekesen beszéli el Breher V. a Bund der Deutschen Bodenreformer nagygyűlésén tavaly tartott felolvasásában. A közösség tagjai a felosztás folyamata alatt a korcsmákban értékesítették tulajdonjuttalékaikat. A korcsmáros taksát állított fel, hogy bizonyos mennyiségű arányjogért mennyi ital adandó. Magában Hannoverben 24 év alatt 1,900,000 hold közös erdőt bontottak szét.

A porosz állam ma a közösségek felosztásával elpusztított erdőterületeket nagy komplexumokban vásárolja össze.

Nem is szükséges más példára hivatkozni, mint a közös erdők felosztásánál köztudomáslag felmerült káros jelenségekre. Több ízben reámutattak az érdekeltek a bekövetkező pusztulásra. A képviselőházban 1901. év óta 7 ízben fejtetem ki nézetemet a szerintem káros földbirtokpolitika ellen. Igen nagy területű erdő, még nagyobb legelőközösségek állanak még tényleg épességben, de zavaros jogállásban. Ha az az akció, mely újabb földbirtokpolitikánk iránya volt, a legelő beszerzése, javítása, hasznos kezelése tekintetében állandó jellegű, úgy gondoskodjanak az állam és társadalmi érdekkörök arról is, nehogy a sor most már a közösségekre is rákerüljön s azok szétdaraboltassanak jogosulatlan magán érdekekből. Szakítani kell tehát az eddigi rendszerrel. A tulajdonjog individualizálásával fel kell hagyni ott, hol az a közösség rendeltetésével áll ellentétben. Nem az egyéni tulajdon biztosítására, de a szövetségi alkatelemek jogi kiépítéséről és körülbástyázásáról kell gondoskodni és pedig sürgősen. Az individuális tulajdon helyébe a kollektív tulajdon formáját kell megteremteni.

Eszerint az állam feladata célszerű jogszabályok alkotásával gondoskodni a szervezeten közösségek organikus kiépítéséről, közigazgatási ellenőrzéséről.

A gazdátársadalomnak, különösen a vezető intelligenciának feladata az lenne, hogy a szövetségi akció keretébe vonja bele az alakulatokat, mérhetetlen fontossága lenne annak, ha a 10,000-et meghaladó agrárius közösségek egységes szervezetben illeszkednének bele végre a gazdasági és jogi rendbe.

Nemcsak jogállam követelménye ez, de a nemzeti politika és szociális törekvések megnyugtató összeegyeztetése mind arra intenek, hogy ezt a nagy nemzeti vagyont, termelő és tőkeerőt, a magyar állam és magyar társadalom vegye gondozásába, míg nem késő.

Sehess Dénes dr. konkrét indítványt nem tesz, miután erre vonatkozólag az igazságügyminiszteriumban törvény készítették, mely annak idején véleményadás végett ki fog adatni az érdekelt faktoroknak elbírálás és véleményadás végett.

Zselénski Róbert gróf köszönetet mond a szakosztály nevében az előadó urnak érdekes előadásáért, a szakosztály annak idején, ha a törvényjavaslat elkészítették, behatóan foglalkozni fog a javaslattal.

Dessewffy Aurél indítványozza, hogy az egyesület a földmivelési és igazságügyminiszterekhez intézzen felterjesztést, melyben rámutatva a kérdés nagy horderejére és fontosságára s egyúttal sürgősségére is, a törvény mielőbbi megalkotását szorgalmazza. Még arra nézve kér előadótól felvilágosítást, miként fog történni ezen szövetségek használati jogának perpetuálása.

Sehess Dénes dr. megjegyzi, hogy felesleges a törvény elkészítésének szorgalmazása, mert ez már a földmivelésügyi miniszterium részéről megtörtént. Dessewffy grófnak válaszul megjegyzi, hogy 10,327 község közül 4000 és néhány száz máról-holnapra átalakulhat szövetségi tulajdonná, a többi község újabb jogszabályozások szerint alakult át. Az átalakulás törvény után történhetik, akár kötelező erővel, akár a felek kérelmezésére közérdekből rendelheti el a miniszter ott, ahol a gazdasági szükség ezt involválja.

Zselénski Róbert gróf szerint minden gyakorlati gazda tisztában van ezzel, hogy a magántulajdon legjobb formája az agrár tulajdonjog. Itt erősen belenyulunk a magántulajdonba, hogyha tulságosan megkötjük ezen közös tulajdonokat. Ez veszélyes dolog azért, mert olyanok válnak földtulajdonosokká, akik földmiveléshez nem értenek és spekuláció tárgyává teszik a földtulajdon. A törvény meghozatalánál óvakodni kell attól, hogy lehetetlenné tétessék oly közös tulajdonok felbontása, melyek mint közösségek nem célszerűek. Arra kellene főszólyt helyezni, hogy a visszaélések és a spekuláció lehetőleg lehetetlenné tétessenek.

Sehess Dénes dr. szerint az természetes, hogy bizonyos jogi állapotot kell teremteni; ha a közösség fenntartása javasoltatik, az esetben megállapítandók a jogosultak is.

Zselénski Róbert gróf: Ezek komplikált kérdések és nagyon benyulnak a gazdasági tulajdonjogi és szociálpolitikai érdekekbe; épp azért nagyon sürgős ezek rendezése, de a rendezésnél minden szempontot figyelembe kell venni a kormánynak. Az előző kormányok abban hibáztak, hogy az individuális jogra fektették a főszólyt, óvakodni kell most az ezzel ellentétes hibába esni.

Dömötör László dr. szerint a kérdés törvényhozási rendezésénél a gazdasági szempontokat kell figyelembe venni. A bíróságok és törvényszékek a közösség célszerűségi kérdésében nem határozhatnak, hanem ez közigazgatási térre utalandó és itt a gazdasági érdekpálya feladata dönteni. Egyetért előadóval abban, hogy a közösségek jogi személyekké alakítandók, mert a spekuláció rávetette magát ezen rendezetlen magánjogi illetményekre.

A közös birtokosságból szövetségeket alakítani nem lehet, mert a szövetségek a magánjogban szervezettek vannak. A szövetségek személyi egyesületek, míg a közbirtokosságok és erdőbirtokosságok inkább dologi, reálisti-letek s teljesen elütnek a szövetségek mostani strukturájától.

Bethlen István gróf arra utal, hogy a most meghozott törvény Erdély bizonyos vidékein nagy reczenzust keltett és a spekuláció mindent el fog követni, hogy a gyakorlatban be ne váljon. A legnagyobb hiánya a törvénynek, amely nélkül végrehajtható nem lesz, hogy a közös használat jövedelmezősége csökkentik azáltal, hogy a közös szervezet oly kiadásokat eszközölhet, melyek mellett a jövedelem a minimálisra csökken.

Rubinek Gyula arra kéri az előadót, hogy előadását közlésre engedné át a „Köztelek” részére. Elnök ur Ónagyméltósága indítványát javasolja elfogadásra azzal, hogy a felterjesztésben kérjük, miszerint a törvényjavaslatot véleményadás végett küldje meg az egyesületnek, a törvény végrehajtásánál pedig a gazdasági érdekpálya testület részére véleményezési jog adassék.

Zselénski Róbert elnök, midőn ismételtén köszönetet mond az előadónak, kimondja határozatként, hogy Dessewffy Aurél gróf indítványára az egyesület felterjesztést intéz a földmivelési és igazságügyi miniszterhez a törvényjavaslat mielőbbi megalkotása ügyében és kéri a tervezetnek véleményadás végett való megküldését.

Ezzel az ülés véget ért.

Az érett gyümölcs.

A tőzsdebiróság nem győzi a teendőket. Tul van terhelve. Aki tehát a tőzsdebirósághoz fordul, épp annak legnagyobb előnyét — a gyors elintéztést — nem élvezheti. Az igazságügyminiszter tehát indítva érzi magát arra, hogy a tőzsdebiróság teherkönnyítésén tárgyaljon a tőzsde kiküldőivel.

Megható előrelátás, de kellő körültekintés nélkül.

A tőzsdekérdés ugylátszik nálunk még mindig csak az anketkezés stádiumában van. Pedig ha emlékeztünk nem csal, egy nemzetközi szerződésben — mert hisz büszkén hirdetjük, hogy az új kiegyezés az — ország és világ előtt vállaltunk kötelezettséget arra, hogy a tőzsdeügyet megreformáljuk. Vagy talán már feledésbe ment volna a dolog?

A magyar szent korona országai és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok között a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyok szabályozásáról szentesített szerződés XXI. cikkelye utolsó bekezdésében olvashatjuk a rövid memento morit. „A magyar királyi kormány kötelezettséget vállal, hogy a törvényhozás elé mielőbb törvényjavaslatot fog terjeszteni a budapesti tőzsde forgalmának szabályozása tárgyában.”

A meglehetősen tágran magyarázható ígéret a megoldás részleteire nézve azonban nem hagy kétségben a szerződés kiigazító részét képező zárjegyzőkönyv, mely a XXI. cikkely magyarázatául a következőket tartalmazza: „A budapesti árutőzsde üzleti forgalmának reformjánál a magyar királyi kormány abból a szempontból fog kiindulni, hogy az irreális jellegű, különösen pedig a játékgyletek jellegével bíró tőzsdeügyletek megakadályoztassanak és hogy a tőzsdeügyletek kötése lajstromozott kényszer behozatala nélkül az erre hivatottak körére szoríttassék.”

Ez világos rendelkezés mind a kettő. A mielőbb annyit jelent, hogy legalább is az év folyamán megtörténjen a reform, a játékgyletek megállításának ígérete pedig azt jelenti, hogy a budapesti tőzsde-ről az áralakulást károsan befolyásoló spekulációt kiirtják.

Amikor pedig a megkötött és immár életbeléptetett új kiegyezés ezen kötelezettsége — mint atra cura — ott ül a kormány háta mögött, ahelyett, hogy ezen kötelezettség mielőbbi becsületes beváltását siettetné a törvényhozásnál, anketkeznek a tőzsdetanácscsal, hogy miképpen lehetne könnyíteni a tőzsdebiróság terhein, miképpen lehetne a tőzsdebirósági eljárást gyorsítani.

Megható előrelátás, kellő körültekintés nélkül. Warum so in die Ferne schweifen wen das Gute so nahe liegt!

Csak hajtsa végre az igen tisztelt anketező igazságügyminiszter ur és az igen tisztelt kormány az új kiegyezésben vállalt kötelezettségét, ejtse módját, hogy a budapesti tőzsdén a spekulációs játékgylet lehetetlenné váljék s akkor egy csapásra megszabadul a tőzsdebiróság attól a ballaszttól, attól a haszontalan tehertől, amely ma működésének gyorsaságát, tehát kereskedelmi szempontból legbecsesebb előnyét, megbénítja.

Mert miért van elhalmozva teendővel a tőzsdebiróság?

Azért, mert az áldozatok százait hurcolja az átkos spekuláció a tőzsde vágóhidjára. Ime ott a makói eset, melyről a napilapok csak rövid, de annál többet mondó hírt közöltek, anélkül, hogy csak egyikük is meg merte volna említeni, hogy

a szent bálványt, a tőzsdét meg kell rendszabályozni. Meg kell pedig mielőbb, mert a kisember érdekében létesített minden intézmény és akció jótékony hatása nem képes ellensúlyozni azt a kárt, azt a pusztítást, amit a börze hiénái, a kis egzisztenciáknak a tőzsei spekuláció sikos lejtőjére való csábításával elkövetnek.

A spekuláció káros hatása immár klasszikus hazájában Amerikában is egészséges visszahatást keltett. Roosewelt üzenete a kongresszushoz, melyben a tőzsei játékok eltolását sürgeti, a spekulációellenes mozgalom egyik legjelentőségesebb határátköve s hatalmas bizonyossága annak, hogy az igazság egy és örök az egész világon; ami káros és elvetendő az öreg Európában, immorális és közveszélyes annak fenntartása a friss erőtől duzzadó Amerikában is.

A gyümölcs megérett s annak le kell hullnia. Hogy tőzsei jargonban beszéljünk, a tőzsejátékok beharangoztak, a tőzsdén nincs többé mit keresnie s helyét új, egészséges s főként kellő erkölcsi alappal bíró kereskedelmi szellemnek és felfogásnak kell átengednie.

Ha nem csalódunk, a múlt évben történt, hogy a magyar képviselőház határozatilag utasította a kormányt egy tőzse törvényjavaslat benyújtására, mely a spekulációs játékok gátat vet. Oly sok képviselője ül bent ma a t. Házban a kis egzisztenciáknak, hogy talán nem lesz meddő ez a felhívásunk, hogy ha már a nemzetközi kötelezettségek beváltását nem találják sürgősnek, legalább a saját határozataiknak szerezzenek érvényt.

Szeretjük hinni, hogy az új kiegyezés reális s nem papirosüzlet volt, amelynek differenciáit a magyar gazda fizeti meg, hanem amelynek előnyeit is élvezhetjük.

R. Gy.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Paikert Alajos.

* A római nemzetközi mezőgazdasági intézet állandó bizottsága, — mint erről Lubin Dávid, az új nemzetközi intézet tervezője és mozgató szelleme bennünket értesít, — már az év tavaszán tartja Rómában első ülését. Ezen állandó bizottságnak (Permanent Committee) feladata leendő az új intézmény egész szervezeti szabályzatát és működési tervét minden részleteiben kidolgozni, hogy a kész tervet azután a naggyűlés elé terjeszthető legyen. A naggyűlés (General Assembly) az év őszén tartaná megnyitó ülését már az új intézet most épülő és akkorára kész palotájában.

Mint hogy azonban az állandó bizottság aránylag igen kevés tagból áll, szüksége merült fel annak, hogy az egyes államok az állandó megbízottak mellé az új intézet szervezete részletes kidolgozása céljából arravaló szakembereket küldjenek ki.

Eddig a világ összes számbavehető államai az új intézet megalakulásához már hozzájárultak. És pedig Európa részéről: Anglia, Franciaország, Németország, Magyarország, Ausztria, Oroszország, Németalföld, Belgium, Svájc, Portugália, Olaszország, Spanyolország, Románia, Szerbia, Bulgária, Görögország, Montenegró, Törökország, Dánia, Svédország, Norvégia és Luxemburg.

Amerika részéről: Egyesült Államok, Kanada, Mexikó, Argentína, Brazília, Chile, Peru, Para-

guay, Uruguay, Ecuador, Nicaragua, Guatemala, Costa-Rica, Salvador és Kuba.

Ázsia részéről: India, Kína, Japán és Perzsia. Afrika részéről: Egyiptom, Abesszinia, Marokkó és Angol-Guinea.

Ausztrália részéről: Ausztrália és Új-Zéland.

Lubin Dávid, ki fáradságtalanul azon munkálkodik, hogy az új intézet tényleg a világ összes mezőgazdáinak, valamint a mezőgazdaság felvirágoztatásában érdekelték részére hasznos intézménnyé fejlődjen, mely munkájában őt Darányi földmívelési miniszter hathatósan támogatja, e sorok írója előtt többször kifejezte azon óhaját, hogy Magyarország, mint azon ország, ahol a most megvalósuló terv először mondatott ki, az új nemzetközi intézetben különösen kedvezően kitüntetéssek. Kívánatos volna, ha ez a reánk magyarokra előnyös óhaj tényleg meg is valósulna, amire a most tavasszal tartandó szervező tárgyalások a legjobb alkalommal szolgálnak.

* Kísérleti állomások közlönye. Az amerikai földmívelési minisztérium kiadásában megjelenő „Experiment Station Record”, vagyis kísérleti állomások közlönye talán a világ legkitünőbb e nemű szakfolyóirata. A közlöny havonta jelenik meg Washingtonban és ingyen küldetik meg nemcsak Amerika minden érdekelt intézetének, de Európában is bizonyára minden fontosabb mezőgazdasági központnak vagy intézetnek jár.

Jelenlegi szerkesztője E. W. Allen dr.; rovatvezetői pedig ezek: meteorologia, talajok és műtrágyák W. H. Beal; mezőgazd. növénytan és növénybetegségek W. H. Evans dr.; növénytermesztés J. J. Schulte; kertészet és erdészet E. J. Glasson; állati termékek és táplálkozás C. F. Langworthy dr.; géptan, tejjelgazdaság H. W. Lawson; mezőgazd., vegytan Beal, Langworthy és Lawson; rovarok és állatgyógyászat E. V. Wilcox dr.; közgazdaság J. B. Morman; mezőgazd. szakoktatás D. J. Crosby.

* Répaczukortermelés Amerikában. New-yorki főkonzulátusunk jelentése szerint az Egyesült-Államok répaczukortermelése következőleg alakult:

Termelési évben	Termelt répaczukor tonnákban	Gyárak száma
1906—1907	433,010	63
1905—1906	283,717	53
1904—1905	209,722	51
1903—1904	208,135	53
1902—1903	195,463	44
1901—1902	163,126	39
1900—1901	76,859	34
1899—1900	72,944	31
1898—1899	32,471	15
1897—1898	40,369	9
1896—1897	37,536	7

Tehát az Unió répaczukortermelése rohamosan növekszik, ami tekintettel egyrészt az amerikai saját nádczukortermelés versenyére, másrészt pedig a magas munkabérekre, igen figyelemreméltó haladás.

* Tengerikiállítás. Nemrég tartották Chicagóban az első országos tengerikiállítást, amelyen közel 5000 tárggyal az Unió majdnem minden állama és Kanada néhány tengeritermesztő tartománya részt vett. A kiállítás különösen oktatólag hatott. Az amerikai mezőgazdasági akadémiák szokása szerint tengerit bíráló versenyt is rendeztet az egyes akadémiák „csapatái” között, melynél az iowai akadémia nyerte el az első díjat, 200 dollárt.

A kiállítás alatt megalakult az Országos Tengeritermesztők Szövetsége, melynek célja a tengerifeleségek nemesítése, a tengeriművelésre vonatkozó új és jobb eljárások ismertetése, idevágó kiállítások rendezése, tengeritermékek fejlesztése és népszerűsítése a belföldön és külföldön, új piacok szervezése és kihasználása stb. Az amerikaiak praktikusak és hamar meg is valósítják a jó ideákat.

* Fiatál német gazdák Dániában. A porosz földmívelésügyi miniszter úgy a német országos gazdasági egyesülethez, mint pedig a német

mezőgazdasági kamarához intézett leiratában fiatal német gazdáknak tanulmányozás céljából Dániába való kiküldetését ajánlja.

Dánia a világ egyik legelőrehaladottabb országa mezőgazdasági szempontból, különösen ami a tejjelgazdaságot, sertésenyésztést és nehéz igáslótenyésztést illeti. Hallman dr., Németország Kopenhágai mezőgazdasági szaktudósítója jelentésében kiemeli, hogy fiatal német gazdák bizonyos számban gyakornoki és hasonló állásokban alkalmazást találhatnak a dán mezőgazdasági vagy tejjelgazdasági üzemekben.

△ Mezőgazdasági viszonyok Japánban.

A „Japan Chronicle” érdekes adatokat közöl Japán legfontosabb mezőgazdasági termelési ágának, a rizstermelésnek ottani viszonyairól. Eszerint a jobb módú japán rizstermelő gazda, akinek 2 cho, vagyis körülbelül 200 hektárnyi rizsföldje van, amelyet 10 tagból álló családdal és cselédséggel maga képes megművelni, jó termés esetén évi rizsterméséből 600 jent vehet be (1 jent kb. 5 korona). E bruttó bevételből adóra 100 jent, trágázásra 80 jent leszámítva, marad 420 jent tiszta jövedelem, amiből élelmezésre és egy tisztágnak háznépnek szerény módon való fenntartására legalább 330 jent számítva, egyéb szükségletek fedezésére mindössze 90 jent marad. Bizony ez eléggé szerény jövedelem, pedig tíz kisgazda között legfeljebb ha egy akad, aki ilyen „fényes” viszonyok között él. E csekély jövedelemmel szemben jóval könnyebb munkával már Japánban is nagyobb vagy legalább is ugyanakkora keresetet biztosít az ipari, főképpen a gyári munka. Így nem csoda, ha az ipar fokozatos fejlődésével karöltve Japánban is egyre jobban emelkedik a városokba tödulók száma és ha egyes vidékeken úgy szólnak teljesen elnéptelenednek a falvak, míg a városokban rohamosan növekszik az ipari proletárság számaránya. E veszélyes jelenség nem kerülte el a japán kormány figyelmét sem, amely minden erejével igyekszik a bajt enyhíteni, de bizony egyelőre kevés sikerrel, mert Japán mezőgazdasági viszonyai — az orosz háború óta mutatkozó rohamos ipari fejlődéssel szemben — nem dicsekedhetnek valami kedvező konjunkturával a jövő haladás és emelkedés szempontjából. Ugyátszik, hogy Japán e tekintetben is azon az uton van, hogy ázsiai Angliává, iparos állammá fejlődjen.

△ Mezőgazdasági termények értékesítése és a vasutak. A Franciaország Gazdasági Egyesület elnöke, Nivoit az egyesület január 8-iki diszülésén érdekes előadást tartott a vasutak jelentőségéről a mezőgazdasági termények, főleg pedig az élelmiszerek értékesítése tekintetében. Kifejti értekezésében a vasúti forgalom fejlődésének kedvező befolyását az árak megszilárdulására s az egyes helyi piacokon szélsőségek között ingadozó árhullámzások kiegyenlítésére, aminek következtében ma már úgy szólnak ki van zárva, hogy egyes vidékeken rossz termés folytán valóságos éhínség következék be, míg másutt helyi túlermelés következtében az árak a termelési költségek színvonalára alá süllyednek. Példaképpen idézi előadó a bortermelést, mely éghajlati viszonyoknál fogva Dél-Franciaországra van korlátozva s amely csak a vasúti forgalom nagymérvű fejlődésének és a szállítási tarifák olcsóságának köszönheti, hogy a déli kerületek bora az egész országban piacra találhatott. Nagy haladás mutatkozik a romlandó élelmiszerek vasúti szállítása terén is, mert noha ezek szállítási díjtételei magasabbak a francia vasutakon, mint a szomszédos államokban, de viszont a szállítás gyorsasága és a hűtőberendezések tökéletessége folytán a francia gazda nagy előnyben van más országok termelői fölött. Ez a körülmény teszi lehetővé, hogy Franciaország bármely vidékének gyümölcse, hala, teje, szárnyasa, vaja stb. kifogástalanul friss állapotban értékesíthető a francia nagyvárosokban, sőt Angliában vagy Németországban is. A vasutak tehát hatalmas eszközei a helyi piacok tökéletesebb ellátásának és a drágaság leküzdésének, vala-

mint a mezőgazdasági kivitel fejlesztésének, de segítségére vannak a mezőgazdaságnak azért is, mert megkönnyítik egyes vidékeken a szükséges takarmány és trágya beszerzését. A mezőgazdaságnak azonban saját jól felfogott érdekében még sokkal jobban ki kellene használni a vasutakat, amire nézve az előadó több gyakorlati tanácsot ad a gazdáknak, viszont a vasutaktól is elvárható, hogy műszaki felszerelésük tökéletesbitésével és egységes tarifák megállapításával kezére járjanak a termelőnek.

△ **Franciaország bortermése 1907-ben.** A múlt esztendőben, mely tudvaleg nagyon válságos volt Dél-Franciaország bortermelőire nézve, a francia hivatalos lap közlése szerint Franciaországban 66 millió hektoliter, Algírban 8·5 millió hl. volt a bortermés. Eszerint az emelkedés 1908-tal szemben több mint 13 millió hektoliter, ami a borárak folytonos csökkenését teljesen érthetővé teszi. A szőlővel beültetett területek nagysága mintegy 48,000 hektár, a hektáronkénti termés pedig 40 hektoliter országos átlagban, a négy szőlőtermelő déli kerületben azonban jóval több, t. i. 49—74 hektoliter, Algírban pedig 58 hl. E nagy mennyiség legnagyobb része könnyebb fajta, olcsó minőségű bor, mert finom borkból gyenge termése volt tavaly Franciaországnak. Bebizonyított tény, hogy a bő bortermés dacára nagyban üzik Franciaországban a borhamisítást s érdekes lesz megfigyelni, hogy a déli lázongások hatása alatt mult nyáron megalkotott szigorú törvénynek lesz-e és minő eredménye.

△ **Az élelmiszerhamisítás szigorubb ellenőrzése Poroszországban.** Az élelmiszerek hamisításának nagyarányú és a közegészségre mindegyre veszélyesebbé váló elterjedése nemcsak minálunk, hanem a külföldön is sok panasza ad okot s például Franciaország nemrégiben volt kénytelen a hamisítások megállítására szigorú törvényt alkotni. A német birodalomban sem jobb a helyzet s ezért Poroszország most jól felszerelt, nagyszámú élelmiszervizsgáló-hivatal felállításával, továbbá a borhamisítások megállítására érdekében Trier, Koblenz és Wiesbaden kerületekben, mint legfontosabb bortermő vidékeken, borospince-ellenőröknek államköltségen való állandó alkalmazásával tesz kísérletet. Bevállik-e ez a módszer, azt majd csak a jövő tapasztalatai fogják eldönteni, de annyi bizonyos, hogy szép hazánkban, az élelmiszerek és borhamisítók Eldorádójában sem ártana az egyre szemérmelenebbül üzött hamisítások leleplezésére és megtorlására a mostaniaknál célravezetőbb módokat és eszközöket keresni! Nem elég a legjobb törvény sem, ha az csak írott malaszt marad, hanem a rendelkezések holt betűjének az életbe való átviteléről, végrehajtásáról is gondoskodni kell.

— **Németország élelmiszereibevele.** A német stat. hivatal által közzétett adatok szerint Németországban egyes élelmiszerek még mindig meglehetősen nagy mennyiségben szorulnak a bevételre, mert a német termelés nem képes lépést tartani a fogyasztás emelkedésével. Figyelmeln kívül hagyva a gabonafélék, liszt és nagyobb vágómarha-bevitel mennyiségét, egyenesen a gazdák kezéből piacra kerülő, Németországba bevitt élelmiszerek közül első helyen állott mult esztendőben a tojás, melyből 145·5 millió márká értékét vittek be. Mindjárt utána következnek a disznósírbevitel 93·37 millió márká értékben. A tejtermékekből 76·5 millió márká értékű vaj, 25·5 millió márká értékű kemény sajt került bevételre. Leölt baromfit 10, szalonnát 10·5, friss marhahúst 13, élő kaesát 38, élő baromfi 13·5, élő liba 23·7 millió márká értékben vittek be. A hüvelyesek közül a bab és borsó került nagyobb mennyiségben bevételre és pedig előbbiből 86, az utóbbiból pedig 14·5 millió márká értékűt vittek be. Burgonyából szintén erősebb bevétel észlelhető, amely élelmiszerekből a mult év folyamán 14·5 millió, almából pedig 14·69 millió márká értékű volt a német birodalom bevétele. Ezek a magyar kivitel szempontjából is figyelemre méltó számok.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Gazdasági előadások Szatmáron. A Szatmár vármegyei Gazdasági Egyesület a GEOSz. kezdeményezésére, a már lapunkban közölt program szerinti folyó hó 8-án és 9-én tartotta Szatmáron, a városháza nagytermében, a kassai gazdasági akadémia tanárai és Szilassy Zoltán orsz. képviselő, a GEOSz. titkára közreműködésével magasabb színvonalu gazdasági előadásait. Az előadások iránt a szatmári és szatmárvármegyei gazdaközönség szép érdeklődést tanúsított s különösen nagy számmal vettek részt azokon a vármegyei kisgazdák. A változatos és gyakorlati kérdéseket felölelő program minden egyes pontját az előadók oly világos formában tárgyalták, hogy a hallgatóság általános óhaja, hogy az egyesület ezen előadásokat minden évben ismétlje meg. A programnak némely pontja pedig Szatmár vármegyében éppen most vajudó kérdést hozott megvalósulásához közelebb; ilyen pl. a tejszövetkezet, valamint a czukorrépa termesztésének a kérdése. Az előadásokat Mezőssy Béla államtitkár is meglátogatta Falussy Árpád dr. szatmárvármegyei főispán kíséretében.

Katonák gazdasági oktatása. A Nógrád vármegyei Gazdasági Egyesület *Bainner* Ottó gazdasági egyesületi gazda kezdeményezésére a balassagyarmati honvéd gyalogezred legénysége részére gazdasági előadások rendezését határozta el és f. hó 10-én meg is tartotta az első előadást. A Nógrád vármegyei Gazdasági Egyesület ezen elhatározása annál inkább érdemel felemlítést, mivel nem a honvédelmi miniszter rendeletére a katonaság köréből indult ki a mozgalom, hanem a gazdasági egyesület kezdeményezte, átérve annak szükségességét és felismerve annak hasznát, amelyet az ily előadások a még ifjú földmives legénység értelmi emelésére gyakorolnak. Az első előadáson a tisztikar legnagyobb része megjelent, az altisztik mind ott voltak és a legénység közül 120 ember, akik látható érdeklődéssel és kedvvel hallgatták az előadásokat. Az előadások hetenként négy órán át tartanak egész április végéig és lehetőleg felölelik a gazdaság minden ágát s az egyes tantárgyak oly terjedelemben lesznek néhány órán át előadva, amennyit annak a munkámbernek a tehetsége felfoghat, hogy ezzel megszeresse életfoglalkozását s megtanuljon annyit, amennyi alapot fog neki képezni az életben a továbbtanulásra s anyagi boldogulásra. A tanfolyamok előadói Nadas Miksa járási állatorvos, Siklaki Iván gazd. egy. titkár, Tornóczky Kálmán szőlészeti és borászati felügyelő és Zalay László m. kir. főerdész. A gazdasági előadások rendezését a honvédszázalaj parancsnoka, Petrovics Száva őrnagy nemesak a legnagyobb készséggel engedte meg, hanem az eszmét a legnagyobb örömmel fogadta s a legmesszebb menő erkölcsi támogatást ígérte meg.

A Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi február 12-én délelőtt 10 órakor Székesfehérvárott igazgató-választmányi ülést tartott Esterházy László gróf elnök elnöklelte alatt. Az igazgató-választmány elhatározta, hogy a Somogy megyei Gazdasági Egyesület azon törekvését, hogy Somogy, Tolna és Fejér megye gazdáinak bevonásával műtrágyagyártást létesít, minden tekintetben elősegíti, a Temesvármegyei Gazdasági Egyesületnek a birtokossági közlegelők kisajátítása tárgyában indított mozgalmát üdvösnök tarija s azt a maga részéről is kérelmezi, márczius hó 5-én Székesfehérvárott tenyészbikavásárt rendez, a Magyar Gazdaszövetségnek a visszavárdorlók érdekében indított földvétel és földbérlet szerződési akcióját támogatja a sertésorbanzó elleni kötelező védőoltás elrendelése tárgyában a törvényhozáshoz feliratot intéz. Ezen kívül több más folyó ügy nyert elintéztést.

IRODALOM.

Ujdonságok a könyvpiacra. *Cserháti Sándor*: Az Alföld mezőgazdasági viszonyainak reformja, 1 K. 50 f. *Szabados József*: Gabonakereskedők és termelők kézikönyve, 3 K. I. *Czeglédy Tivadar*: A hitelszövetkezetekről, 40 f. *Csonka-Váradi*: A szegedi paprika és a szegedi paprika-kereskedelem, 1 K. 60 f. *Ilj. Konkoly Thege Miklós*: A meteorológia és a mezőgazdaság, 1 K. *Lukács Aladár*: Az állatorvosi első segély, 3 K. *Ballay Jenő*: A szőlő trágyázása, 2 K. *Monostori Károly*: Állategészségtan, 7 K. *Kosztány Tamás*: A kenyér, 50 f. *Kosztány Tamás*: A magyar buza és a magyar liszt a gazda szempontjából 10 K. *Kosztány Tamás*: Mezőgazdasági kémia-technológia alapelvei, 9 K. *Állatorvosi zsebnaptár* 1908. évre, 5 K. *Honffy Lajos*: Adófizetők tanácsadója, 1 K. *Zsarolyán Márton* Ilka: A baromfiaknak nevelése és járványos betegségeiknek gyógyítása, 1 K. *Fellner Frigyes dr.*: A nemzetközi fizetési mérleg és alakulása Magyarországon, 3 K. *Andrássovich Géza*: Házinyulenyésztés és értékesítés, 3. kiadás, 2 K. *Dr. Grunzel Josef*: System d. Verkehrspolitik, K. 10-10. *Dr. Manes Alfred*: Einführung in die Versicherungs-Praxis, K. 2-88. *Dr. Manes Alfred*: Mietverlust-Versicherung, K. 3-60. *Dr. Quaritsch*: Compendium der Nationalökonomie, 7. Auflage, K. 3-60. *Dr. Reichmuth Erich*: Das Recht der Forstbeamten zum Waffengebrauch in Deutschland, K. 1-80; Die Beschaffung hypothekarischer Darlehen für Baugenossenschaften, K. 3-60. *Wurm Emanuel*: Alkoholfrage und Sozialdemokratie, K. 1-20. *Friedberger und Fröhner*: Lehrbuch der speziellen Pathologie und Therapie des Haustiere, 2. Bände, 7. Auflage, K. 42-—. *Gisevius Paul*: Bodenverbesserung und Bearbeitung, K. 1-40. *Lohaus H. W.*: Die Pflege der landw. Kulturpflanzen, K. —96. *Dr. Buhlert Hans*: Hülsenfrüchte, K. —78. *Falke Fr.*: Wiesen und Weiden, K. 1-50. *Dr. Holdefleiss P.*: Allg. Tierzucht I. Züchtungslehre, K. 1-40. II. Fütterungslehre, K. 1-95. *Dr. Koch B.*: Schweinezucht und Schweinehaltung, K. 1-—. *Beeck Alfred*: Landw. Federvieh zucht, K. 1-80. *Dr. Rautmann H.*: Seuchen und Herdenkrankheiten der landw. Haustiere, K. 1-70. *Dr. Bodecker Ernst*: Maultierzucht, K. 1-80. *Dr. Henze Alfred*: Die Hauptgrundsätze des Forstbetriebes, K. 1-50. *Vogler Aug.*: Grundlehren der Kulturtechnik, 2. Bände, K. 22-—. *Krafft Guido*: Lehrbuch des Landwirtschaf, K. 6-—. *Der rechnende Landwirt*. Monatsschrift, negydedve K. 1-80. *Reitmair Otto*: Über die Grenzen der Leistungsfähigkeit des Topf und Feldversuchs, K. —50. *Schilling L.*: Die Betriebs- und Ertragsregelung im Hoch- und Niederwalde, K. 4-80. *Schliff's popul. Handbuch der Landwirtschaft*, K. 8-40. *Wulf Arthur*: Album der Rasse-Kaninchenzucht, K. 3-60. Megrendelhetők a „Patria” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

Az ezen rovatban ismertett könyvek megrendelhetők: *Patria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében*, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Tormaültetés. 107. kérdés. Tormatermesztést óhajtom megkísérlni, szeretném tudni, ölenként mennyi dugvány szükségesletik és hol lehet beszerezni? Az itteni magkereskedőknél nincs.

X. Y.

Felelet a 107. sz. kérdésre. A tormaültetésnél négyszögölenként, ha 60 cm. sortávolságot és 45 cm. növénytávolságot veszünk alapul, 12—14 dugványra kell számítani. Miután azonban egy része — a szállítás folytán — ültetésre alkalmatlanná válik, négyszögölenként legalább is $\frac{1}{2}$ -dal többet kell alapul venni. Tormadugványok beszerezhetők a debreczeni m. kir. gazdasági akadémia kertészetében vagy *Biró Lajos* debreczeni torma-termesztőnél.

K. K.

Önműködő szabályozóval bíró keltetőgépek. 108. kérdés. Melyik a legjobb baromfikeltetőgép, hol, mennyiért szerezhető be? Mindenesetre önműködő szabályozóval. *Cz. F.*

Felelet a 108. sz. kérdésre. Ez idő szerint 3 oly keltetőgépről lehet szó, amely thermostat hőszabályozóval s ennek alapján önműködőleg

képes a keltető ür hőfokát bizonyos ponton igen kis eltéréssel mellett tartani, feltéve, hogy a gépet fűtő, illetve meleg levegővel ellátó petroleumlámpa égője is úgy be van szabályozva, hogy a láng állandóan egyforma magasságra. Az ilyen keltetőgépek egy kis gyakorlat mellett feltétlenül pontosan működnek, ennél fogva azokat különösen intelligens tenyésztőknek beszerzésre bátran ajánlhatom. Magyar gyártmányú ilyen önműködő hőszabályozóval bíró gépek kaphatók Geittner és Rausch Budapest, VI., Andrassy-ut 8. sz. és Kogler és Roszner Budapest, Váci-ut 26. sz. gyárosoknál s azt hisszük, hogy 100—100 tojás befogadására alkalmas keltetőgép 130 koronába kerül. Amerikai gyártmányú ugyancsak önműködő hőszabályozóval bíró keltetőgépeket árusít körülbelül ugyanilyen áron a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapesten, Alkotmány-utca 31. sz. Mindenesetre igen helyesen járna el tisztelt kérdéstevő, ha ezen czégektől előbb megfelelő árjegyzéket és árajánlatot kérne és csak azután határozná el magát a vételre. Mivel pedig a keltetőgépnek kezelésén kívül igen sok más fogást is kell még annak tudni és megismerni, aki mesterséges keltetéssel foglalkozni óhajt, ajánljuk, hogy hozassa meg a Hreblay Emil-féle „Baromfi-tenyésztés” című munkát, amely szerzőnél Rákosligetén 3 kor. 20 fill.-ért bérmentve kapható.

Bándi Sándor.

Vadrepzepermetezés roszdás vasgálicczal. 109. kérdés. A vadrepze permetezéséhez használható-e a roszdás vasgálicz is, mert ez sokkal olcsóbb, mint a zöldes színű? Sz. I.

Felelet a 109. sz. kérdésre. A nyers vasgálicz, amilyent permetezésre használunk, többé-kevésbé mindig roszdás, mert a levegőn részint vashidroxid, részint bázisos vaskarbonát képződik a felületén. Az a kérdés tehát, mennyire roszdás az a vasgálicz; mert ha pl. már teljesen át- és átrozsdásodott, úgy, hogy nem is kristályos, hanem durva, barna por, akkor bizony permetezésre nem ajánlható; ha azonban a vasgálicz kristályai még jól láthatók és csak a felületükön van több-kevesebb barna folt, akkor permetezéshez bátran használhatjuk.

L. Gy.

Mesterséges rétalakítás. 110. kérdés. Buzatermő, de szikfoltokkal sűrűn tarkított homokos talajon, mely a majortól távol esik, mesterséges legelőt akarok létesíteni. Tisztelettel kérek egy fűmagkeverék összeállítását. A gazdaság az Alföldön van. K. D.

Felelet a 110. sz. kérdésre. A szikfoltokkal sűrűn tarkított homokos talajra következő fűkeveréket ajánlhatom: Bromus inermis 6'4 kg., Glyceria dispar 3 kg., Avena elatior 2'8 kg., Poa pratensis 5'3 kg., Lolium perenne 6'2 kg., Agrostis vulgaris 4'8 kg., Trifolium repens 1'5 kg., Lotus corniculatus 0'8 kg., Poterium sanguisorba 3'6 kg., összesen = 34'2 kg. kat. holdanként. K. K.

Malaczkok kórsága. 111. kérdés. 150 drbból álló 2 1/2 hónapos 24 napja elválasztott malaczkfalkából, amelynek takarmányozása áll 30 kg. árpa és 100 liter lefolyóított tejből, napirenden van a következő lefolyású betegség: a malaczk naponta 3—4-szer földhöz vágja magát, sikornyál, szédül, próbál, de nem tud felkelni, megjegyzem, hogy a legjobb fejlődésű malaczkokon, ha a kanász a fülét bemetéli és vért eszert belőle, rendszeren 1 perc múlva már talpra áll és eszik, egészséges marad, ha pedig éjjel jön rá, úgy az elpusztul bele, mivel ezt nem lehet észrevenni, tehát nem vérezhető meg. Köznépnyelven ezen lefolyású betegség kórságnak nevezetik. A sertésistálló normális hőfoku s kellően szellőztetve van. Más malaczkoknál csak ritka esetben 1—2 eset fordult elő. F. J.

Felelet a 111. sz. kérdésre. A közlött körjelekből lehetetlen a betegség természetét megállapítani és az ellene való védekezés módját megjelölni. Legcélszerűbb volna ennél fogva az elhullott malaczkokat állatorvos által felboncoltatni avagy egy friss malaczkhullát, megfelelően

becsomagolva, az állatorvosi főiskola járványtani vagy kórbonczatani intézetébe (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 23.) felküldeni.

M. J. dr.

Szopós malaczkok hasmenése. 112. kérdés. Beállítottam 3 éves mangalicza tenyészkozczámhoz 1 1/2 éveseket, melyekre az őszszel két kant használtam, az 1 1/2 éves koczára 1 3/4 éves kant s a 3 éves koczára többnyire 3 éves kant eresztettem. Az 1 1/2 éves koczákat, melyek igen jól ki voltak fejlődve (súlyuk darabonként 120—130 kg.), többnyire 5 malaczkot hagytam, melyek 3 hetes korig szépek, de aztán rájuk jött a hasmenés s az 1 1/2 éves koczákat 5 malacza közül többnyire 2 eldöglött, 3 megmaradt. A kérdéses 1 1/2 éves koczákat mult évi júniusban voltak évesek, szeptember hóban bugtak s januárban malaczkotak. Mi az elhullásnak oka? A koczákat kaptak: korpát, buza vöröslisztet (8-as) és főtt burgonyát moslék alakjában, annyit, amennyit megehettek. Ha az etetésben van a hiba, úgy kérem velem tudatni, hogy mit esettek, hogy malaczkelhullás a jövőben elő ne forduljon? Kukoricza, lóbab, árpám van, mely utóbbi (árpa) 1'40—2 K.-val drágább. Milyen keverék etetését ajánlják az ilyen szoptató koczákkal. Tenyészítő.

Felelet a 112. sz. kérdésre. Amennyiben úgy a fiatal, mint az idősebb koczákat által vetett malaczkok ugyanazon a helyen tartózkodnak és amellet a koczákat ugyanazt a takarmányt kapják, úgy a koczákkal feleltetett takarmánynak nem lehet része a szopós malaczkok bélhurutjának illetve hasmenésének az előidőzésében, feltéve természetesen, hogy a takarmányhoz még kellően hozzá nem szokott malaczkok nem esznek a koczákat eleségéből. Nem lehet a betegség oka továbbá a kan túlfiatlora sem, mert ugyanattól a kántól és az idősebb koczáktól származó malaczkok nem betegedtek meg. Ilyen körülmények között az okot abban kellene keresni, hogy a fiatal koczákat tejenem megfelelő összetételű illetve kevés, avagy pedig a tőlük származó malaczkok szervezete kevésbé állandó s ennél fogva a malaczkok fertőzésből eredő bélhurutban betegednek meg, mely utóbbi feltevés még a legtöbbször valószínűséggel bír. Minthogy a betegség ellen való sikeres védekezésnek elengedhetetlen előfeltétele, hogy a betegség oka ismeretes legyen, célszerű volna a sertésistállómányt és annak tartózkodási helyét szakember által megvizsgáltatni, avagy egy friss malaczkhullát a m. kir. állatorvosi főiskola járványtani vagy kórbonczatani intézetébe (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 23.) felküldeni. M. J. dr.

Gépkartell.

Bár még nincs biztos tudomásunk arról, hogy a magyar gépgyárosok kartellbe lépése megtörtént-e már, de az előjelekből ítélve az a közel jövőben megtörténik; a tetszés, amivel az osztrák Skoda-gyárak igazgatójának budapesti előadását fogadták — tekintve, hogy nevezett vezérigazgató az osztrák gépkartell megalakításának tekinthető — arra enged következtetni, hogy nevesebb gépgyárosaink hajlammal viseltetnek ily kartell megkötésére. Hogy az osztrák gépkartellnek érdekében áll, hogy ahhoz hasonló kartell létesüljön Magyarországon is, az érthető, mivel könnyen lehetséges, hogy ellensúlyozásképpen több magyarországi géptermetéket helyeznek el Ausztriában. Minden kartellkötésnek az a czélja, hogy a kartellbe lépett vállalkozóknak anyagi érdekeit egyoldaluan szolgálja s bármi czímen és okadatulással kötik is meg, végeredményben mégis mesterséges áremelést involvál. A létesülő gépkartell érzékeny áremelő hatással lesz a mezőgazdaságra is, mert a gépgyári termékek jelentékeny részét használja fel a mezőgazdasági üzem.

Amily előnyös, ha a szabad verseny folytán a gépek és eszközök árai nem emelkedhetnek mesterségesen az amugy is magas nívón felül, éppoly veszedelmes lesz a gazdákra nézve,

amidőn a mezőgazdaságban a nehéz munkáviszonyok folytán fokozottabb mértékben kívánják a géperőt felhasználni, ha éppen most szöktetik fel mesterségesen az árakat kartellbe lépéssel. Így azután újra jórészt a gazdák bőrére egyesül egy egész érdekszövetség. A gazdasági gép- és eszközöknél meg duplán fizet rá a gazda, mert indirekt uton a vaskartell folytán a gazda minden megvett gép- és eszközben megfizette már egyszer a gépgyárosoknak a vasanyag magasabb árát és ha most gépgyáraink lépnek kartellbe, újra csak a gazda fizeti meg a gyárak által mesterségesen felemelt árakat (egy és ugyanazon gépen).

A magyar gépkartell valószínűleg osztrák mintára lesz szabva. A nyilvánosan bevallott czél az lesz, hogy az egyesült gyárak a kapott összes megrendeléseket kontingentálják, felosztják maguk között eddigi forgalmuk tekintetbe vételével. Ugy a gyárak, mint különösen a gazdák között az a nézet van elterjedve, hogy minden egyes gyárnak megvan a maga speciális jószágú gépe s bár mindenfelét gyárt, mégis egyben exczellál, így mondjuk, hogy a legjobb vetőgépet, ekét, cséplőszekrényt, aratógépet ez vagy az a gyár csinálja. A nagyközönségnek ezt az értékelését a kartellmegállapodás is tekintetbe veszi s az egyes gyáraknak többet juttat a vélt specialitásból, amit viszont ezen gyár a többivel szemben vagy másfajta rendelés átengedésével, vagy esetleg készpénzzel kompenzál.

Igaz, hogy a gépgyárosok azt mondják, hogy a kartellel csak a nagy verseny folytán előállott nagyobb rezsit és a több ügynöki és rak-tartartási költséget mérséklék, de végeredményben mégis az a czél, hogy a gép előállítására az eddiginél kevesebb legyen, de az eladási ára vagy nagyobb legyen az eddigi áránál vagy legalább azon a nívón maradjon.

Az OMGE. ugyis mint erkölcsi testület mindig szívén viselvé a gazdák érdekeit, már eleve kell, hogy tiltakozzék ilyen, a gazdákat újabb teherrel fenyegető kartell ellen s a kormány-nál befolyását kell, hogy latba vesse, hogy amennyire lehetséges, megakadályozza e kartellt vagy ha nem sikerül annak létesülését megakadályozni, hathatós ellensúlyozásról kell gondoskodni, amilyen az ország több helyén szövetkezeti alapon felállítandó gazdasági gépgyár volna. Bár nemzetgazdasági szempontból nem helyes, ha az állam konkurrál magánvállalkozókkal, de ez esetben mégis indokolt volna, hogy a MÁV. gépgyára magát a kartelltól távol-tartva, ellensúlyozza annak mesterséges áremelését. Igaz, hogy a kormányhatalom magasabb adóztatással vagy súlyosabb tarifával sújthatná a kartelles gyárakat, de ez viszont hozzájárulna a géparak emelkedéséhez, amit viszont nagyrészt a gazda fizet meg.

A mezőgazdasági érdekképviseleti központnak ilyen mozgalmakkal szemben hasznos és üdvös szerepe lenne, ha már megalakult volna, de ez tudja isten mikor lesz. Janisch Lajos.

Dohánytermesztők panasza.

A „Köztelek” f. évi 11-ik számában egy dohánytermesztő tömören elmondja a magyar dohánytermesztők egyik legnagyobb és sajnos, nagyon is megokolt panaszát.

A t. szerkesztőség a dohányjövődék igazgató-ságától várja a felvilágosítást, miután azonban a számok bizonyítanak, akárki közli azokat és mert ezen bizonyító számokat én már összeállítottam, talán közzéteszi azokat a t. szerkesztőség. Annál inkább remélem ezt, mert az adatokat a „Statistika a dohánygyedáruságot illetőleg” című, a dohányjövődéki igazgatóság által kiadott munka egyes évfolyamaiból vettem ki.

A dohánytermesztők azt mondják, hogy ma kevesebb szivar és válogatott dohányt váltanak be, mint régebben.

A statisztikai adatok szerint az évente beváltott szivar és válogatott dohány mennyisége és

az össztermésnek általam kiszámított %-a volt 1878-tól 1906-ig.

Év	Termés kg.	Szivar kg.	Válogatott kg.	Az össztermés százalékában	
				szivar	válogatott
1878	35.217,535	700,835	—	1.99	—
1879	30.010,105	582,655	—	1.87	—
1880	64.394,551	903,867	—	1.41	—
1881	40.741,342	822,878	—	2.06	—
1882	47.569,534	521,102	—	1.07	—
1885	41.359,950	357,123	—	0.88	—
1886	30.639,798	2.217,9	—	0.88	—
1887	42.883,075	203,601	—	0.47	—
1888	34.352,730	216,607	1.789,649	0.58	4.66
1889	44.091,419	316,828	2.416,036	0.71	5.47
1890	39.485,547	74,905	1.631,213	0.18	4.13
1891	58.698,587	155,487	3.139,951	0.26	5.34
1892	48.062,770	61,119	1.854,594	0.12	3.85
1893	47.417,226	65,118	2.231,592	0.13	4.70
1894	30.598,281	19,316	986,342	0.16	3.22
1895	37.529,743	11,001	1.367,041	0.02	3.64
1896	41.570,353	17,236	1.138,639	0.04	2.73
1897	40.002,845	73,507	2.001,298	0.18	5.00
1898	40.834,591	16,233	1.066,370	0.03	2.61
1899	33.428,783	48,262	821,782	0.13	2.45
1900	54.777,959	47,692	1.310,956	0.03	2.39
1901	51.943,768	34,832	698,505	0.05	1.15
1902	4.691,817.5	7,915.5	192,295	0.019	0.46
1903	52.297,440	9,059	321,538	0.017	0.61
1904	35.829,582	7,180	153,390	0.02	0.42
1905	46.255,552	6,258	199,274	0.013	0.43
1906	59.415,563	11,831	294,253	0.019	0.49

Ezen táblázatból kétségbevonhatatlanul kitűnik, hogy az össztermésnek évről-évre csökkenő részét teszi ki a szivar- és a válogatott dohány; 1878-ban az össztermés 1.99%-a volt a szivar-dohány, 1906-ban 0.019%-a. A válogatott dohány 1888-ban, midőn ezen osztály behozatott, az össztermésnek 4.66%-át képezte, 1906-ban 0.49%-át.

A hanyatlás tehát igen jelentékeny. Az egyes osztályokról és az egyes osztályokért fizetett árakról az alábbi táblázat tájékoztat.

	1887/91.	1892/97.	1898/1900.	1901/03.	1904/06.
Szivar I.	104	104	95	95	100
„ II.	83	83	76	76	—
„ III.	76	76	—	—	—
Válog. I.	62	64	70	70	70
„ II.	60	60	—	—	—
I. a) }	49	49	52	60	60
I. b) }	—	—	—	52	52
II.	37	37	36	36	36

Az 1889. év előtt fizetett árakról a „Statistiká”-ban nincsenek adatok.

A két táblázat összehasonlításából kitűnik, hogy amint behozták a válogatott osztályt, nagyot csökkent a szivarosztály és amint összevonták a válogatott a) és b) osztályt és az I. osztályból a b) alosztályt állították fel, nagyot csökkent a válogatott osztályba beváltott dohány mennyisége. Amíg egyrészt az adatok azt bizonyítják, hogy évről-évre csökkenik, egyes nagyon csekély kivételektől eltekintve, a jobb osztályokba beváltott dohány mennyisége, másrészt az alábbi összeállítás azt bizonyítja, hogy a dohánybeváltási ára az össztermés átlagában nagyon kevésbé változik, ami változás tapasztalható, az az időjárástól származik.

A dohány q.-jának átlagos beváltási ára az 1875—1906. években volt:

	kor. fill.
1875-ben	37 92
1876-ban	35 50
1877-ben	35 22
1878-ban	37 —
1879-ben	35 28
1880-ban	37 36
1881-ben	36 36
1882-ben	36 26
1884-ben	35 50
1885-ben	33 48
1886-ban	35 92
1887-ben	35 70
1888-ban	34 42
1889-ben	34 84

	kor. fill.
1890-ben	37 22
1891-ben	36 96
1892-ben	36 18
1893-ban	35 92
1894-ben	33 06
1895-ben	35 60
1896-ban	33 10
1897-ben	35 86
1898-ban	35 34
1899-ben	35 74
1900-ban	36 95
1901-ben	36 48
1902-ben	35 60
1903-ban	38 74
1904-ben	38 96
1905-ben	40 10
1906-ban	38 99

Az utolsó 4 évben valamivel jobb ugyan az átlagos beváltási ár, azonban a javulás édeskevés, 1906-ban 1.06 K.-val nagyobb, mint 1878-ban. Ezen idő alatt ismételen emelték a dohánybeváltási árat. Kötelezővé tétetett a száritópaját és simitóházak építése, egyéb, a jobb minőség előállítását célzó intézkedés hozott be és ennek daczára ma sokkal kevesebb jó dohányt váltanak be, mint ezelőtt 25 évvel. Ennek csak két oka lehet: vagy az, hogy minél több gondot fordítunk a dohány termesztésére, annál gyengébb minőségű dohányt nyerünk, vagy pedig az, hogy minél jobban emelik a jobb osztályok beváltási árat, annál kevesebb dohányt sorolnak a jobb osztályokba. Azt hiszem, nincs kétség abban, hogy melyik az igazi ok.

Ezen, a dohánytermesztőre nagyon hátrányos körülményre már 1902. évben reá mutattam a „Mezőgazdasági Szemle”-ben anélkül, hogy az illetékes körök figyelembe vették volna.

Talán nem ártana, ha az OMGE. dohánytermesztési szakosztálya a közölt statisztikai adatok alapján foglalkoznék a kérdéssel.

Cserháti Sándor.

Német gazdák a szerződés-szegések ellen.

A német nagyipar óriási fellendülése nagy munkáshiányt okozott a mezőgazdaságban. A földműveléssel foglalkozó tömegek a városokba özönlöttek, ahol a virágzásnak indult ipar a mezőgazdaságnál jelentékenyen nagyobb béreket fizet. A bérekkel való versenyt a mezőgazdaság minden igyekezete daczára sem bírja és így valóságos pusztítást visz véghez az ott uralkodó munkáshiány.

A német gazdaközönség ezen válságos helyzettel szemben két irányban védekezik. Egyrészt igénybe veszi a mezőgazdasági gépeket, másrészt az idegen munkások tizezeit hozza ba a nyári munkára.

Habár az idegen munkaerőről való gondoskodás évtizedes fokozatos fejlesztéssel mintaszerűen van szervezve, mégis általános a gazdaközönség panasza a sok munkásszerződés megszegése miatt. Valóságos rendszerré fajult a szerződés-szegés, amely nagyon is érezhetően sújtja a gazdát, aki nagy költséggel, drága közvetítési díjjal, jelentékeny előleggel hozatja meg a munkást messze idegenből és a végén odavész nemcsak a költség, hanem sokszor a termés is. Ugyanis az idegen munkások előre tervezett szándékkal egy nap megszöknek, vagy a munkát megtagadják és beszegődnek gyárakba. Sokszor ez a legsürgősebb munkaidőben esik meg, amikor a gazda hamarosan be nem szerezheti a szükséges munkaerőt. Vannak olyan esetek, amikor az ügynök összejátsszik a munkásokkal és mert felelősséget nem vállal, leszerződötti őket valahová és mikor onnan megszöknek vagy valamiféle ürügy alatt összevesznek, akkor újra máshová szerződötti. Sokszor egy-egy ilyen csoport négyszer is szerződik egy nyáron. Az ügynök zsebre vágja a közvetítési díjakat, a munkások az előleget és a gazdaközönség károsodik. Hogy mily mértékben ho-

nosult meg Németországban a szerződés-szegés, azt legjobban bizonyítja, hogy 1907. évben csak Poroszországban 9000 mezőgazdasági munkás szegte meg a szerződést. Hol maradt a többi német tartomány?

A nagy munkáshiány és az azt még súlyosbító tömeges szerződés-szegés erélyes akcióra indította a német gazdaközönséget. A német mezőgazdasági tanács a múlt héten foglalkozott e kérdéssel és határozott álláspontot foglalt el. Az előadó rámutatott a tarthatatlan állapotokra, amelyek a szerződés-szegés folytán előállnak és a törvényhozás kötelességé teszi, hogy sürgősen és erélyesen védje meg a német mezőgazdaság érdekeit, melyek közösök és szoros kapcsolatban vannak a német népjólétével. Ha a törvényhozás — mondta az előadó — megvédi a német mezőgazdasági termést vámokkal, akkor intézkedjék az iránt is, hogy a termést le lehessen aratni és ne vesszen ott a szabad természet ölen. Különbséget kell tenni az ipari és mezőgazdasági szerződés-szegés között. Az ipari termelés nincs időhöz kötve és nem függ a természettől, időjárástól. Bármikor pótolható. De nem áll ez a mezőgazdaságnál, mely terminushoz kötött, mellyel ki kell használni a kedvező időjárást. Az elveszett termés pótolhatatlan és nemcsak a gazdát sújtja, hanem megdrágítja a nemzet életviszonyait, emeli a beváltást és így a nemzet vagyonát károsítja. Ha a német kormányok igazán szívükön viselik a német mezőgazdaság érdekeit, akkor sietnek a mezőgazdaság segítségére és véget vetnek a sok munkás szerződés-szegésének, mely maholnap válságba kergeti a német gazdákat. Az előadó végül indítványozza, hogy hozzák be az összes tartományok a külföldi munkások igazolójegyeit és tiltás meg, hogy bárki szerződés-szegő munkást felfogadhatson. A szerződés-szegőket pedig utasítsák ki. A határozati javaslat így hangzik:

„A német mezőgazdasági tanács elhatározza: 1. Azon tartománykormányok, melyek eddig a külföldi munkások részére a belföldi igazolójegy-rendszert be nem hozták, illetőleg az ilyen igazoló jegyek nélküli munkásokat ki nem utasítják, felkéretnek e rendszabály sürgős meghozatalára. 2. Határozzák meg a kormányok a büntetőtörvénykönyvben a szerződés-szegés megtorlását és sújtja az nemcsak a munkást, hanem minden olyan gazdát, aki szerződés-szegő munkást felfogad, illetőleg minden olyan ügynökséget, amely ilyen munkást közvetít.”

A porosz belügyminiszter képviselője a javaslatot magáévá tette és jelentette, hogy az összes kormányokkal tárgyalások folynak e rendszer meghonosítására. Eddig a munkásigazolványok rendszerét Meklenburg, Lippe és Oldenburg fogadta el és legközelebb megvalósítja, de rövid idő múlva egész Németországban meghonosítják. A miniszter képviselője nagy reményeket fűz az igazolványok behozatalához, melyeknek szigorú kezeléséről gondoskodás történik. Az ülésen több felszólalás történt. Voltak, akik a vidéki mezőgazdasági kamarák felállítását tartják szükségesnek, mások szociális reformokat sürgettek. A határozati javaslatot egyhangulag fogadták el.

Nem lesz érdektelen megemlékezni, hogy mikor a magyar törvényhozás a szerződés-szegésnek védelmére kelt és a németekhez sokkal enyhébb rendszabályokkal lépett föl a szerződés-szegő munkások ellen: a demokrata és szociálista sajtó ellenük való rágalommal szórta tele a világot. Különösen Németországban találtak kedvező talajra ezek a rágalomok. És ime, ma az eredmények erejével Németország igazolja a legerélyesebben a szerződés-szegések ellen való védekezés szükségességét.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	359
Az érejt gyümölcs	369
Külföldi szemle	370
Gazdatársadalmi mozgalmak	371
Irodalom	371
Levélszekrény	371
Gépkartell	372
Dobánytermesztők panasza	372
Német gazdák a szerződéseszek ellen	373
Vegyések	374
A m. kir. állandó borvizsgáló szakértőbizottság tagjai. — Gyászhir. — Gazdasági előadások. — A XXV. tenyészállatvásár. — A gazdák és az uzoratorvényjavaslat. — Visszaélés műtrágyákkal. — Összehasonlító vizsgálatok a gyapju rendement-ját befolyásoló tényezőkről. — Az első magyar sertés-hizlító részvénytársaság stb. — Bácskai kertésztelepek létesítése érdekében. — Házinyultenyésztés. — Apró hírek. — Gazdasági dátumok	375
Kereskedelem, tőzsde	375
Szerkesztői üzenetek	376

A m. kir. állandó borvizsgáló szakértőbizottság tagjaivá a földmivélségi miniszter Budapestre Agoston József kir. tanácsos, földbirtokost, Görgei Gyula cs. és kir. kamarás, földbirtokost, Lindmajer Ferencz sz.-fővárosi törvényhatósági biz. tagot, Koritsánszky János nyug. vinczellériskolai igazgatót és Forster Elek földbirtokost; Kolozsvárra pedig Jósika Gábor br. cs. és kir. kamarás, földbirtokost, Lázár István gróf földbirtokost, Szentkirályi Ákos dr. gazd. akadémiai igazgatót, Tokaji László, az Erdélyi Gazd. Egyesület titkárát és Veisz Józsefet, az „Erdélyi Pinceegylet” igazgatóját nevezte ki.

Gyászhir. Fáy Andor dr. nyugalmazott közalapítványi kir. alügyész, kir. közjegyző életének 56 évében f. hó 12-én Szászrégenben meghalt.

Gazdasági előadások a Közteleken. Február hó 22-én szombaton délelőtt 9 órakor kezdődnek a Közteleken a gazdasági előadások, melyeket Desseffy Aurél gróf, az OMGE. elnöke fog megnyitni. Az előadások három napon át tartanak. Miután az eredeti programban közölt délutáni kirándulások tervében változás történt, a „Köztelek” mai számának hivatalos részében közölt végleges programra ez uton is felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

A XXV. tenyészállatvásárra az előző számban közölték kívül f. hó 15-ig, a bejelentési határidő lezártaig még bejelentettek: szimmentháli szarvasmarhák: Fesztéts Vilmos gr., Bernrieder József, Hinkó János, Róth Mór, Griebisch Béla, Pajzs Gyula, Simon Pál, Somssich Imre gr., Bágya Ödön, ifj. Bíró Ferencz, Elek Ernő, Döry Hugó; hazai tájfajtát és keresztet: B. Szücs József, Kohn Samu és József, Lengyel Jenő, Somssich Imre gróf, Neizer Antal, Róth Lajos, Weinberger Arthur; borzderest: Griebisch Béla. A bejelentett szarvasmarhák összes száma 229 bika, 138 tehén meg üsző, melyek közül szimmentháli: 160 bika, 40 tehén és üsző; berni: 30 bika, 5 tehén; tájfajta és keresztet: 28 bika, 77 tehén és üsző; borzderes: 4 bika, 9 tehén; magyar: 5 bika, 6 tehén; bivaly: 2 bika, 1 üsző.

Angol husjuhót: Vámosmikolai urad. bérnökség. A bejelentett juhok összes száma 414 kos, 55 anya, melyek közül posztó- és szövetgyapjas: 35 kos, 14 anya; fésűs: 181 kos, 24 anya; angol husjuh: 178 kos, 12 anya; tejelő: 1 kos, 5 anya; keresztet: 19 kos.

Kecskét: Torkos Imréné. Bejelentettek összesen 2 drb. saanentháli bakot.

Hazai fajta sertést: Wenckheim gr. fiőrökösei, Wenckheim Frigyes gr. bekési és lébényszentmiklósi uradalmi. Külföldi fajtát: Frey Károly,

Mesterházy Ernő dr. A bejelentett sertések összes száma 394 kan, 158 kocza, melyek közül hazai fajta: 297 kan, 76 kocza, külföldi: 97 kan, 82 kocza.

A bejelentési határidő f. hó 15-én letelvé, a rendező-bizottság több bejelentést nem fogad el.

A gazdák és az uzoratorvényjavaslat. A Magyar Gazdaszövetség a múlt héten tartott igazgató-választmányi ülésén foglalkozott az uzoratorvényjavaslat. A javaslatot Szilárd Ferencz dr. ismertette. Előadó szerint a javaslat intézkedéseinek lényege abban áll, hogy az uzora minden nemét hivatalból üldözni rendeli és semmisnek nyilvánít minden uzorás jellegű ügyletet. Egészben véve a javaslat minden e kérdésben felmerült jogos kívánalomnak megfelel és kiegészítésre vagy módosításra talán csak a következőkben szorul: 1. a pénzbüntetés még nagyobb összegben állapíttassék meg, 2. mellékbüntetés gyanánt az uzoraperekben hozott marasztaló ítéletnek hirlapi közzététele is alkalmazást nyerjen, 3. a törvény világosan utasítsa a bírót arra, miszerint az uzorát hivatalból vegye figyelembe s valamely uzorás ügylet semmis voltát ítéletében a felek indítványa nélkül is kimondja, 4. a törvény kihágás gyanánt üldözze azt, ha valaki tapasztalatlanokat gabonaelvételre csábít vagy ilyen ügyletből eredő követelés biztosítására tudatlan személyektől váltót vesz. Az előadó javaslatát Darányi Béla, Löherer Andor, Kodolányi Antal, Förster Elek és többek hozzászólása után határozattá emelték.

Visszaélés műtrágyákkal. A „Köztelek”-nek a következő esetet hozták tudomására: Aufrecht Mór nagyszombati kereskedő egy galicziai gyárból szerez be nagyobb mennyiségű műtrágyát, részint jelzés nélküli, részint hamis, azaz a tényleges tápanyagtartalomnak meg nem felelő jelzéssel ellátott zsákokban. Nevezett kereskedő a jelzés nélküli zsákokat azután tetszés szerinti foszforsavtartalmat feltüntető jelzéssel látja el. A kereskedő vevőközönsége leginkább az értelmiség alacsony fokán álló kisgazdák, akiknek ő a zsákokon feltüntetett jelzés szerint megfelelő, tényleg azonban a jelzettnél sokkalta csekélyebb, ugyyszólván értéktelen műtrágyát árusít. Hozzátéve az üzlet a kereskedő részére busás hasznothajtó, az bizonyításra nem szorul, ellenben a kisgazda pénzéért értéktelen, tehát hatás nélküli műtrágyát kap, aminek eredménye az, hogy a műtrágyával való kísérletezést csakhamar abbahagyja. Ily módon egyszerűt károsodik a gazdaközönség, de hátrányt szenved a műtrágyakereskedelem is, mert a tisztességtelen verseny által diszkreditálva hiába igyekszik a műtrágya használatát, különösen a kisgazdákmal terjeszteni. Törvényeink világosan előírják, hogy a műtrágyát csak olyan zsákokban szabad szállítani, amelyen a műtrágyában lévő tápanyagtartalom számszerűen fel van tüntetve s míg a hazai gyárosok kénytelenek szigorúan alkalmazkodni ezen törvény rendelkezéseire addig az osztrák gyárosok, úgy látszik, büntetlenül üzik visszaéléseiket gazdaközönségünk és kereskedelmünk nagy kárára. A fentemlített és az ehhez hasonló visszaélésekre felhívjuk a földmivélségi kormány figyelmét, amelynek nemcsak joga, de kötelessége is az 1895. évi XLVII. t.-cz. értelmében hasonló visszaéléseknek elejét venni és azokat szigorú büntetések kiszabásával lehetlenné tenni.

Összehasonlító vizsgálatok a gyapju rendement-ját befolyásoló tényezőkről címmel egy érdekes tanulmány jelent meg Kovács Imre fővegyésztől. Szerző számtalan összehasonlító vizsgálat alapján kimutatja, hogy a magyar gyapju rendement-já lényegesen kisebb a külföldi gyapjuk rendement-jánál; tenyésztőink gyapjuprodukciójának e fogyatékságában rejlik oka annak, hogy e téren a külföldi textilgyárak igényeiket kielégíteni képesek nem lévén, a magyar gyapju külföldön való értékesítése nehézségekbe ütközik. A gyapju rendementjének foka szerző szerint a gazda hatáskörön

kívül eső körülményektől is függ, mégis a tenyésztőnek is van alkalma és módja — habár szűk keretekben is — azon javítani. A gyapju rendement-jára befolyással van az időjárás, a talaj, takarmányozás és tenyész kiválasztás. Az első két tényezőre csak kis mérvben folyhat be a gazda, az okszerű takarmányozás és tervszerű tenyész kiválasztás azonban már a gazda feladata s Kovácsnak is kiadott művében az az intenciója, hogy a tenyésztőknek bebizonyítsa, miszerint — bár kis mértékben — de módjában van a termelt gyapju rendementjének javítása.

Az első magyar sertés-hizláló részvénytársaság XXXVIII. évi jelentése a budapest-köbányai sertésüzlet állapotáról 1907-ben. A szokásos évi jelentés megjelenévé, attekintést nyújt Magyarország a múlt évben lebonyolított sertés-kereskedelméről, mely szerint a forgalom hazai sertésekben a múlt évit valamivel meghaladta. Amennyiben a szerbiai behozatal általánosan ismert okoknál fogva teljesen szünetelt, de mégsem fejlődhetett ki teljes mérvében a felhajtás körül felmerülő szigorú korlátozások miatt, melyeket sertés-tenyésztésünk fellendítése szempontjából — jelentés szerint — enyhíteni kellene, különben ennek súlyos következményeit a termelő és fogyasztóközönség lesz kénytelen viselni. A hazai sertés-tenyésztés anyagában javult, a mennyiség azonban nem áll arányban a népesség szaporodásával, minek következtében a hizlalandó anyag a lefolyt évben is igen drága volt s így természetesen a hizlálás sem igen volt rentabilis. Sertés-kereskedelmünket erősen érintik a vámkülföldre való kivitelünk teljes szünetelése, aminek oka a bevétel járó formalitásokban rejlik. A jelentéshez mellékelt kimutatás szerint belföldi sertésforgalmunk a múlt évben a következő volt: ide Köbánya szállított 102,738 drb (1906-ban 177,501 drb). Elszállított Budapestre: 16,902 drb (69,995). Belföldre 36,957 drb (48,808). Bécsbe 18,243 drb (28,547). Osztrák tartományokba 6242 drb (9862). Feldolgoztott 340 drb (1211). Összesen felhajtott 78,684 drb (1906-ban 158,465 drb), 1907-ben tehát 79,781 drb sertéssel szállított kevesebb. Ennek megfelelőleg alakultak az árak is, amennyiben 1906-ban az elért legmagasabb ár 128'9 fill. volt, 1907-ben pedig a minimum volt 133'84 fill., a maximum pedig 136'69 fill. A felhozott sertések értéke az 1906. évi készlettel együtt az elfogyasztott eleség hozzászámításával 18.478,070 K., az elszállítottaké pedig a jövő évre átvitt készletek levonásával 15.381,600 korona volt.

Bácskai kertésztelepek létesítése érdekében Balaton Gyula dr. főszolgabíró egy kérvénnyel járult Darányi földmivélségi miniszter elé. Kérvényében megkapó közvetlenséggel festi járásának közigazgatási állapotát. Biz ez szomorú kép, különösen ha meggondoljuk, hogy kevés főszolgabíró lehet az országban, aki az író saját járásáról vett fotografus felvételeiben saját járására is ne ismerhetne! Az általános és következetes elszegényedés, eladósodás s óriási mérvű kivándorlás az a kép, amit a miniszter elé tár. A szerző kéri a miniszter pártfogását s a mi támogatásunkat. Kívánságának im készséggel teszünk eleget s bizonyára a miniszter sem vonja meg kérvényezőitől hathatós támogatását, annál is inkább, mivel Balaton ur konkrét javaslatokkal áll elő. Bajaink általánosan okának azt találja, hogy „a mi agrárállamunkban nem létezik agrárpolitika, mert háttérbe szorítja azt a merkantilisták és industrialisták kapzsi erőszakosága”, vagyis az agrárérdekek nem részesülnek oly anyagi támogatásban, mint a merkantil érdekek; s kérvényének point-je épp ily anyagi támogatás kieszközölését célozza. Szóban lévő járásban ugyanis a helyi viszonyok kényszerítő hatása következtében a búzán és tengerin kívül egyebet nem termelnek, mely állapotnak természetes következménye az általános elszegényedés és a kivándorlás, holott e bajokon le-

hetne segíteni Bács-Bodrog megye sok tekintetben előnyös helyzeténél fogva az általa ajánlott módon: a vízhasznosítással. Beadványában arra kéri tehát a minisztert, hogy anyagi támogatással eszközöltesse a vizrajzi helyzeténél fogva kerteszelepek létesítésére különösen predestinált megyében a csatornázást és a már kisbirtokosok által eddig létesített ily öntözésre önköltségen berendezett kerteszelepeket állami költségvetéssel támogassa s hasson oda, hogy az Óbecse-zombori helyjédekü vasutainak hallatlan magas szállítási tarifái ne tegyék lehetetlenné a már produkált termények értékesítését és egy vidék gazdaságának belterjes irányban való fejlődését. Magunk részéről Balaton Gyula dr. főszolgabíró kérvényét, mint nagyon is megokoltat ajánljuk az illetékes körök figyelmébe. Mint örvendetes jelenségről kellett e kérvényről megemlékeznünk, amennyiben egy szebb jövőre jogosít az a tény, hogy ıme a közigazgatás vezetői is felismerik és méltatják a közigazgatás körébe vágó mezőgazdasági érdekeket.

Apró hírek. Tengericsutkaliszt kivitele. Az örült tengericsutkaliszt kivitelének esélyei igen kedvezők, amennyiben a szállítási költségek csekélyek. Németországban élénk kereslet tárgyát képezi, 6—6.75 K.-t fizetnek mm.-jáért, a szállítást 2 K.-nak véve, 4 K.-ért netto lehet értékesíteni.

Fedeztetési díjak. A bábolnai, mezőhegyesi és fogarasi m. kir. állami ménesekben felállított törzsmének után fizetendő fedeztetési díj 1908. évre általánosságban 50—100—200 koronában állapított meg.

Gazdasági dátumok. 1908. február 1-től április 15-ig szeszifóző tanfolyam szeszgyárvezetők részére a kassai m. kir. gazdasági akadémián.

1908. február havában nagyszabású tenyészszarvasmarha- és lókiállítás Zsombolyán.

Március 23. Tenyészszarvasmarha- és bikavásár Gyöngyösön.

Április 1—2. Tenyészbika- és kanvásár Szombathelyen.

Április 11—30. Elelmezési, háztartási és konyhaművészeti kiállítás Temesváron. Bejelentési határidő márczius 15.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főcélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért

minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segítkezik. Az intézet egy cserü levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

NYILTTÉR.)*

A Bőr- és Lithion-tartalmú, természetes és vasmentes

Salvator-forrás

Kitünő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek harajainál.

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Salgó-Lipózi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rüdöfokort 8.

Megjelent!

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
az O. M. G. E. Igazgatója a G. E. O. Sz. Titkára

szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár

1908. évi folyama

A „Köztelek Zsebnaptár” tizennegyedik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel 4 korona.

Megrendelhető a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában Budapest, IX., Üllői-ut 25.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Egy kilátásba vett nagyobb termelés elmaradása folytán ajánlunk 300 q megbízható

kendermagot

magas növés és legalább 88% csiraképeség garanciával.

Szegedi kenderfonógyár részvény-társaság Szegeden.

329

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonasztyálynak tudósítása a „Köztelek” részére.)

Változókéony időjárásban van részünk, hidegebb napok enyhébb 7—8 fokos temperaturával váltják fel egymást. Helyenként havazások is fordultak elő. Az üzleti forgalomban nagyobb mérvű változások nem jutottak érvényre. A világpiacozon az üzleti irányzat lanyha. Amerikának és Argentínának kivitele emelkedett. A kontinentális piacozon Angolországban az irányzat szilárdabb volt s csak a hét vége felé csökkentek az árfolyamok. A bevétel emelkedett és nagyobb volt az összes kenyérmagvakban, mint az előző évben. Franciaországban kedvező időjárási viszonyok uralkodnak, csapadék volna kívánatos a vetések alá elég jó, az árakban csekélyebb ár-csökkenés jutott érvényre. A német piacozon igen nehézkesen alakult a forgalom, igen nagy a kínálat argentiniai búzában.

Oroszországban emelkedett a kivitel. Az érkező jelentések szerint az argentiniai piacozon Oroszország nagyobb vásárlásokat teljesít, ugyszintén a balkánvidéki államokban is. Törökországban a rossz termés folytán egyes kerületekben éhínség is van és így ezen kerületek nagyobb mérvű bevételre szorulnak. Ausztrália és India exporttevékenysége ebben az esztendőben nem oly jelentékeny, mint az elmúlt évben és csak Észak-Amerika piacoziról történtek nagyobb mérvű elhajózások.

Mindezen körülmények befolyást gyakorolnak az árak alakulására s főleg az argentiniai nagy fölöslegre számítanak a világ kenyérmagzsutkségeletének ellátása tekintetében. A mi árainkra ezek a körülmények lényegesebb hatással nincsenek, készleteink igen jelentéktelenek. Az osztrák állomásokról Morva és osztrák piacozokról csökkent az utóbbi időben a kínálat. A budapesti malmok az üzemredukezióra nézve véglegesen meggyeztek.

Az egyes gabonanemtek árainról és az azokban végbement változásokról napi jelentéseinkben számolunk be.

Nemzetközi gabonapiacz 1908 február 14-től 1908 február 19-ig.

Kelet	Effektiv árak										Határidős árak						
	Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odesza	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago		
Buza	18	23.93	20.72	26.—	18.70	26.76	20.63	18.06	—	16.40	21.60	Február	23.50 ¹	18.67 ²	24.76 ³	21.44 ^{2a}	17.08 ²
	14	24.10	20.22	26.10	23.70	26.76	20.94	18.32	—	16.40	21.60	Márcz.	20.56 ⁵	18.69	24.76 ⁴	20.94	—
Rozs	18	20.30	—	21.70	21.—	24.19	16.88	—	—	—	18.75	Február	20.58 ¹	—	23.94 ²	16.70 ^{2a}	—
	14	20.50	—	21.80	21.—	24.19	17.12	—	—	—	18.75	Márcz.	17.78 ⁵	—	23.86 ⁴	16.88	—
Zab	18	16.50	—	17.60	16.40	22.12	—	—	—	—	—	Február	15.64 ¹	—	19.88 ²	—	—
	14	16.60	—	17.70	16.40	22.12	—	—	—	—	—	Márcz.	—	—	—	—	—
Tengeri	18	13.65	14.81	14.90	16.70	19.42	—	13.70	11.92	11.35	—	Február	13.44 ²	—	17.40 ³	—	11.92 ²
	14	13.75	14.81	15.—	16.70	19.42	—	13.76	11.93	11.35	—	Márcz.	—	—	—	—	—
Arpa	18	15.40	—	18.60	18.50	25.96	—	—	—	—	—	Február	13.58 ²	—	17.72 ²	—	11.98 ²
	14	15.40	—	18.80	18.50	25.96	—	—	—	—	—	Márcz.	—	13.78	—	—	—

Jegyzet: 1) április. 2) május. 2a) május—aug. 3) július. 4) október.

Napijelentés a gabonatözsédről.
1908 február 18.

A buzaár, sajnos, ugyanazon vigasztalan képet nyújtja, mint hetekkel ezelőtt. Kínlat ugyan jelentéktelen, de a vételkedv még csekélyebb ily körülmények között, összesen 3000 q. buza adatott el 10 fillérről olcsóbban, mint tegnap.

Rozs. Csendes, kisszerű eladások 1980 K. paritás mellett jöhetnek létre.

Árpa forgalom nélkül.

Tengeri lanya és 1330 K. mellett értékesíthető Budapest távolságban.

Zab 20 fillérről olcsóbb, eladások szórványosan fordulnak elő.

Eladott:

Buza, Tiszavidéki: 100 mm. 73 k. 24 K. — f. 100 mm. 78 k. 24 K. — f., 100 mm. 77 k. 23 K. 85 f., 300 mm. 75 k. 23 K. 05 f.

Fejérmegyei: 100 mm. 79 k. 23 K. 60 f.

Pestvidéki: 150 mm. 79 k. 23 K. 90 f., 500 mm. 77 k. 23 K. 60 f., 100 mm. 77 k. 23 K. 20 f., 300 mm. 75 k. 23 K. 10 f., 400 mm. 75 k. 23 K. — f.

Felsőmagyarországi: 200 mm. 78 k. 23 K. 55 f.

Zab: 200 mm. 15 K. 80 f., 100 mm. 16 K. — f.

Tengeri: 300 mm. 13 K. 25 f., 200 mm. 13 K. 50 f., 100 mm. 13 K. 60 f., 400 mm. 13 K. 35 f.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1908 áprilisra	23.40 K.
" 1908 októberre	20.50 "
Rozs 1908 áprilisra	20.00 "
" 1908 októberre	17.70 "
Zab 1908 áprilisra	13.40 "
Tengeri 1908 májusra	15.60 "
Repcze 1908 aug.—szeptemberre	" "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. február hó 18-án, A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 133 szekér réti széna, 30 szekér muhar, 20 szekér zsupszalma, 13 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 9 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, — zabosbúkköny, köles stb.), 500 zsák zsecska.

A forgalom élénk.

Árak állérekben q-ként a következők: réti széna 680—840, muhar 780—860, zsupszalma 600—840, alomszalma 400—480, takarmányszalma —, kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 440—580, zabosbúkköny 770—800, lőhere —, zöld luczerna 500—800, köles —, sarju 640—660, szalmaszecska 500—800. Összes kocsiszám 215. Összes súly 258,100 kg.

Szeszüzlet.

Változatlan élénk kínlat mellett a szeszárok azonnali szállításra valamivel olcsóbban, későbbi szállítása változatlanul jegyznek.

Elkelt finomított szesz adózva 165 K., adózatlanul 66 K.-ig azonnali és februári szállításra.

Riesztószesz adózva 162.50 K., adózatlanul 63.50 K. nagyban és 0.50—1 K.-ig drágábban kicsinyben.

Denaturált szesz változatlan kereslet mellett 55.50—56 K.-ig kelt el nagyobb tételeknél hordóval együtt kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről a kínlat élénkebb volt és prompt szállítási nyersszesz 58 K., későbbre 58.50 K.-ig kelt el ab termelő állomás.

Budapestben a kontingens nyersszesz ára 61.50—62.50 K.

Budapesti jegyzés

	nagyban	
	koronákban	
Kontingens nyersszesz	61.50—62.50	
Finomított szesz adózva	165—165.25	
" " adózatlan	66—66.25	
Riesztószesz adózva	163—163.50	
" " adózatlan	64—64.50	
Nyersszesz adózva	163—163.25	
Denaturált szesz	55.50—56—	

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete árusztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Fémpiacz. A londoni fém-tözsden ezen a héten nagyobb változásokat észlelhettünk. Vörösrézben ugyanis nagyobb áresés állott be és ezt arra vezetik vissza, hogy a mérvadó bányák jelentékeny mennyiséggel jöttek a piacra és eladásukat folyton visszamenő árak mellett is eszközölték. Jelenleg a finom vörösréz ára csak csekély különbséggel nagyobb, mint a tözsden jegyzett szokványrész ára. Holott előbb állandóan nagy volt az árkülönbözet. Önban ellenben Amerika mint élénk vásárió tűnt fel és a multheti emelkedett árak most is megmaradtak. Horgany a bekövetkezett konvenczió folytán emelkedett, szilárdabb volt és ólom is szilárd irányzatban haladt.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. A lisztüzlet az elmúlt héten sem vált kedvezőbbé. Számottevő eladások nem történtek, daczára annak, hogy a mulmok árakat mérsékelték és tényleges üzlet esetén hajlandóknak mutatkoztak volna további engedményekre.

Rendelkezők gyéren érkeznek, de remélik, hogy a közeli hajózás megnyitásával a helyzet legalább a készletek tuizsufolása tekintetében változni fog.

Heti lisztforgalom 47,099 q. volt.

A fővárosi mulmok átlagos buzaaszt jegyzései 100 kg.-ként Budapestben, elegysúly tisztasulyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	34.80	34.40	34—	33.60	33.20	32.80	31.80	30.20
			7 ¹ / ₂	7 ³ / ₄	8			
			28.20	24.80	16—			

Rozslisztárak:

Szám:	O.	O/L.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	31.20	30.60	30—	29.40	28.80	27.60	25.80

Korpa. A gabona- és lisztüzletben egyre tartó lanyhulás a korpaüzletben nem vált teljesen érezhetővé, mi egyrészt a folyton tartó fogyasztásnak, másrészt pedig a mulmok üzlemdredukeziója folytán előállott kevesebb gyártásnak tulajdonítható.

Németország a magas árakra való tekintettel nem vásárolt semmit.

Heti korpaforgalom 12,162 q. volt.

Az abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa prompt szállításra	12.30—12.20
Goromba "	12.30—12.20
Finom korpa 1908. febr.—május száll.	12.70—12.60
Goromba "	12.70—12.60
Finom korpa 1908. szept.—decz. száll.	10.80—10.60
Goromba " 1908. " " "	11—10.80
Rozskorpa	12.80—12.60
Árpáda és árpáderce	13.80—13.60
Malomkonkoly	12.60—12.50
Budapesti gyári repczepogácsa	14.60—14.50
Derby melasse ab Haván v. Pozsony	11.40—11.30
Szárított moslék zsák nélkül	14—13.90
Malátacsira	13.20—13—
Szárított répaszelet	13.40—13.30
Szőrplé 48—50% cukortart. hordó nélkül	10.60—10.50
ab cukorgyár	

Hideghus-vásár az Orzi-uti élelmi piacon 1908. év február hó 18. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 24 árus 70 drb sertést, 1 árus 4 drb süldőt, 2300 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 900 kg. hájat.

Videkről és pedig — drb sertést.

Forgalom közepes. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 132—180, süldőhús 1 kg. 144—180, füstölt sertés-hus 1 kg. 136—176, szalonna zsirnak 1 kg. 124—136, füstölt szalonna 1 kg. 152—176, háj 1 kg. 140—152, disznózsír 1 kg. 152—160, kocsonyab és 72—100, füstölt sonka 1 kg. 180—200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-ter élelmi piacon 1908. év február hó 18. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 52 árus 25 drb sertést, — árus 15 drb süldőt, 2500 kg. friss húst, 900 kg. füstölt húst, 700 kg. szalonnát, 500 kg. hájat.

Videkről és pedig összesen 272 drb sertést, 33 süldőt.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 128—132, 1 q 112—116 K., süldőhús 1 kg. 120—144, füstölt sertés-hus 1 kg. 160—180, szalonna zsirnak 1 kg. 124—128, füstölt szalonna 1 kg. 160—180, háj 1 kg. 136—144, disznózsír 1 kg. 156—180, kocsonyab 1 kg. 72—80, füstölt sonka 1 kg. 180—220 fillérig.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendők.)

Öreg nehéz	(páronként 400 kg. felül	fillérig
Öreg közép	" 300—400 "	"
Fiatal nehéz	" 320 kg. felüli súly	118—120 "
" közép	" 250—300 kg.	120—121 "
" könnyű	" 250 kg.-ig	121—122 "
Szerbiai nehéz	" 251—320 kg.-ig	"
" közép	" 260 kg. felüli	"
" könnyű	" 240—260 kg.	"
" könnyű	" 240 kg. terjedő súlyban	"

Irányzat: csendes.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 február hó 17.

Felhajtás összege:		Minőség szerint:	
	drb		drb
Hízott marhában felhajtás	2841	Hízott marha	2841
Csontozni való marhában felhajtás	702	Legelőmarha (Wiedev.)	—
Összesen	3543	Csontozni való	702
Eladatlan maradt	16	Összesen	3543
Nem szerint:			
Származási hely szerint:		Ökör	
Magyarországi	2011		1992
Galicz. s. bukovinai	110	Bika	843
Osztrák tartományokból	1422	Tehén	672
Összesen	3543	Bivaly	36

Árak (100 kilogrammonként élő súlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hízott ökör	80—86	67—79	56—66
Galiczai hízott ökör	85—90—92	75—84	70—74
Tarka hízott ökör	86—94—95—102	78—85	72—77
Bikák	54—70—72—78		
Hízott tehén	56—76		
Legelőmarha			
Kisgazd. hízó ökör	46—52		
Bivaly	46—56		

Irányzat: élénk, prima ökör 1—2 kor.-val, közép minőségű ökör 2—3 kor.-val drágult. Bika vásáron 2—4 koronával olcsóbb.

Szerkesztői üzenetek.

G. Gy. Pa-Novák. Cikkét már levele vétele előtt közreadtuk és így a leveleiben közölt helyesbítéseket öszinte sajnálatunkra már nem közölhetjük.

S. I. Tessék a „Magyar kölcsönös állatbiztosító társasághoz” (Ülői-ut. 9.) fordulni közvetlen felvilágosításért.

K. L. Alsó-Németi. A gyakorlati gazdatiszti szakvizsgát most már nem teheti le, mert a mult évben tartották az utolsó.

Többeknek. Már számtalanszor megirtuk úgy a szerk. üzenetek, valamint a Levélszekrény rovat „tudnivalóiban”, hogy mi semmiféle közvetítéssel nem foglalkozunk. A termények és állatok beszerzését illetőleg tehát vagy lapunk hírdetési rovatát sziveskedjenek igénybe venni, vagy pedig forduljanak felvilágosításért a M. Mezőgazdák Szövetkezetéhez Budapest, V., Alsótmány-u. 38.

Meinl Gyula
Budapest,
II. Kossuth Lajos utca 1.

**Kávé behozatal
téma behozatal
kakaó és csokoládé.**

Posta-küldemények Magyarországon minden helységébe.
Kerjen árjegyzéket ingyen és bérmentve.

TAKARMÁNYRÉPAMAGOK
ÚJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZTVE.
WOHANKA-FÉLE JAVÍTOTT

ECKENDORFI, MAM, MUTH, OBERNDORFI
 TENYÉSZTÉSE VEGYI FAJVALASZTÁS ALAPJÁN.
 NAGY TÁPANYAG-TARTALOM és TÖMEGTERMELÉS
 ~ SZAVATOLÁS MELLETT ~
WOHANKA és TÁRSÁBUDAPEST
 V. YÁCI-KÖRÜT 76.

Eladó birtok!

Somogy megyében, közel vasúthoz, 1500 m. hold gazdaság, saját kezelés alatt, elegendő és jó épületekkel, szép kastélyllyal, felszereléssel együtt 430.000 forint.

BEYER KÁROLY, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
 Telefon 12-85. 272

Értesítés.

A cs. és kir. ó-dalmandi csikótelep (posta és vasutállomás Kocsola-Ódalmand) megvételre keres vetőmagnak

7 waggon burgonyát.

Ajánlatok mintával, az ár és faj megjelölésével **folyó évi márczius hó 1-ig** nevezett csikótelep paranesnokságának küldendők.

Szállításhoz katonai fuvarlevél adatik.

324

Az ódalmandi cs. és kir. csikótelep kezelőbizottsága.

Szalma

10,000 métermáza buza- és rozsa-, 2000 mm. árpa- és zabszalma eladó. A téli szalma 300, a nyári 500 kor. 100 métermázsánként (egy waggon) waggonba rakva, a vevő ponyváival lekötvé préselt állapotban. Oly reflektánsok, kik saját gőzpréssükkel préselhetnek, a téli szalmát 250 kor.-ért kaphatják waggononként.

= Nád =

1000 kévénkint 240 kor. waggonba rakva, vevő ponyváival lekötvé. Egy waggonba, annak nagysága szerint 1000-1300 kévé rakható be.

Az árak ab vasutállomás Székelyhid értendők az árnak előleges beküldése mellett

Gróf Stubenberg József

: székelyhídi uradalmának számtartól hivataia :

Eredeti Kirsche-féle „IDEAL” takarmányrépamag

a Deutsche Landwirtschaftliche Gesellschaft által rendezett takarmányrépa-termesztési versenyen „ezüst érem”-mel lett kitüntetve. Előnyei:

legnagyobb terméshozam,
legmagasabb tápérték-tartalom,
nagy tartósság, legkönnyebb kiszedés.

Vegyi vizsgálat cukor- és szárazanyag-tartalomra saját laboratóriumában

1905-14,000
 1906-18,000 elit anyaréparól.
 1907-24,000

Vezérképviselő és főraktár Magyarország és társországi részére:

DUKES és HERZOG BUDAPEST, VÁCZI-KÖRÜT 74. SZ.

Megrendelhető még: **Mühle Vilmos, Temesvár.**
Kontsek Géza, Debreczen.

Mindennemű

OLAJPOGÁCSÁK

valamint répaszelet, korpa s egyéb erőtakarmányok legolcsóbb árakon kaphatók

Mezőgazdasági Áruhitelbanknál
 Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

Szőlővessző-eladás.

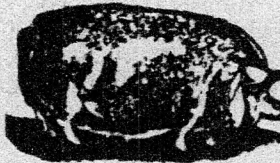
A Pallavicini Sándor őgróf hitbizományi uradalmának percsőrai filloxeramentes szőlőtelepén eladó:

300,000 drb sima vessző Olasz Rizling,
 170,000 " " " Ezerjő,
 230,000 " " " Kövidinka,
 10,000 " " " Nagyburgundi,
 8,000 " " " Kék Kadarka,
 8,000 " " " Oportó.

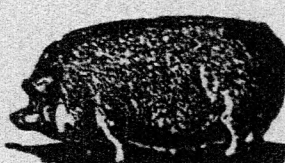
Ezrének ára 6 kor. csomagoláson kívül kisteleki állomásra szállítva. Posta: Cs.-Sövényháza. Percsőrai gazdaság. 311

Sertéseladások és vételek legjobban és legpontosabban eszközöltetnek sovány egy hizott állapotban

URL REZSŐ

sertésbizomány nál Budapest, VIII., Berkocska-u. 12.
 Telefon: 97-05 Interurbán.

Felvásárlásnál készséggel szolgálunk.

**„WELLKOMME”
 VETO-ZAB**

a legbőtermőbb és legnehezebb fehér, kiváló minőségű zabfaj, nagyon igénytelen, jó és puha takarmányszalmája meg nem dől. Ára, vevő által bérmentve küldött zsákban, (Csempezkopács, Máv., vagy Dömötöri, Déli) vasutállomásra szállítva 100 kilogrammonként: 500 kilogrammon felül 20 korona, 500 kilón alul 24 korona. Megrendelések intézendők: **Gazdasági intézőség, Nemeskolta, Ves megye, u. p. Csempezkopács.** Kivánatra minta bérmentve küldetik. 312

Kik ajánlják és kik nem ajánlják a selektált (kiválogatott) anyarépákról nyert és impregnált MAUTHNER-féle TAKARMÁNYRÉPAMAGOT ?

Ki nem ajánlja az impregnált répamagot?

A répamaggal kereskedő
konkurrenczia.

Miért nem ajánlja a konkurrenczia ?

Mert a konkurrenczia **selek-
tált** anyarépákról nyert és im-
pregnált répamagot **nem
árusíthat**, a mennyiben a
4212. sz. magyarországi szaba-
dalom **kizárólagos tulajdo-
nosa a Mauthner Ödön
czég termelője.** Ezen okból
**a konkurrenczia
idei árjegyzéké-
ben a következő-
ket közli :**

Az Országos Magyar Gazdasági
Egyesület növénytermelési szakosz-
tálya tavaly egyhangulag azt hatá-
rozta, hogy az *ugynevezett*

*impregnált
répamagot
a magyar gazdaközönségnek
megvételre
nem ajánlja.*

Miképpen nyilatkoznak a

nem érdekeltek,

kik egyszersmind a növénytermelési téren **legkiválóbbaknak
elismert szaktekintélyek ?**

A „Köztelek“ 1908 február 12-iki számában az ott rovatolt 88. számú kérdésre
Kerpely Kálmán, a debreczeni gazdasági akadémia igazgatója a következők-
ben válaszolt :

Felelet a 88. sz. kérdésre. Annyi tény s azt magam is tapasztaltam, hogy az
impregnált répamag hamarabb kikel és a vetés sűrűbb, egyenletesebb fejlődésű.
Igaz, hogy ebből még nem következik az, hogy nagyobb termést is adjon, mert kedvező-
zőbb időjárás esetén a fejlődési különbségek az impregnált s impregnálatlan mag
vetése között hamarosan elenyésznek. Miután azonban a répa fejlődésének kezdetén
legkényesebb, a gyors kelés és sűrű fejlődés csak előnyül tudható be. Igaz, hogy
ezen előny akárhányszor nem talán az impregnálás eredménye, hanem az impreg-
nálásra használt maggomoly kitünő fejlettségének, I-ső rendű minőségének a követ-
kezménye, de ezen körülményt az impregnált mag hátrányul betudni legalább is
helytelen lenne. **K. K.**

A „Köztelek“ 1907 február hó 27-iki számában **Linhart György magyaróvári
gazdasági akadémiai tanár**, a növényélet- és kórtani állomás vezetője az impreg-
nált répamagról a következő felvilágosítást adja :

„**Répamag impregnálása.** (Felelet a 148. sz. kérdésre.) A Jaensch & Comp.
quedlinburgi czég által már évek óta forgalomba hozott impregnált répamag, amely-
nek elárúsításával hazánkban Mauthner Ödön budapesti czég foglalkozik, már hosszú
idő óta jó hírnévnek örvend főleg azért, hogy a mag gyorsan és egyenletesen kel
ki. A gyors kikelés következtében a fiatal répanövénykéek gyorsabban és erőteljeseb-
ben fejlődnek, aminek folytán többnyire kevesebbet szenvednek a gyökérfekélytől és
a földi bolhától. Eme előny különösen akkor szembeszökő, ha az időjárás avagy a
talaj elégtelen nedvességtartalma kevésbé kedvező a vetés gyors fejlődésére. Ez oly
elvitázhatatlan tény, amelyet tagadni nem lehet.

A Jaensch-féle impregnálási eljárás abban áll, hogy a répamagot kénsavval és
klórgázzal kezelik és azután szárítják. Az impregnálás folytán a répamagoly külsején
tapadó és a külső burokrész belsejében levő káros élősködők (Phoma, bakteriumok
stb.) csirái elpusztulnak s a mag csirázási esélye növeltetik, amihez az impregnálást
követő szárítás is nagy mértékben hozzájárul.“ **L. Gy.**

Kik ajánlják?

Eckendorfi, oberndorfi sárga és vörös. Az
impregnált 8 nappal előbb kel, mint a nem
impregnált. A nem impregnált hozama csekélyebb.
Törökszákos, 1907. december 7.

Rósa József,
nagybirtokos.

Oberndorfi. Kötött szikes talaj. A nem im-
pregnált 4—5 nappal később kelt ki, mint
az impregnált. A nem impregnált termése gyen-
gébb volt és fejlődésben sem érte el az impreg-
náltat.

Szentpeterszeg, 1907. december 2.

Bereczky László,
urad. gazdatiszt.

Sárga eckendorfi. Humus homokos talaj. Az
impregnált 5—5 nappal előbb kelt és 30
métermázsával nagyobb hozamot adott holdan-
ként.

Galdovo, 1907. decz. 10.

Gróf Erdődy uradalma.

Kik ajánlják?

Oberndorfi és olajbogyó. Kötött fekete talaj.
Az **impregnált** mag 10—12 nap alatt egyen-
letesen és erőteljes palántákkal kelt ki. Hason-
líthatatlanul jobban kel és erőteljesebben fejlődik
a nem impregnáltnál. Hozama holdanként kb.
60 métermázsával nagyobb.

Feketegyőrös, 1907. december 3-án.

Nadányi Miklós,
földbirtokos.

Ez idén kivétel nélkül csakis **impregnált**
répamagot vetettünk, minthogy több évi kísér-
letek által e magnak gyorsabb csirázásáról
győződöttünk meg a nem impregnált maggal
szemben, valamint arról is meggyőződöttünk,
hogy az impregnált mag után nagyobbak a ter-
mések is.

Pozsony-Förév, 1907. decz. hó 18-án.

Gróf Csáky Ödön
uradalmi intézősége.

Kik ajánlják?

Sárga eckendorfi. Kötött fekete agyagos talaj. Az **impregnált** 5-6 nappal előbb kel és nagyobb termést adott, mint a nem impregnált. Pata, 1907. decz. 5.

Horváth Tholdy Rudolfné grófnő.

Sárga oberndorfi. Kötött fekete föld. Az **impregnált** előbb fejlődött, mint a nem impregnált és holdanként 50 métermázsával nagyobb termést adott.

Hajdu-Nánás, 1907. nov. 30.

Berencsy Gyula,
földbirtokos.

Sárga olajbogyó **impregnált** és nem impregnált. F-hér olajbogyó nem impregnált. Fekete homokos talaj. Az **impregnált** mag 2 nappal előbb kelt ki. Impregnált magból holdanként kb. 2 kilóval kell kevesebb vetőmag, mert gyorsabb fejlődésű lévén, a kis növény jobban ellentáll a botba és hangya pusztításának és így biztosabban fejlődik. Három évi kísérletezés alapján mondhatom, hogy az **impregnált** maggal bevetett táblák holdanként kb. 20-36 métermázsával több termést adtak, mint a nem impregnált maggal bevetettek.

Pusztavacs, 1907. december 14.

Szász Coburg-Gothai Fülöp herceg pusztavacsi főintézősége.

Vetettem **impregnált** oberndorfi répa-magot, ezenkívül nem impregnált magot is használtam. Az **impregnált** magnak előnye az egyenletes kelés és erőteljesebb fejlődés.

Bagamer, 1907. december 16.

Bárdos Ödön,
számtartó.

Sárga olajbogyó. Agyagos homoktalaj. Tapasztalatom szerint a nem **impregnált** mag később kel 8-10 nappal is. 15-20%-kal több hozamot ad az **impregnált** mag, mely korai kelésének következménye.

Homok-Terenne, 1907. decz. 4.

Horváth Bertalan,
nagy birtokos.

A gazdaságunkba Öntől szállított **impregnált** répamagvakat teljesen meg vagyok elégedve. Mi a mostani évben csakis **impregnált** répamagot használunk, mivel meg vagyunk győződve annak haladatoságáról, amennyiben gyorsabban és erőteljesebben fejlődik. Pótvetés sem szükséges, mert jobban ellentáll az időviszontagságainak. Ami a fő, jóval nagyobb termést ad, mint a nem **impregnált** és tartósabb is az utóbbinál. Az idei termésből majd lesznek bátor Önnek júniusban néhány példányt beküldeni. A répat mindig feketealjas réti talajban szoktuk vetni, szomszédainknak hasonló jó földben korántsem sikerül úgy a répatermésük, mint nálunk, mivel azok nem fektettek súlyt az **impregnált** magra. Volt is nekünk kétszer akkora termésünk. Az idén holdanként 450 métermázsá hozamot kaptunk. Vidékünkre a legjobb fajok az oberndorfi, fehér olajbogyó, eckendorfi és mammuth.

Pusztavacs, 1907. decz. 9.

Stern Dezső megbízottja
Krausz A.

Kik ajánlják?

Váczi Püspöki Uradalom Gazdasági Intézősége, Pa.-Galambos.

Van szerencsém értesíteni, hogy a kísérlet az **impregnált** maggal igen szépen bevált, illetőleg az **impregnált** magnak összes előnyeiről alkalmas volt meggyőződést szerezni. Az első répavetésemet az ormányos bogár teljesen tönkretette s így június 2-án kellett újra vetnem. Késő került tehát a mag a földbe. Az **impregnált** mag már a hatodik napon kikelt, jóval megelőzte a másik magot s elejétől végig sokkal szebben fejlődött, mint a nem **impregnált**. A különbség a szedés alkalmával lett szembeötlő, amikor is a nem **impregnált** magból 1200 □-ön feleakkora termés is alig lett mint az **impregnált**ból. Az egyes répák pedig igazán kiállítási darabok. A vörös mammuth-répából akárhány darabot találtam, melyeknek sulya teljesen letisztított állapotban 7½-8 kg. Az **impregnált** sárga eckendorfiiban 6-6½, sőt 7 kilogrammos példányok is találkoznak. Ilyeneket a nem **impregnált** magból származó répa között hiába kerestem.

Galambos, 1907. október 17.

Váczi püspöki uradalom:
Merényi Kálmán,
uradalmi intéző.

Nem mulaszthatom el b. tudomására adni, hogy az Öntől hozott **impregnált** fehér órák olajbogyó alaku répamag után — tekintettel a tartós szárazságra — mégis csodálatos sok és darabonként 7-15 kg. sulyu holdanként 500 métermázsá termést kaptam. Eddig a nem **impregnált** magvakat vettem Öntől, de az idén meggyőződtem az **impregnált** mag előnyeiről, csak azt fogom használni s másnak is ajánlani.

Erdőtelek, 1907. október 23.

Bálint Kálmán,
földbirtokos.

Eckendorfi sárga **impregnált** répamag lett vetve fekete homokos talajba. Öt nappal előbb és sokkal erőteljesebben, dusabban kelt, mint a nem **impregnált**. A tartós szárazságnak jobban ellentállt. A különbség az **impregnált** javára szembetűnő volt. Termelt kat. holdanként 28 szekér a 1400 kgr., a nem **impregnált**ból 22 szekér a 1400 kgr.

Morva Szent-János, 1907. decz. 14.

Hohenlohe herceg gazdasági felügyelősege.

Impregnált eckendorfi. Trágyás fekete talaj. Egy időben vetetett **impregnált** és nem **impregnált**, előbbi pár nappal hamarabb kelt ki. Az **impregnált**ból a termés természetesen nagyobb volt és ezen magot mindenkinek melegen ajánlhatom.

Abauj-Szinna, 1907. december 12.

Szekeres István,
tisztartó.

Impregnált oberndorfi. Miután már több ízben tapasztaltuk, hogy az **impregnált** mag gyorsabban és egyenletesebben kel ki, mint a nem **impregnált**, azért most már másféle magot nem vetünk.

Dégh, 1907. december 15.

Löwy Adolf és Károly.

Kik ajánlják?

Sárga eckendorfi és oberndorfi. Barna kötött és homokos talaj. Gazdaságunkban csakis **impregnált** répamagot vetettünk, de más helyeken láttam nem **impregnált**at egy időben vetve és mondhatom, hogy az **impregnált** 3-4 nappal hamarabb és egyenletesebben kelt ki. A mi vidékünkön a legjobban megfelel a sárga kerek oberndorfi répamag.

Szeszárma, 1907. decz. 3.

Gróf Bethlen Pál gazdasága.
Fogarassy József, gazdatiszt.

Kossuth Lajos bodrogszözi gazdasága, Bodrogszerdahely.

A szállított **impregnált** répamaggal a legnagyobb termést értem el, mely a következő volt: Sárga, kerek oberndorfi 1 holdon 399 métermázsá. Sárga olajbogyó 1 holdon 411 métermázsá. Vörös mammuth 1 holdon 405 métermázsá.

Bodrogszög, 1907. november 12-én.

Magyar János,
ispán.

Sárga eckendorfi és vörös mammuth. Könnyű agyagtalaj. Az **impregnált** répamagból 1600 □-öles holdanként átlag 190 métermázsá, nem **impregnált**ból pedig 100 métermázsá volt.

Véghles, 1907. december 14.

Főhercegi Jászágigazgatóság.

Impregnált sárga, olajbogyó alaku és nem **impregnált** vörös mamuth. Nehéz, fekete, dombos talaj. Az **impregnált** mag 7-8 nappal előbb kelt ki, annak dacára, hogy egyforma minőségű talajba volt vetve. 1200 □-öles holdanként az **impregnált** magból, a szárazság dacára is, 190 métermázsá, míg a nem **impregnált** magból csak 120 métermázsá termett.

Nőtincs, 1907. december 10.

Zemling Ernő,
kaszár.

Örömmel tudatom, hogy répamagtermésem, az itteni talajviszonyokat tekintve, kitűnően sikerült. 1 katasztralis holdon 5 kg **impregnált** oberndorfi répamag után 520 métermázsá gyönyörű répát termett. Az oivasokörben tartott gyűlésünk alkalmával, répatermelési sikereimen felbuzdulva, gazdátársaim elhatározták, hogy ezentúl csakis **impregnált** répamagot fognak vetni.

Szentkirályszabadja, 1907. nov. 29.

Karsa Zsigmond,
földbirtokos.

Vörös mammuth, homokos agyagtalajba vetve. A vásárolt **impregnált** répamag oly gyönyörűen és egyformán kelt és oly gyorsan fejlődött, hogy az ormányos bogár pusztításainak is kitűnően ellentállt. A szomszédjaim egyike, ki ugyanakkor vetett másféle magot, kénytelen volt kétszer vetni, oly rosszul kelt az első vetés, míg a második is lassan fejlődött.

Az idei szárazság dacára a máskor kedvező időjárással szemben az idén kat. holdanként 36 métermázsával több termelt, mint a nem **impregnált** répamagból.

Pusztavacs, 1907. december 16.

Márffy József.

MAUTHNER ÖDÖN csász. és kir. udvari
magnagykereskedése

IV. ker., Kossuth Lajos-utca 4. • BUDAPEST • VII. ker., Rottenbiller-utca 33.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

CSODÁS!

A Bonodor folyadék a legbiztosabb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Elegysúlyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K.** (Elegendő 1 évre.) **1 kg. próbacsomag 2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül.** A Bonodor por vízeldek azonnali szagtalanítására kitűnő szer. 5 kilós postacsomag bérmentve 7 K., 1 kilós próbacsomag 2 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvéttel. Számos elismerőlevél.

Vezérképviseelő:

FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaiudy-utca 40/H.

Eladó peronoszpóra-mentes burgonya.

A mi-ösi uradalom eladásra bocsátja az alanti, importált mag után termelt, kézzel válogatott burgonyafajokat, métermázsánként 7 koronáért ab Zalabér állomás, vevő által frankó állítandó zsákokban, 1908 tavaszszal szállítva, 00 kilogrammos legkisebb mennyiségben. **Professor Märker:** fehér husu, magas keményítőtartalmu, bőtermő. **Wolffmann:** vörös színű, nagyon keresett faj ipari czélokra. **Industrie:** sárga husu, ugy étkézési, mint ipari czélra nagyon alkalmas faj. **Up to date:** igen keresett fehér husu burgonya, nagyon bőtermő, étkézési czélra a bécsi piacon nagyon keresett. **Cymbal:** korán érő, sárga husu, bőtermő étkézési faj. **Ascher.** **P. Krüger és Weisse-Königin:** mindhárom faj ugy étkézési, mint ipari czélra nagyon alkalmas. **Eigenheimer, Avenir:** Hollandi tenyésztések, korai, sárga husu; továbbá az ismert **Magyar-Kincs** fajtát, mely 1906-ban Agnellitől hozott eredeti mag termése, bét rmd, magas keményítőtartalommal, ugyszintén **Agnelli Pannóniája**, sárga husu, korai. Előjegyzéseket a vételár 20%-ának be-
küldése mellett elfogad: 213

Uradalmi intézőség Mikosdpuszta, per Zalabér.

Garancia mellett veszek megbízható uradalomtól ::

2 soros és 6 soros vetőárpat,

valamint tavaszbuazát.

Legolcsóbb ajánlatot kér:

Klein Vilmos
magkereskedése, Szatmár

Eladó tenyészállatok.

A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia a folyó év tavaszán elad:

választott berkshire kanmalaczt ... a 25 kor.,
választott berkshire kocmalaczt ... „ 20 „
választott berkshire mangalicza keresztelésű kanmalaczt ... „ 20 „
választott berkshire mangalicza keresztelésű kocmalaczt ... „ 16 „
tisztavérű választott erdélyi raczka kosbárányt ... „ 15 „
tisztavérű választott erdélyi raczka anyabárányt ... „ 10 „

Az árak mind helyben, a kolozsvári gazdasági akadémia majorjában értendők.

Előjegyzéseket elfogad nevezett gazdasági akadémia gyakorlati tanszéke. 334

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:
Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpincei: BUDAFOKON.

Értékesít húsfeleket, baromfit, vadfélet, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt mézet és MINDENMÉ ELEMICZIKKET. "erdőbor-értékesítő osztály. Egetett szeszesítok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviseelői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

A Herrmann-féle gazdálkodási rendszer és tengertermelési mód ismertetése. Irtá: Gyárfás József. 1,70 K előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r-t. gazdasági szakönykereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

= ELADÓ BIRTOK. =

Ugocsa megye, Karácsfalva község határában (posta, távirda és vasuti állomás Tiszaujlak) a vasuti állomástól 8-10 percnyire eső, egytagban fekvő 257 hold jó minőségű, sik talaju szántóföld, 3-4 holdas belsőséggel, gazdasági épületekkel, olajütő, lisztőrő és köleshámozó szárazmalommal és 50-60 hold buzavetéssel eladó. Értekezhetni Bartók Mihály, Tiszaujlak község jegyzőjénél.

310

A nagymihályi uradalomnál eladó mintegy 150 darab tenyésztésre alkalmas, tisztavérű **Yorkshirei 6-7 hónapos kocza és kanmalacz.**

Különkénti ár élősúlyban 1-20 kor. Ugyanott **weszfáliai malaczkok** is kaphatók.

335

Uradalmi intézőség.

Tavaszi vetéshez eladó:

Arpa, Hanna	20	korona,
„ javított hazai	20	„
„ Goldthorpe	22	„
Lóbab	18	„
Zab, Duppai	18	„

100 kilogr.-kint, zsákok nélkül. Nyitraludány vasutállomástól számítva, **Báró Stummer Sándor** jószágigazgatóságánál, Nagybodok, u. p. Nyitraludány. 319

Prima, nyitramegyei, uradalmi **HANNA-ÁRPA**

vetési czélra. **FLEISCHL SAMU** gabonakereskedő cégnél, Budapest, Szabadság-tér 16., jutányos árban beszerezhető.

314

12 drb yorkshirei

begörgött, illetve malaczos fiatal anyadisznó és egy másfél éves kan, mind teljes egészséges és a legszebb példányok kg-ja egy koronáért (vagy a többet ígérőnek) egyenkint vagy összesen eladó főméltóságú herceg **Esterházy tenyésztevéből Dér-föld**, u. p. Répczekóhalom, vasutállomás **Kőszeg**.

3337

UPTON SINCLAIR

A POSVÁNY

(THE JUNGLE) című híres amerikai regénye kapható a "Patria" könyvkereskedésben Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A kit a kivándorlás kérdése érdekel, olvassa el e regényt. **Ára 4 korona.** Bérmentes küldéssel 4 kor. 20 fillér.

Hirdetmény.

**Herzfelder Manó
hazai fésűs juhá-
szatából**

tenyészkosok

vannak eladók. Venni szándékozók kocsit miatt forduljanak **Herzfelder Manó gazdasági tisztartóságához,** vasut és posta **Pusztapó.**

Árverési hirdetmény.

Gróf Draskovich Iván ur baranya-sellyei hitbizományi uradalmában bérbeadás következtében feleslegessé vált élő és holt leltári felszerelések folyó évi **márczius hó 2-án** a Baranya-Sellyén megtartandó országos vásár alkalmával nyilvános árverésen el fognak adatni.

Eladásra kerül 10 darab igásló,

7 „ könnyebb kocsiló,

1 „ hátszó; azonkívül nyitott hintók

és homokfutók, igás kocsik, béres szekerek, talajmivelő eszközök, kézi eszközök, mezőgazdasági gépek stb. Az árverés a sellyei alsó majorban reggel 9 órakor kezdődik. 332

Nyilvános árverésre kerül:

Nagyságos özv. Döry Vilmosné urnő felső-leperdi tisztavérű szimmenthali tehenészetéből **18 drb 1¹/₄ évestől 2¹/₂ éves koru tonyészbika.**

Az árverés **1908 márczius 4-én d. u. 1 órakor** a felső-leperdi Ujmajorban fog megtartatni.

Az árverés napján előzetes bejelentésre a t. vásárló község rendelkezésére az újdombóvári állomáson kocsik fognak állani, a bejelentések az **Uradalmi intézőséghez Felső-Leperd,** utolsó posta és sürgönyállomás Kocsola-Ódalmandra intézendők. 329

Az intézőség.

HIRDET MÉNY.

Méltóságos Chotek Rezső gróf ur futaki uradalmában, Ófatak székhelyvel, egy

gépészmérnöki

állás töltendő be **1908. évi április hó 1-től** kezdődőleg. A gépészmérnök műszaki felügyelete és vezetése alá tartozik: 1. A gőzüzemre berendezett és 20 munkást foglalkoztató gépműhely (esztergapad, furó-, gyalu-, csavarmetszőgép, csiszolókorong, szalag- és körfűrész, vágógép stb. felszereléssel), mellyen 10 cséplőkészlet, elevátorok, gőzmorzsolók, jargányok, vetőgépek, szecska-vágók, szóval az összes gazdasági gépek és eszközök javíthatnak, részben újonnan készíttetnek. 2. A 60 HP szivógázmotorral meghajtott négyjárú és modern berendezésű malmom. 3. A gépüzemre berendezett kendergyár. 4. A világítási célokra szolgáló accumulatoros villamos berendezés. 5. A két millió évi teljesítményű gőztéglagyár. 6. Az egész uradalomra kiterjedő telefonhálózat. Kötelessége lenni az ezen üzemek műszaki részére vonatkozó elszámolások írásbeli teendőit végezni. Megkívánatik az építkezések körüli jártasság, kisebb épületek tervezése, költségelirányzatok készítése, a teljesített kömves-, ács- és asztalosmunkák szakszerű átvétele stb.

Okmánymásokkal felszerelt kérvények, a fizetési irény megjelölése mellett: **„Uradalmi Jóságigazgatóság Ófatak, Bács megye“** címre terjesztendők be. 330

**Gazdasági könyvviteli
nyomtatványokat //
levélpapirokat //
borítékokat és egyéb**

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos
kivitelben készít //

**“PÁTRIA”
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R.-T.**

BUDAPEST
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel kész-
séggel szolgálunk. "

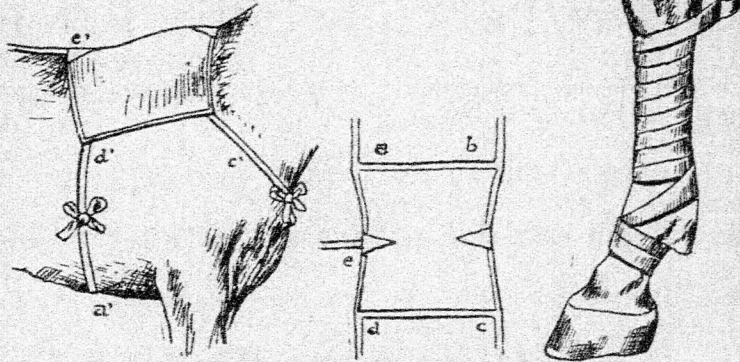
Most jelent meg

LUKÁCS ALADÁR

az „Állatorvosi Közlöny“ szerkesztője tollából

**AZ ÁLLATORVOSI
ELSŐ SEGÉLY**

ezímen egy népszerű, ismeretterjesztő munkamelynek előszavában szerző következőket mondja:
„Igyekszem az első segély tanát lehetőleg teljes egészében és népszerűen előadni e kiterjeszkedtem könyvemben egyes közismert tévhitekre is, hogy azokat a tudomány erejével szétoszlassam.“

E szakkönyv hézagot pótol s csakhamar nélkülözhetlenné fog válni a gazdaközönség körében.

Ára bérmentes küldéssel 3 korona 10 fillér.
33 magyarzó képpel.

Megrendelhető a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

**Takarmány-
répamag**
eckendorfi és
olajbogyó, kiváló
jó minőségben kapható
a **kisbéri m. kir.
á lami menes-
birtokon.** 328

**3000 holdas
= birtok, =**
nagyobb része erdő, 700,000
forintért eladó. Csak direkte
komoly reflektánsnak köze-
lebbi.

**ÖSTERREICHER BERNÁT-nál
NAGYKANIZSÁN.** 220/e

**Eredeti Hanna
vetőárpat**
ajánl **FR. VODICKA** föld-
birtokos, **Smrztitz i. d.
Hanna, Mähren.** 271

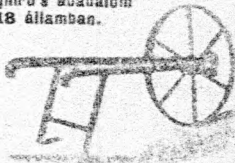
Remek szép duppai
vetőmagzabot

ajánl métermérszékű 20 koroná-
ért ab Bányfiumyad vető zsák-
jában, dr. gróf Bánffy Miklós
zentelkei gazdasága. Kívánatra
mintát küld Nagy Sándor intéző,
Zentelke, u. p. Bányfiumyad.
3180

**la felvidéki
HANNA-ÁRPA
és eredeti
HANNA-ÁRPA**
vetési célra jutányosan
kapható

GRÜNWALD SANDOR
Budapest, V., Árpád-u. 9.
3396

Világhírű a szabadalom
18 államban.

**Stádel-Torkos
földm. rő-taliga**
kapható
Stádel gépgyárban, Győrött.

**Magyar nok
szakácskönyve**

Saját tapasztalatai
után összegyűjtötte
és szerkesztötte

Szopori Nagy Jolán

Ára 4 kor.

Megrendelhető a "PÁTRIA"
r.-t. gazdasági szakkönyv-
kereskedésében, Budapest,
IX ker. Üllői-ut 25. szám.

Vétel

Burgonyát veszek és eladok
minden fajban, vető,
ékezési és gyári burgonyát, a
vető vagy eladó állomástól.
Kérdezőkérde-ek vagy ajánlatok
kéremek Pollák L. burgonya
exporteur, Bonyhád. 307

Birtok keresetlik 250-400 hold
megvételre, v. 400-
500 holdig berbe. Ajánlatokat
kér. Neumann József posta
Cacinet, Szlovénia. 3367

Tejtermelők figyelmébe. Te-
nyiséget (azonnali szállításra is)
legmagasabb árban veszek Ugy-
szintén vaját és sajtot bizo-
mányban olfoglalok óvadék
mellett. H. Fleisemann Salamon
Király-utca 12. (Fűszer, ose-
me) és tejkereskedők el-
kötönően bevezetve.) 3409

Keresek április elején való
szállításra 400 q ve-
ő-meg burgonyát korán érő faját
szeszgyár céljára. Szíves ajánlat-
tát Rákósy Lajos berzetei gazda-
sága Berzete Gőmör-Kishont m.
címre küldje. 3392

Igás-kocsik 10-20 db 4-5 q.
súlyban, vastan-
gyelvel, megvételre keresetnek
Pinczi bérzgasdász, u. p. Losonc-
3389

Bérlet

Bérletemet, mely Veszprém
várostól 7 kilométerre, vasut-
állomástól 4 kilométerre fekszik,
azonnal vagy április 1-én átadnám
Kiterjedése 440 hold 1000 []-el
számítva, melyből 360 hold szántó.
80 hold rét és legelő. Ötszobás
urilak szép kertben. Elegendő
cselédlak. Istálló 70 db marhára.
Tejgazdaságra is igen alkalmas.
Bérletéből még 9 év van hátra.
Kittűnő vadászati nyúl és fogolyra.
Ajánlatokat „Előnyös bérlet”
címen a kiadóhivatal továbbít.
3368

Bérletátadás! 2000 holdas bér-
let 12 évi időre
teljes felszerelés, őszi és tavaszi
vetéssel, kedvező feltételek mellett
május hóban átadó. Czim a kiadó-
hivatalban megtudható. 3396

300-400 holdas jó föld-
birtok
berbe, esetleg 200 holdas meg-
vételre, lehetőséggel magyar lakta
vidéken, vasutállomás és postahöz-
közel, tavaszi ét. ételre, instruk-
ciózóval együtt felszerelve és árral
megjelölve keresetlik. Megkere-
sések Köntzey, Russ, Hunyad
megyébe küldendők. 3333

Magánjáró gőzeke

használt, kerestetik megvételre. Ajánla-
tok „Magánjáró 5340” jelige alatt Mosse
Rudolf hirdető irodájába kéretnek. 320

MOST JELENT MEG!

A SERTÉSHIZLALÁS
különös tekintettel a sertésvészre
Tapsztalatai alapján írta Előszóval ellátta
BACKER GYÖRGY SZEMERE HUB!
Magyar Mezőgazdák Szövet-
kezete közbányai sertésbizaló
tanulmányintézője. Ára bérmentes küldéssel 2 Kt.
Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági
szakkönyvkereskedésétől, BUDAPEST,
IX ker. Üllői-ut 25. szám.

Préselt szénát és szalmát

bérmentve minden állomásra szállít:
Guttman Jakab
takarmány-nagykereskedő
Budapest, Vill., Bezerédi-u. 4.
Telefon 88-49.

!! Megjelent !!

Az amerikai kivándorlás és a visszavándorlás.

Írta: **LÖHERER ANDOR**

közgazdasági író, a Magyar Gazdaszövetség
és az O. M. G. E. igazg. választmányi tagja.

Ára 6 korona.

Egész közgazdasági életünket a lázas amerikai
kivándorlás nem várt méretekben fölforgatta.
M-zogazdasági és ipari termelésünk fejlődésében
megakadt. E bajokat orvosolni egyike legnagyobb
nemzeti érdekeinknek. Ezt azonban csak úgy ér-
hetük el sikeresen, ha e bajok kuforrását és
orvoslási módját minden irányban f lderítve ala-
posan megismerjük. E nagy czélt kívánja a jelen
mű szolgálni. Meltóztassék ezen gazdag tartalmu
munkát pártfogásával kitüntetni, azt saját érdeké-
ben tanulmánya tárgyává tenni és annak terjesz-
tését mielő szélésebb körében előmozdítani, hogy
ez által egy egészséges nemzeti közvélemény
kialakuljon.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-társ.
gazdasági szakkönyvkereskedé-
sében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

TAKARMÁNY ÉS TELELTETÉS AJANLATOK ÉS KERESLETEK

című rovatot nyitottunk lapunkban, mely rovatban a
kishirdetések ugyanolyan árszámítás mellett közöltet-
mint a kishirdetés-k. Ezen rovat nyitása által az a
czélunk, hogy a . gazdaközönség feltűnő helyen tehes-
közé tly irányu kishirdetéseit.
Kérjük a t. gazdaközönséget,
akinek eladó szénája, szalmája van,
aki állatokat teleltetésre elvállal,
aki szénát, szalmát venni akar,
keresse fel hirdetés-ivel e rovatot.

Takarmány kinálat
Eladó pinkmindszentí gazda-
ságban 3000 q prima széna
és sarju bármily mennyiségben.
Vasutállomás helyben, Vas m. 1308

**Préselt
buzaszalmát
és
zabszalmát**
szállít elsőrendű minőségben
és legolcsóbban
Ehrenreich Béla
Bajmok (Bácska). 680K

Hirdetések
felvételnek
a kiadóhivatalban.
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

GAZDÁK FIGYELMÉBE !!
UJDONSÁG! UJDONSÁG!
Most jelent meg: **ÁLLAT-
EGÉSZSÉGTAN.**

223 ábrával. Állattenyésztő és állat-
tartó gazdák és szakiskolai tanúk
használatára írta: **A MŰ ÁRA**
MONOSTORI KAROLY **7**
okl. álla orvos, a m. kir. állatorvosí tő-
iskolán az állattenyésztés ny. r. tanára. **KORONA.**

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedésében, Budapest, IX. Üllői-ut 25.

Országos Törzskönyvelő Bizottságnál nyil-
vántartott nagy fehér nemesített york-
shire sertésenyészetemben

6 hónapos kan és kocza
kiválasztott szép példányu tenyészmala-
czok bocsátatnak áruba. Czim:

WERTHEIMER PÁL
diósi bérzgasdász, u. p. Francia-
vágás, Veszprém m. 333

Most jelent meg
**A MAGYAR GAZDASÁGI
SZAKIRODALOM
KÖNYVJEGYZÉKE 1908.**

Kiadja a "PÁTRIA" r.-t. gazda-
sági szakkönyvkereskedése, Bu-
dapest, IX., Üllői-ut 25. szám.
Kívánatra ingyen küldjük.

Marhánk egészséges mint a makk, mióta Thürpil állandóan van házunknál és az állat világrajzotte után mint óvoszert azonnal adagolunk. Száraz helyen tartva, végtelen időkig eltart ezen szer. Minden közelebbi feltalálható a „Nützliche Winke für Tierzüchter“ című brosurában, melyet bérmentve küldök. Óvakodjunk az utánzatoktól! Árak: 1 egész adag K 3.—, fél adag K 1.60 gyógyszerárakban és állatorvosknál. Egyedüli gyáros: Cl. Lageman, vegy. gyár Aachen. Főraktár: Török József gyógyszerár Budapest, VI. ker., Király-utca 12. szám.

Előrendű fajjellegű

vöröstarka ökor és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való tarka ökröket, ugy-szintén hasas v. friss fejős teheneket a legjutányosabb árban egyezés szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk 269

Spitzer és Weller
Kis-Czell

FARAGÓ ADOLF
szarvasmarha-, juh- és sertés-ügynök
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 32. sz.
Telefon 76-85.

Elfogadja a tisztelt gazdák közönség megbízását **hizott, hizalni való és növendék szarvasmarhák, fejős tehenek, juhok és sertések adás-vételének közvetítésére.**
Sikeres elintézés!
Díjtalan felvilágosítás.

Előrendű

Bonyhádi faj vöröstarka

ökor- és üszőborjukat

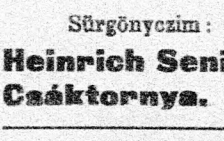
1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugy-szintén hasas vagy friss fejős teheneket a legjutányosabb árban egyezés szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik

Nelzer Antal, Dombóvár
Tolna megye.

Muraközi hidegverű (nori) Igás tenyésztőlovak

és tenyészmének vásárlásánál közvetlen a tenyésztőktől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!

Czimem: **Idősb Heinrich Mór**
lóvásárió ügynöksége
Csáktornya (Muraköz)

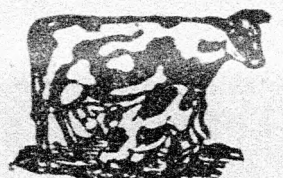

Igen szép, való atott vöröstarka simmen hali jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökor és üszőborjukat

ugyszintén legprimabb lekötni való és **jármosökreit legjutányosabb árakon ajánlanak!**

Klein Testvérek
kereskedők
CZELLDÖMÖLK.
Megrendelések egyezés szerint bármikorra is elfogadtnak.

Bonyhádi friss fejős-tehenek és tenyésztőbikák

nyosáron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istálló Kispesten, Üllői-ut 24.
Telefon: Kispeszt. 1.
Levél- és sürgönyezim:

Flaschner Sándor
4743 tehénkereskedő
Bpest, Ferenccs-körut 40.

Eladás

Eladó óriás muharmag míg a készlet tart 100 kilónkint 25 korona, vevő zsákjában vasútra szállítva, 40 máza olasz seprű csifokszákkal, egy 3 lóerejű benzínmotor, stabil, villanygyújtóval. Sípós István intéző Aranyos, Komárom megye. 3335

Alkalmi zongoravétel!
Bösendorfer Schweighoffer Korn-Wirti kiváló mesterek gyarmányai 200 forinttól kezdve. Flannók 100 ft, új zongora, vagy pianó 250 ft-től felfelé, mindonárban. Zongora-, csablonhangolások helyben és vidéken, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltenek. **REMFY MIHÁLY** a Magyar Kir. Zeneakadémia székfője, BUDAPEST, VI. Király-utca 58. 3475

Gödöllőn közvetlen a vasút és szép árnyas liget mellett 2 bérház eladó. Egyik ház 4 szép szoba, hozzávaló összes mellékhelyiségek, parkírozott udvar elkülönített gazdasági udvarból áll. Ugyanott a másik bérház 4 lakással, melyek évi bére 1100 korona, szintén eladó. Bővebb értesítés „Ház” jellege alatt a kiadóhivataltban nyernék.

Gróf Zichy Sárszentmiklósi gépjárató műhelyben eladó egy teljesen felszerelt stabil benzínmotor jókarban. Vasutállomás Sárszentmiklós, posta Sárszentmiklós. Intézőség. 3348

A felaranyosi gazdaságban eladó körülbelül 100 q. óriás muharmag tavaszi vetésre. Ara q.-kint vevő zsákjában ab Csallóköz, Aranyos állomás 25 korona. 3334

Eladó vetőmagvak. Mailáth gróf karáti uradalmában a következő vetőmagvak eladók: 250 q. rostált elsőrendű tavaszi bikkony, 500 q. rostált és trióvőzött elsőrendű tavaszi rozs. Mindegyik és árajánlattal készséggel szolgál. Kázik István uradalmi tisztartó Pta-Karát, u. p. Sárospatak. 336

Edzett, szabadban tenyésztett, remek aranyosárga és szintistizta hófehér orvintojások darabja 50 fillér. Pepiner állatok tojásai 1 kor. Bőventője Emdeni-Olasz libatojások drbja 1 kor. Prima pekingsi kacsa-tojások drbja 40 fillér. Rázásmentes csomogolós 12 darabon kezdve in ja Lapsnyaki uradalmában po-ia Hanyaddobra. 3344

Eladó vetőmag! Kintű Duppani za q-ja 17 kor., minősége 52 kg, rianna árpa q-ja 15 kor., minősége 72 kg. Nagyszemű lencse 50 kor. q-ja. Koránérő székely tengeri 40 kor. q-ja. Réty-Erész-tenyev állomásra szállítva a vevő zsákjába. Hadnagy Gyula föld-birtokos Dálnok, Háromszék m. 3266

Burgonyaszárítógép üzemi-műt. eladó. Különböző szeszgyárral kapcsolathoz elnyöven használható, különösen romlásnak indult burgonya konzerválására ugy-élelmész, mint takarmányozási czélokra. 3274

Akáczfecsemete 2 éves magtel. 1 1/2 méter magas, ezrenkint 20 korona, 3 éves, 2 méter magas, 2-3 centi erős, ezrenkint 40 korona, 2 1/2 méter magas, 3-4 cm. erős, ezrenkint 60 korona árban, nagy mennyiségben kapható tavaszi őszi szállításra. Csomogolós olcsón számítatik, vasútra szállítás ingyenes. Rudnyánszky János barsfissi föld-birtokosnál, Bars megye. 3345

Eladók most tavaszi szállításra 2-3 méter magas sorias akáczfecsemeték, (3 éves gyökérhajítás) százanként ab Sárosd vasutállomásra szállítva Esterházy László gróf jószágigazgató-ságánál Sárosd, Fejér megye. Ugyanott egy darab 4 éves, jó hágokeppességű telivér borzderes schwitzli-fajta tenyészbika 500 koronáért eladó. 3349

Akáczfák 4 évesek, áttettettek, tek, gyökérduvak, 2 méter magasak, feláru 100 drb 25 korona, 1-2 évesek, csomogolva, feláru 60 drb 20 korona. Szabó Lajos, Apostag. 3305

Fecsemete, Sorjának alkalmas nyár, éger, juhar, apróbb akác, juhar, szofora, kosárüz-dugvány jutányos árban eladó pazonyi szőlőtelep és falkolombba, nyíregyházi v. állomásra szállítva Liptay Jenőnél. 3376

Tavaszi buzavetőmag. Harkányi Béla báró zalaszentgróti uradalmában bötérmő tavaszi buza eladó q.-kint 26 koronával vevő zsákjában, frankó vasut Zalaszentgró. Mintával az uradalom budapesti központi bözög-tenyevősege, Andrassy-ut 4. sz. szolgál, hova a megrendelések is intézendők. 3366

Eredeti magánjáró cseplőgarnitúra, Nicholson-gyártmány, 2 éves angol minta olyan mint az új, teljesen jó karban olcsón eladó Kardos Antal gépész-nél Kecskeméten. 3390

Géptulajdonosok figyelmébe ajánlom világhírű tőzegrostám. Megrendelhető Bencsik Pál Tisza-Alpár. 3391

Eladó fák. Akáczfecsemete egy éves 10, két éves 15, három éves 20 korona ezre. Nemesített alma, körte 40 fillér darabja. Lucfenyők nagyság szerinti. Csomogolós olcsón számítatik, vasútra szállítás ingyenes. Magyar Andor Gönyű, Győr megye. 338

Eladó 1 használt, de kitűnő jó karban lévő 8 lóerejű cseplőgarnitúra Clayton és Shuttle-wort-féle gyártmány, ára 2000 K. Bővebbet Meller Dávid fővárosny-i bérigazgató, Tótvárosny, Veszprém m. 3386

Eladó burgonya „Uptodate” igen bötérmő, egészséges ellenálló faj, vetőmagnak és élelmész-célra kézzel válogatva gazdasági intőzőségnél Dunaszerdahelyen, vevő zsákjában ab állomás 4 kor. 3397

Tavaszi vetésre ajánlom saját-termesű kintű **Hanna** árpanat q.-kint 17 kor.-ért, **vetőzabot** q.-kint 17 kor.-ért, vevő zsákjában ab Bődva állomás. Ugyanott árpa- és zabszalma eladó. Czim: Simai, Miskolc, Urak-utcaja 49. 3387

Eladó 10 000 köve prima nád 25 kor. száza, továbbá őszi szedésű beérett sima szőlő-vessző, 40 000 darab Chasselas croquant blanc és Ch. Fontainebe-teau és 10 000 drb. Muscat Lunel 4. korona és 40 000 drb olasz rizling 6 korona ezre. Szarvas Sándor tabdi pusztai gazdaságban, u. p. Csengőd, Pest megye. 3395

A szügyi tejszövetkezet (Nógrád m.) összes gépei s felszereléseit felhasználó új jutányos eladók. Tudakozóhatáritélszámoló bizott-ságnál Szügy. 3394

Központi tejszarnok 3 üzlet-része eladó. Bővebbet Talszky, Mitraverebely. 333

Eladó vetőmagárpa, eredeti Hanna árpa után második termés, q.-kint 17 kor árban, ab Szabad-Battány állomás, vevő állat franko állított zsákokban. Kívánatra mintát küld nagyványi bérigazgató intőzősege, Braun Adólt dr. Budapest, V., Lípótkörnt 15. szám. 3409

Szepességi kárpáti fenőborovicska, valódi, legfinomabb, régi, gyógy-erejű, különlegesség, egyike a legesetesebb italoknak, kintű szeg gyomorhaj ellen, hatáto átrágygerjesztő és gyomorerosító, a vesék működésére szerfelett ked-vező hatása. Nemesek Magyar-országban és más európai államok-ban, hanem Amerikában is a leg-jobb hírnevet örvend. Posta-korsója bérmentve, utánvét mel-lét 9 kor. 50 fillér. **Graanovszky Gusztáv** fenőborovicska-köz-földirtárság, Szepesszombat. (Szepes m.) 166

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz

nyers lenkórót szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmát,

tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

LEGYEK

konyhából, kamrából, mé-szárszékéből, istállóból, vá-góhidrói biztosan elűzet-nek, ha a falakat

LÉGY-BONODORRAL

meszéljük. Legjobb már kora tavaszszal. — Egy kiló elegendő 25 □-méterre, 5 klg. leírással 6 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető **FODOR FERENCZNÉL** Budapest, VIII., Kislafudy-utca 40 H. Számos elismerőlevél.

!! Ujdonság !!

A hazai szövetkezeti gabonaraktaarak.

Írta: Dr. Horváth János, az Országos Központi Hítel-szövetkezet aligazgatója.

Magtári rajzlapokkal. 3-ik kiadás.

Ára bérmentes küldésel 2 korona 10 fillér.

Megrendelhető a „PATRIA” r.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó vetőmagzab.

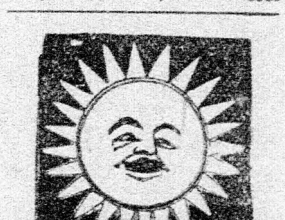
A mikósi uradalom eladásra bocsátja az alábbi eredeti in-termesű vetőmagzabokat, méter-mázsánként 21 koronával ab Zala-bér állomás, vevő által franco állított zsákokban, 1908 tavasz-szal szállítva. **Duppal, Milton, Lígóvá, Leontowitzi** Előgye-zéseket a vevőár 20%-ának be-küldése mellett elfogad. **Ur-dalmi intőzőség, Mikond-pusztá, per Zalabér.** 207

ABUNDANCZ ZAB eladó vetőmagnak, kintű minőségi, 50 kg. hl. súlyu, bötérmő, 2 éves átlag 15 mm., Hegyfalú állomásra szállítva 20 koronáért, a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett vevő zsákjában, Nagygeresden, dr. Mesterházy Ernő föld-birtokosnál. 25 mm. felüli megrendelésnél 19 korona számítatik. Ugyanott eredeti utántermesű **Hanna árpa** 18 k.-ért kapható. 3332

Tavaszi vetésre ajánlok eredeti **HANNA**

vetőárpat

Kubicek Ferenccs, földbirto-kos, Celechowitz, Mähren. 0938

KELTETŐGÉPEK

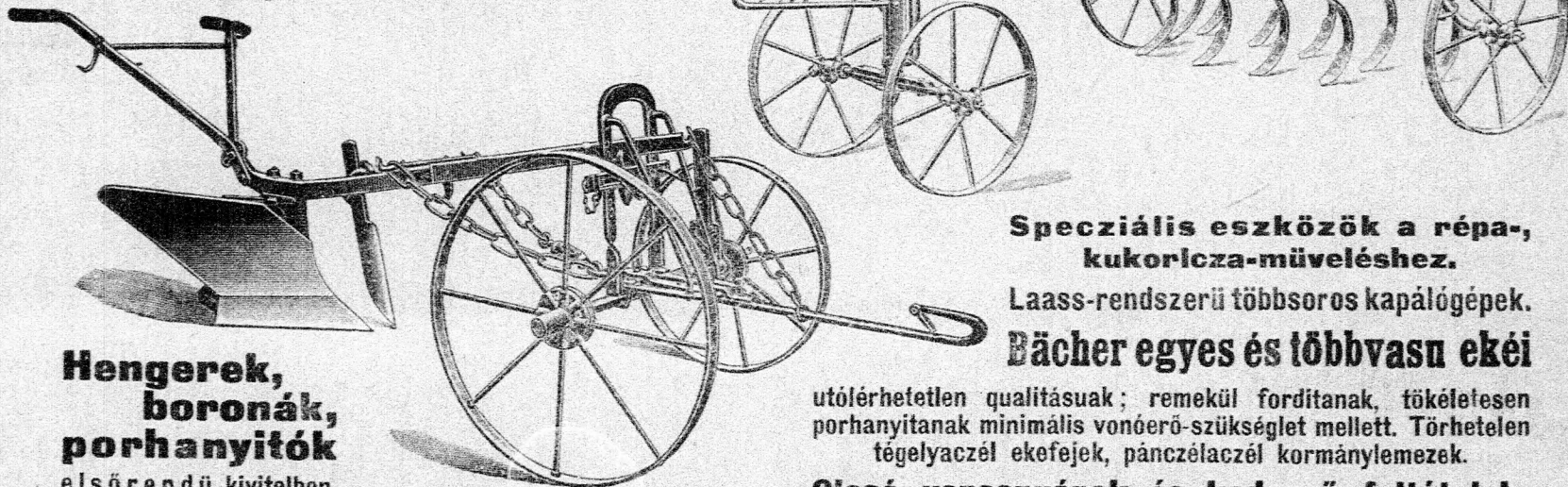
díjtalanul próbára. **Keltető-gépek** a legjobbak és legolcsó-bbak. **Keltetőgépek** sok száz kintű bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarország-ból, melyek bárkinck díjtalanul megküldenek. **Keltetőgépek** tyúk-, liba-, fogoly-, füzén- és kacsa-tojásokhoz. **Keltetőgépek** részlettetésre. **Keltetőgép** szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egyedüli készítője **G. Mücke, Reichen-berg 2. szám, bei Wien.** — Ezen szakmában egyedüli gyár 090

A tavaszi talajelőkészítés legczélszerűbb eszköze a **RUGALMAS FOGU KULTIVÁTOR**

mélyjáratszabályozó - emeltyüvel.

Több ezer darab legnagyobb meglegedésre használatban.

Modern talaj- és rétművelő eszközök.

**Hengerek,
boronák,
porhanyítók**
elsőrendű kivitelben.

Speciális eszközök a répa-,
kukorica-műveléshez.

Laass-rendszerű többsoros kapálógépek.

Bächer egyes és többvasú ekéi

utólérhetetlen kvalitásuak; remekül fordítanak, főkéletesen
porhanyítanak minimális vonóerő-szükséglet mellett. Törhetetlen
tégelyaczel ekéfejek, pánczélczel kormánylemezek.

Olcsó versenyárak és kedvező feltételek.

BÄCHER RUDOLF speciális eke- és talajművelő eszközök gyára.
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Az „eredeti Melichar“-gyártmányu **„UNICUM DRILL“** páros sorszámú **„UNICUM DRILL“** a jelenkor legtökéletesebb sorvetőgépe.

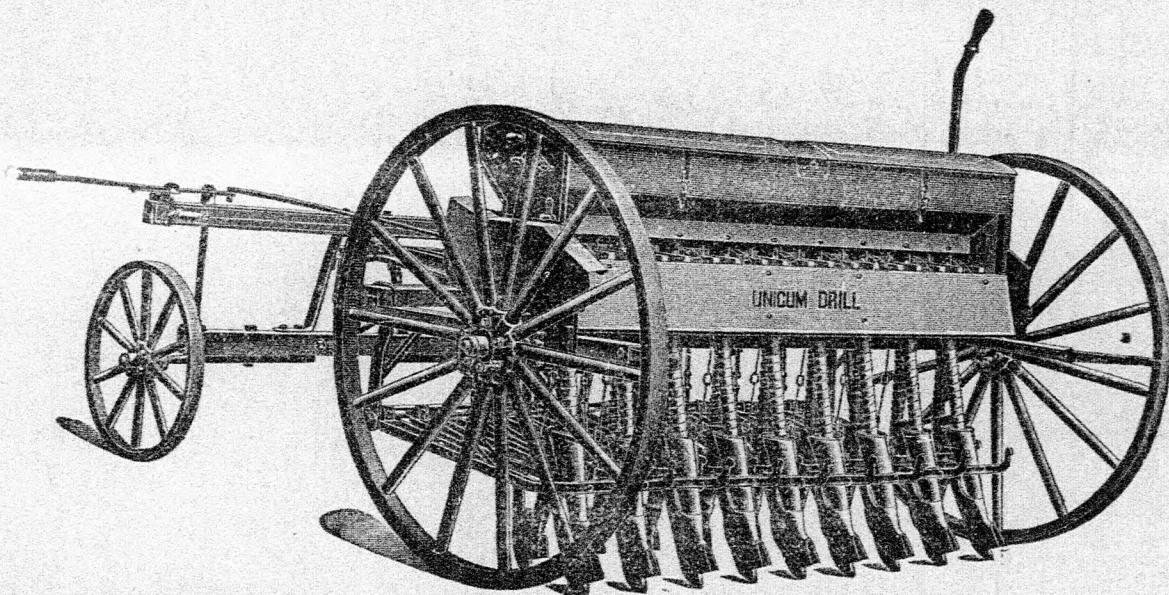
Utólérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljesen egyforma, ideálisan tökéletes magelosztás, végtelen könnyű és biztos kormányzás, feltűnően csekély vonóerőszükséglet, szilárd kivitel, elsőrendű anyag, bámulatosan egyszerű szerkezet és könnyű kezelés ama jellegzetes tulajdonságok, melyeknek ezen sorvetőgép általános kedveltségét köszönheti. Több mint 32000 db használatban. Számítalan elsőrendű kitértetés és sok száz elismerőlevél a világ minden részéből.

Ujabb speciálítások:

Mütrágyaszórógépek és mütrágyaszóróval kombinált sorvetőgépek.

Különleges répa vetőgépek és amerikai rendszerű kukorica-fészkebetők (a Hermann-féle művelésmóddhoz).

Chiliszőrök a cukorrépa fejtrágyázásához.

MELICHAR FERENCZ sorvető- és mütrágyaszóró-gépek gyára.
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok alvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alantí osimomhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

≡ Bérlet. ≡

Közvetlen Budapest mellett, 830 magy. hold sik szántóföld és megöntözhető rét, legintensivebb gazdálkodásra alkalmas, elegendő és jó épületekkel, urilakkal. Évi bér 19.000 frt, adómentesen.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Telefon 12-85.

272

Hirdetmény.

Tarna-Örs községben a Miske-majorban eladó:

42 darab piros és zsemlyetarka fiastehén,
20 " 2 és 1 1/2 éves üsző,
19 " 1 éves üsző,
15 " 1 éves bikaborju,
45 " 4-6 éves ökörűnő és
7 " 3 éves fajcsikó.

Minden darab jószág kiváló példány. Értekezhetni Márkus József társtulajdonosnál, Jász-Árokszálláson.

Ez a község a vámos-györki vasuti állomástól 20 percnyi távra, a Miske-major pedig 3/4 órányira fekszik. 321

HIRDETMEY.

Eladásra kerül nagy mennyiségben első osztályú **sima és gyökeres Riparia Portalis, Vitis Solonis és Rupestris Monticola** alanyvessző. Továbbá ily alanyokon készült első osztályú **gyökeres fásoltvány** a legkitűnőbb csemege- és borfajokban; ugyszintén **sima és gyökeres hazai szőlővessző**.

Fajtisztaságért kezeséget vállalunk.

Badacsony - szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapolca,

Zala megye.

226

GŐZEKE

Acetylen-lámpák.

Éjjeli szántásoknál gőzekékre különösen alkalmasak, mert nap-pali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

Kézi-, kocsí-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.

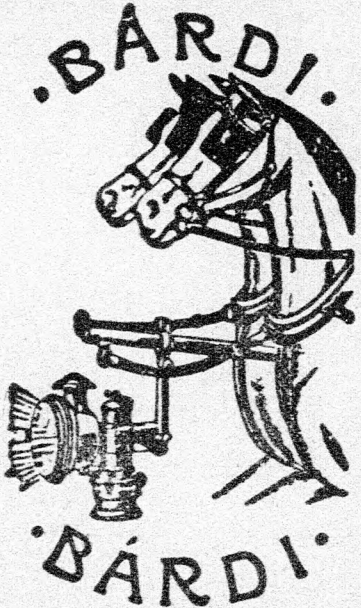
BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,

Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 4100. Sürgőnyezim: Pneumatik.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatául tüzi ki a belterjesebb és az eddignél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okserü gazdasági berendezés alapjait szolgáló **üzemtervet**. Elvállalja a **gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését**. **Tanácsot** ad a gazdasági számviteli **könyvek berendezésénél**, vezetésénél és azok lezárásánál. **Elvállalja** a gazdasági **számvitelének felülvizsgálását** vagy állandó **ellenőrzését**. Elvégzi a gazdasági számadatainak elkönyvesítését, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmezőségi számításokat elkészít. **Tanácsot** ad **birtokberendezésnél**, valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben**. Gazdasági **ügyekben jogi tanácsokkal** szolgál és **vitás ügyekben** a választott szakbírói tisztelet elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági **értékbecsléseket** végeztet. A bejelentett **eladó és bérbeadó birtokokat** törzkönyvileg **nyilvántartja**.

Gazdatisztekét és egyéb **képzettebb gazd. személyzetet** eresőketk nyilvántart.

Adóügyekben szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszatérítését kieszközli. **Adóelengedések ügyében utbaigazítással** szolgál.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

200 m. hold Zalában, a Balaton partján, emeletes 14 szobás kastélyval, árnyas kerttel, gyönyörű kilátással. Kifutó utak, vasutállomás 10 perc. Fürdőtelepnek igen alkalmas. 1198

543 m. hold Zalában, vasutállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetessel, csementárugyárattal, iparvágány s mértéggel, urilakkal. Bármikor átvehető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Túrje. 1598

197 m. hold pilliscsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Teljgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csürökkel magtárakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás üveges, zárt verandával. 455

200 m. hold sik tekvesü I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 4130

370 m. hold Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, 60 hold d. sz. erdővel, 3743

100 kat. hold körül I. o. bácskai föld, 15 percnyire a vasutállomástól, jó utakkal, a Ferenczcsatornától 8 percnyire, urilak és gyümölcsös. 3851

500 m. hold Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 4129

1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves utal, egészben avagy csakis egy körülből 300 holdas része, gazdasági épületekkel. 564

608 kat. hold Ermeléken, vasutól 7 kilométerre, épült vasút helyben, 40 kat. hold dohánnyal, engedélyvel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4261

Tomesvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-görével, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissima klasszisu kerül talaj**, ugy a legintenzivebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vetelt megkönyviti a birtokon levő nagyobb öszög, igen olcsó és előnyös törléses köles. 564

280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsal 1/2 óra, vasutállomástól műton 4 km.-re, megfelel gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdőillestéggel. 4.55

400 m. hold J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági épületekkel és lakással; 150 hold őszi vetéssel, 230 drb rambouillet és fésüs keresztessü törzshunyjával s 200 drb bányanyal. Nagymennyiségű széna, takarmány és szalma. 47

586 hold Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert. 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő. 30 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasutállomástól 5 km.-re. Teljes felszerelésre 400.000 korona. Esetleg bérbe is kivehető. 564

384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5474

1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő é 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épületekkel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 6320

3000 m. h. Fejér megyében, kitünő talaj elegendő, szilárd anyagból épült gazd. épületekkel. 6

2488 hold, 50 hold terményfölddel Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számu kitünő kőből épült épületekkel, 10 szobás kastélyval, szeszgyár és fimoottó, jó munkavizonyok. Ára felszerelés nélkül 560.000 K. Amortizációs teher 200.000 K. Esetleg bérbe adó. 602

Birtokvétel:

megvételre kerestetik:

1000 holdig cserébe fővárosi azért, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok.

400 holdas birtok Abauj megye déli részén.

2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében.

200 holdas birtok urilakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén.

10-15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén.

2000 hold elsőrendű talajú birtok, csukorrépa vidéken, vasutállomás közelében, szép kastélyval és parkkal. Bécsből legfeljebb 6 órányira.

800-1200 m. hold birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakással.

2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz.

250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városok közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs költséggel.

3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton.

Lehet az egész birtok erdő.

800-1000 holdig jó földek és épületekkel, instruációval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen.

Bérbeadó birtok:

490 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasutól, országút mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termelésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemel. 2530

800-1500 h. Erdélyben vasuthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel. 496

Ezekon kívül nyilvántartjuk a **visszavándorlók** leteleptésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.